

**Programmabegroting
2020**

"Valkenswaard op koers"

Voorwoord

Voor u ligt de programmabegroting van de gemeente Valkenswaard voor het jaar 2020. In deze begroting worden financiële en inhoudelijke keuzes gemaakt voor het komende jaar. De keuzes in de begroting hebben primair het doel om uitvoering te geven aan het collegeprogramma 2018-2022 en daarmee de Toekomstvisie Valkenswaard 2030. De doelstellingen van het college, zoals verwoord in het collegeprogramma, zijn in deze begroting verwerkt. Daarbij is een balans gezocht tussen de ambities en een gezonde financiële situatie voor de gemeente Valkenswaard.

Valkenswaard staat de komende jaren namelijk voor een grote financiële opgave. Gelet op een aantal autonome ontwikkelingen en de ontwikkeling in het sociaal domein staat Valkenswaard voor de uitdaging om enerzijds invulling te geven aan de ambities uit de Toekomstvisie 2030 en het collegeprogramma en anderzijds een gezonde financiële situatie. Bij ongewijzigd beleid ontstaat een negatieve bandbreedte, hetgeen wettelijk niet is toegestaan. Daarnaast betekent een financieel tekort ook risico voor het voorzieningenaanbod in Valkenswaard omdat hier simpelweg onvoldoende middelen voor zijn. Het is daarom van het grootste belang om de financiële situatie van Valkenswaard te verbeteren. In de Nota Kaders 2020-2023 heeft het college reeds een voorstel gedaan tot een taakstelling van €1.630.000 euro.

De begroting is echter niet alleen een financieel document, maar geeft ook de ambitie aan voor Valkenswaard van de komende jaren. Deze raadsperiode stelt Valkenswaard een viertal majeure opgaven centraal. Ten eerste onze ambitie om Valkenswaard als vrijetijdsgemeente te ontwikkelen, om meer banen te realiseren en meer bezoekers aan te trekken. Dit alles heeft een positief effect op de economie. De gemeente wil dit bereiken door meer gebruik te maken van de aanwezige natuur (de Grote Heide) en de mogelijkheden tot vrijetijdsbesteding (leisure) in het buitengebied. Daarbij staan bescherming van kwetsbare natuur en oog voor duurzaamheid centraal. Dit vertaalt zich positief door naar een gunstig vestigingsklimaat voor de Brainportregio. Met het masterplan Dommelland wordt ingezet op leisure, bedrijvigheid in de paardenbranches, natuur, landschap, het recreatieve netwerk en een autoluw raamwerk.

Ten tweede de keuze voor een transformatie in het sociaal domein. In Valkenswaard moet iedereen naar eigen vermogen kunnen meedoen aan de samenleving. Hiervoor benutten we zoveel als mogelijk de kracht van diezelfde samenleving. Dat betekent wel een andere houding van de gemeente richting onze inwoners en de talrijke initiatieven. We maken een beweging van 'zorgen voor' naar 'zorgen dat'. Met het onderliggende programma, waarvan de raad de beleidskaders afgelopen juni heeft vastgesteld, verbeteren we de ondersteuning van onze inwoners en bieden we een antwoord op de toename van de jaarlijkse uitgaven voor Wmo en jeugdhulp. Een actieve samenleving is ook meedoen in een inclusieve samenleving. Het beleid is erop gericht dat verschillende groepen elkaar kunnen ontmoeten en meedoen.

Daarnaast staat de bereikbaarheid van Valkenswaard hoog op de agenda. De komende jaren voeren we meer dan 25 projecten uit die bijdragen aan een bereikbaar verkeersveilig en aantrekkelijk Valkenswaard. Sluiproutes worden minder aantrekkelijk en kruispunten verkeersveiliger. Daarnaast worden alternatieven zoals de fiets en de bus, juist wel aantrekkelijk gemaakt. De drukke weg dwars door het centrum (de N69) is een doorgangsroute die de Brainportregio bij Eindhoven verbindt met België. Deze is van groot belang voor de regionale economie. Maar er is ook een keerzijde. Sinds de jaren zestig nam het (vracht)verkeer flink toe en is er sprake van een verminderde luchtkwaliteit en filevorming. Inmiddels is er besloten dat ten westen van Dommelen een nieuwe weg wordt aangelegd. Deze verbindt de A67 bij Veldhoven met de N69 ten zuiden van Valkenswaard.

Tot slot werken we aan een gezonde duurzame leefomgeving. In oktober 2019 wordt het nieuwe Duurzaamheidsbeleid aan uw raad voorgelegd waarmee we in 2020 voortvarend aan de slag willen

gaan. Het betreft hier een nieuwe majeure ontwikkeling die de komende jaren een grote impact zal hebben op de gemeente Valkenswaard. Met de realisatie van de nieuwe N69 verandert daarnaast de functie van de oude weg tussen Eindhoven, Waalre en Valkenswaard. Om dit gebied in de toekomst te veranderen van een vervoersgebied naar een verblijfsgebied, hebben gemeenten, provincie en TU/e de handen ineen geslagen. In een OntwerpLab gaan alle partners op zoek naar innovatieve toepassingen voor het gebruik van het gebied tussen Eindhoven, Waalre en Valkenswaard. Hierbij staan duurzaamheid, het zoeken naar alternatieve vervoersoplossingen en het inspelen op de gevolgen van klimaatverandering centraal.

Het college van burgemeester en wethouders

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	3
Inhoudsopgave	5
Inleiding.....	7
Leeswijzer	9
Toekomstvisie.....	11
Financieel Perspectief.....	19
1. Wonen	21
Ruimtelijke ontwikkeling.....	22
Infrastructuur	30
Groen	37
Duurzaamheid.....	41
Projecten.....	47
Ontwikkelingen	47
Wat mag het programma Wonen kosten?	48
2. Werken	49
Bedrijvigheid.....	50
Onderwijs.....	54
Projecten.....	59
Ontwikkelingen	59
Wat mag het programma Werken kosten?	60
3. Vrije Tijd	61
Cultuur.....	62
Sport	66
Recreatie.....	70
Projecten.....	74
Wat mag het programma Vrije Tijd kosten?	75
4. Sociaal Domein	77
Sociaal Domein	78
Wat mag het programma Sociaal Domein kosten?	86
5. Bestuur & Organisatie	87
Samenwerking & positionering	88
Dienstverlening	93
Veiligheid	98
Financiën.....	103
Wat mag het programma Bestuur & Organisatie kosten?	107
Wat mag overhead kosten?.....	108
Wat mag onvoorzien kosten?	109
Ontwikkelingen	109
Wat mag de vennootschapsbelasting kosten?.....	110

Wat brengen algemene dekkingsmiddelen op?	111
Ontwikkelingen	111
Paragrafen	113
Lokale heffingen	114
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	119
Onderhoud kapitaalgoederen	127
Financiering	132
Bedrijfsvoering	135
Verbonden Partijen	141
Grondbeleid	147
Subsidieverstrekking	152
Bezuinigingen	153
Bijlagen	155
Bijlage 1: weerstandsvermogen.....	156
Bijlage 2: gemeentebestuur	157
Bijlage 3: overzicht reserves en voorzieningen	158
Bijlage 4: ontwikkelingen van reserves en voorzieningen.....	160
Bijlage 5: overzicht van baten en lasten	165
Bijlage 6: investeringsprogramma	167
Bijlage 7: incidentele baten & lasten	168
Bijlage 8: EMU-saldo.....	169
Bijlage 9: overzicht van baten en lasten per taakveld.....	170

Inleiding

1.1 Programmabegroting 2019-2022

In juni 2019 heeft de gemeenteraad de Nota Kaders 2020-2023 behandeld en vastgesteld in de gemeenteraad. De Nota Kaders is hiermee het startpunt van de begroting 2020-2023.

In dit document beschrijven we de strategische keuzes voor de toekomst en geven we de aftrap van de jaarlijkse beleids- en planning & controlcyclus van de gemeente Valkenswaard. Gelet op de financiële situatie van onze gemeente kende de Nota Kaders een somber karakter. Daarnaast waren er, zoals elk jaar, op het moment van behandeling nog een aantal onzekerheden. De effecten daarvan konden we pas gedurende de totstandkoming van de begroting inzichtelijk maken. De Nota Kaders vormde daarmee slechts een indicatie voor het financiële meerjarenperspectief. In de voorliggende begroting presenteren we een definitief meerjarenperspectief voor de periode 2020-2023. Ten opzichte van de begroting van 2019 voegen we aan de meerjarenprogrammabegroting een jaarschijf toe, namelijk het jaar 2023.

1.2 Financiële uitgangspunten

Verschillende autonome ontwikkelingen zorgden voor een negatieve bandbreedte bij de opzet van de Nota Kaders. Om een structureel sluitende begroting te presenteren zijn er verschillende ombuigingen voorgesteld.

De uiteindelijke doelstelling is een structureel sluitende begroting, op basis van integraal financieel beheer. Ook richten we ons op een zorgvuldige en integrale afweging tussen bestaand en nieuw beleid via een jaarlijkse prioriteitendiscussie binnen de begroting.

De Algemene Reserve is in de afgelopen periode voor verschillende doelen aangewend. Zo werden onttrekkingen gedaan voor eenmalige uitgaven voor ontwikkeling van nieuw beleid met inzet van tijdelijke capaciteit. Bijvoorbeeld voor het actualiseren van bestemmingsplannen, reconstructie Westzijde Markt of de overdracht van woonwagens. Uitgangspunt is dat de Reservepositie voldoende is om de risico's die de gemeente loopt af te kunnen dekken.

1.3 Beleidsmatige uitgangspunten

In deze programmabegroting voor 2020 stellen we maatregelen voor waarmee we aan het collegeprogramma 2018-2022 en aan de Toekomstvisie Valkenswaard 2030 uitvoering geven. Met het hoofdlijnenakkoord heeft de gemeenteraad van Valkenswaard nieuwe accenten gegeven aan het beleid van de gemeente. De voorliggende begroting is de eerste begroting van het college waarin het collegeprogramma een plek krijgt. Gelet op de financiële situatie is gekozen voor een sobere begroting waarbij scherpe keuzes worden gemaakt.

De pijlers uit de Toekomstvisie 2030 (sociale cohesie, innovatie, leisure) blijven ook in 2020 de leidende uitgangspunten. Hieraan gekoppeld zijn de majeure programma's, zoals Bereikbaar Valkenswaard, Groote Heide Dommelland en Transformatie Sociaal Domein. Hiermee geven we invulling aan de ambitie van de gemeente Valkenswaard en de maatschappelijke opgaven die op onze gemeente afkomen. Een aantal van deze programma's lopen al meerjarig, een aantal andere

programma's – denk aan Transformatie Sociaal Domein – zijn relatief nieuw. Gelet op de snelle ontwikkelingen in gemeenteland – denk aan de opgave op het gebied van klimaat en energie – is het mogelijk dat de komende jaren nieuwe programma's in de gemeentelijke organisatie ontstaan.

Gelet op de financiële situatie dienen de huidige en nieuwe ambities van de gemeente Valkenswaard zoveel als mogelijk binnen de huidige budgetten te worden uitgevoerd. Het startpunt van de begroting laat namelijk – zonder gewijzigd beleid – nauwelijks financiële ruimte zien. Daarnaast dienen een aantal maatregelen in de financiële bandbreedte te worden opgenomen die wettelijke ontwikkelingen en autonome (maatschappelijke) ontwikkelingen betreffen en daarmee onontkoombaar zijn. Zoals bijvoorbeeld stijging van de begrotingen van verbonden partijen, de Gemeenschappelijke regeling A2 en indexering salarissen (CAO verhoging) van de medewerkers van gemeente Valkenswaard. Tevens dienen de structurele effecten uit het jaarrekeningresultaat 2018 verwerkt te worden. Na de verrekening van deze effecten ontstaat een fors negatief saldo van €1.895.000 euro in 2020. Om ruimte te bieden heeft het college in de 1^e bestuursrapportage 2019 daarom een voorstel gedaan tot bezuinigingen voor een bedrag van €1.630.000. Hierdoor neemt het geraamde tekort af tot €265.000 euro.

Ten aanzien van nieuwe wensen is kritisch afgewogen in hoeverre deze bijdragen aan het realiseren van het collegeprogramma 2018-2020 en daarmee de Toekomstvisie 2030. Daarnaast worden een aantal maatregelen in het sociaal domein genomen, die als doel hebben om de kosten op langere termijn in te dammen. Denk hierbij aan trajecten om de eenzaamheid te verminderen of kinderen een kansrijke start te bieden. Door hierop in te zetten, proberen we als gemeente te voorkomen dat problemen escaleren en een beroep op zwaardere zorg kan worden gedaan. Tot slot zijn een aantal nieuwe ontwikkelingen meegenomen, waarvan een deel kan worden gedekt vanuit de huidige middelen en een deel vanuit de versterkte bandbreedte. Denk hierbij aan wensen op het gebied van vastgoed, welke worden gedekt middels de reserve vastgoed.

Bovenstaande ontwikkelingen zijn meegenomen in de Nota Kaders 2020-2023. In de raadsvergadering van 20 juni 2019 is deze geamendeerd vastgesteld door de gemeenteraad. Na verrekening van een aantal financiële tegenvallers (amendementen, autonome ontwikkelingen) en financiële meevallers (meicirculaire, autonome ontwikkelingen) was de bandbreedte in de programmabegroting ten opzichte van de Nota Kaders verbeterd met €152.000 voor het jaar 2020. Het uiteindelijke saldo bleef echter negatief.

Bij behandeling van de begroting 2020-2023 is in de raadsvergadering van 7 november 2019 besloten de uitwerking van de septembercirculaire 2019 te verwerken zoals in de Raadsinformatiebrief "septembercirculaire 2019" is voorgesteld. Dit betekent dat € 500.000 structureel wordt toegevoegd aan de bandbreedte. Hierdoor is de voorliggende programmabegroting alle jaren structureel sluitend. Mede hierdoor (en bijvoorbeeld door verkoop van gemeentelijk vastgoed) is de verwachting dat de algemene reserve de komende jaren kan worden verhoogd. Hiermee bouwt de gemeente Valkenswaard een nieuwe buffer op, om klappen op te vangen bij eventuele nieuwe tegenvallers. Door het versterken van de gemeentelijke financiën wordt voorkomen dat de financiële situatie een negatieve invloed heeft op het hoge voorzieningenniveau van Valkenswaard, dat we graag met elkaar in stand blijven houden.

Leeswijzer

Nu de status van de programmabegroting en de beleidsmatige en financiële uitgangspunten uiteen zijn gezet, is het tijd nader in te gaan op de inhoud van dit begrotingsboekwerk.

Toekomstvisie

De Toekomstvisie 2030 vormt de leidraad voor onze strategie en daarmee voor de beleidskeuzes die we maken voor de toekomst. Bepaalde, belangrijke ontwikkelingen hebben invloed op de integrale uitvoering van de Toekomstvisie. Deze ontwikkelingen geven we in dit hoofdstuk bondig weer. Ook relateren we deze ontwikkelingen op heldere wijze aan de Toekomstvisie.

Financieel perspectief

In het financieel perspectief schetsen we op hoofdlijnen de financiële situatie van de gemeente. Hierbij sluiten we aan op de financiële situatie in de Nota Kaders en verwerken we vervolgens nieuwe ontwikkelingen, om zo te komen tot een actuele financiële bandbreedte voor het jaar 2020 en de periode tot en met 2023.

Programma's

De drie pijlers uit de Toekomstvisie hebben we in 2014 uitgewerkt in strategische keuzes op vijf thema's. Deze strategische keuzes hebben we vervolgens vertaald naar vijf programma's in de begroting. In de vijf hoofdstukken die volgen op het financieel perspectief staan deze vijf programma's centraal. Per programma hebben we de kaders en beleidslijnen beschreven die nodig zijn om onze doelstellingen te bereiken. In de programma's zijn ook de beoogde maatschappelijke doelen en effecten voor het jaar 2020 opgenomen. Ook geven we de activiteiten weer die moeten bijdragen aan het realiseren van deze doelen en effecten. Voor elk programma geven we antwoord op de drie zogenoemde W-vragen:

- Eerste W-vraag: Wat willen we bereiken? We geven per programma aan welke maatschappelijk effecten en algemene beleidsdoelstellingen we met het betreffende programma voor de burgers en bedrijven willen bereiken.
- Tweede W-vraag: Wat gaan we ervoor doen? We benoemen de speerpunten voor 2020 en geven aan welke activiteiten we willen ontplooiën om de eerste W-vraag te realiseren.
- Derde W-vraag: Wat mag het kosten? Wanneer deze derde W-vraag is beantwoord, stelt de gemeenteraad de benodigde financiële middelen beschikbaar.

De overzichten bestaan uit al gerealiseerde prestaties en onze streefcijfers. Met behulp van de prestatie-indicatoren kunnen de gemeenteraad en de burger controleren of het beoogde effect wordt gerealiseerd.

Paragrafen

Conform de verplicht gestelde kaders van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) hebben we een aantal paragrafen opgenomen waarin we dieper ingaan op een aantal beheersmatige aspecten. Deze aspecten kunnen grote financiële gevolgen hebben en/of zijn belangrijk als we de programmadoelstellingen willen realiseren. Het gaat om de paragrafen lokale heffingen, weerstandsvermogen, onderhoud kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen en grondbeleid. Ook is er een paragraaf subsidieverstrekking en bezuinigingen in de begroting opgenomen.

Bijlagen

In de bijlagen hebben we gedetailleerde informatie opgenomen die een nadere achtergrond geeft aan onderwerpen uit de beleidsbegroting of paragrafen.

De in de begroting 2020-2023 opgenomen bedragen zijn weergegeven in € 1.000. In de optellingen van de financiële overzichten kunnen hierdoor afrondingsverschillen worden weergegeven.

Toekomstvisie

Valkenswaard op koers met de Toekomstvisie

In 2011 is de Toekomstvisie 2030 door de gemeenteraad vastgesteld. De Toekomstvisie 2030 vormt de leidraad voor onze strategie en de beleidskeuzes voor de toekomst. De Toekomstvisie kent drie pijlers: Sociale cohesie (van onze dorpen), (inzet op) Innovatie en Leisure (vrijtijdseconomie). De Toekomstvisie is opgesteld in nauwe samenwerking met de Valkenswaardse samenleving. Waarom? Omdat we beleid niet vanuit het gemeentehuis achter een bureau bedenken, maar samen met de bewoners, bedrijven en verenigingen van Valkenswaard.

Programma's begroting

De Toekomstvisie is in 2014 uitgewerkt in strategische keuzes op vijf thema's. Kort samengevat gaat het om de volgende strategische keuzes:

- Wonen: op korte termijn zetten we in op huisvesting voor jongeren, op de middellange termijn zetten we in op jonge (Brainport-)gezinnen. Middelen zetten we ook volgens die prioritering in.
- Werken: we zetten vooral in op werkgelegenheidsontwikkeling in de vrijetijdsector en de Brainport-industrie.
- Vrije tijd: we geven een impuls aan verblijfsrecreatie en innovatieve leisure.
- Sociaal Domein: we maken, naast de wettelijke verplichtingen, ook niet-wettelijke keuzes als dat mogelijk is: vooral voor jongere generaties.
- Bestuur & Organisatie: we maken een fundamentele keuze voor overheidsparticipatie in beleid en communicatie.

Met het vaststellen van strategische keuzes op vijf thema's hebben we de Toekomstvisie destijds concreter gemaakt, maar het gaat nog steeds om strategische keuzes op hoofdlijnen die verdere uitwerking nodig hebben.

Kansen benutten door samenhang en samenwerking

Samenhang tussen de opgaven is essentieel als we onze Toekomstvisie willen realiseren en de kansen willen verzilveren die er op economisch en maatschappelijk gebied in Valkenswaard bestaan. Om de samenhang tussen projecten en de relatie tussen beleid en uitvoering te vergroten, sturen we steeds meer zogenaamde majeure projecten programmatisch aan. Voorbeelden daarvan zijn Bereikbaar Valkenswaard, de Omgevingswet, De Groote Heide Dommelland, Masterplan Centrum en Transformatie Sociaal Domein.

Vanuit de Toekomstvisie kiezen we voor een aantal strategische projecten die we de komende jaren willen realiseren. Deze projecten zijn ambitieus: inhoudelijk, maar ook financieel. Denk aan het programma Groote Heide Dommelland, de herinrichting van het centrum en het realiseren van een gezonde duurzame leefomgeving op de as Valkenswaard-Waalre-Eindhoven. Niet alleen een integrale benadering, maar ook samenwerking met derden, zoals met de provincie en waterschap, is noodzakelijk om onze doelen te verwezenlijken. Daarom investeren we in subsidiewerving en lobby en zijn we ons continue bewust van onze afhankelijkheid van partners om de doelen uit de Toekomstvisie te realiseren. Een goede relatie met onze omgeving is dan ook van cruciaal belang voor het succes van Valkenswaard.

3.1 Programma Wonen

Woningbouwbeleid werkt!

Relatief gezien wordt er nergens in de regio zo hard gebouwd als in Eindhoven en Valkenswaard! Dit bewijst dat onze inzet op het gebied van woningbouw wordt beloond. In 2020 zetten we dit succes voort. We blijven in volle vaart bouwen, omdat de gemeenteraad prioriteit heeft gegeven aan woningbouwprojecten die aansluiten op de marktvaart en dus realiseerbaar zijn. Op die manier

kunnen we ons overgebleven woningbouwprogramma snel realiseren. De nadruk ligt daarbij op de (her)ontwikkeling van terreinen binnen onze bebouwde kom. Gedurende deze raadsperiode actualiseren, realiseren en monitoren we ons woningbouwprogramma voor de toekomst. Zodat we ook meerjarig onze strategische doelstellingen kunnen behalen.

Strategie gericht op jongeren en jonge gezinnen

Vergrijzing en ontgroening zijn trends die de bevolkingsomvang nu en in de toekomst beïnvloeden. Deze ontwikkelingen zetten de bestaande sociale structuren onder druk. Om ervoor te zorgen dat het hoge voorzieningenniveau van Valkenswaard in de toekomst behouden kan blijven, is het namelijk van belang dat het aantal inwoners minimaal op hetzelfde peil blijft en het liefste groeit. Daarom zetten we in op het behouden en aantrekken van nieuwe inwoners, met name jongeren en jonge gezinnen. Zo ontstaat er meer (sociaal en financieel) draagvlak voor voorzieningen. Bovendien behouden we zo de levendige wijken en de sociale cohesie waar onze inwoners zich thuis voelen. We hebben voor een programmatische aanpak gekozen om deze doelen te realiseren. Dat doen we in samenhang met onze andere activiteiten op het gebied van wonen, maar bijvoorbeeld ook in relatie tot kinderopvang en onderwijs.

Energietransitie en klimaatadaptatie

Voor een goed thuis is een gezonde en duurzame leefomgeving cruciaal. De gevolgen van klimaatverandering worden steeds beter voelbaar: extreme droogte, extreme neerslag en hittestress. De gemeenteraad heeft tijdens de behandeling van de meerjarenbegroting 2018-2021 een amendement aangenomen om een duurzaamheidsaanpak te ontwikkelen. Daarnaast wordt de komende jaren vanuit de Rijksoverheid meer gestuurd op energie- en klimaatdoelstellingen. Uiteraard kan de gemeente dit niet alleen. Het is belangrijk dat iedereen, zowel inwoners, bedrijven als maatschappelijke instellingen, meedoet om deze opgave te realiseren.

Het college zet daarom deze bestuursperiode stappen met de energietransitie en klimaatadaptatie in Valkenswaard. In 2019 zet Valkenswaard een 'stip op de horizon' over de duurzaamheidskoers. Vervolgens wordt dit ambitiedocument uitgewerkt in een routekaart. Dit koersdocument wordt begin 2019 geconcretiseerd in een Programma Duurzaamheid. Hierin laat het college zien hoe Valkenswaard gemeentebreed en regionaal te werk gaat om onze ambities te realiseren. Projecten die hieruit voortvloeien hebben de komende bestuursperiode prioriteit. Daarnaast wordt in MRE-verband werk gemaakt van onze Regionale Energie Strategie (RES), waarin we als regio aan de Rijksoverheid aangeven hoe wij bijdragen aan de energietransitie.

In 2020 zetten we een aantal reeds gestarte duurzaamheidsinitiatieven voort. Zoals het regionaal zonnepanelenproject 'De Groene Zone', waarmee we 482 woningen van zonnepanelen willen voorzien. Ook het project 'Schaapsloop Energieneutraal', waarmee we bedrijven stimuleren om energie te besparen en duurzaam op te wekken, loopt in 2020 door. Daarnaast zoeken we naar kansen om ons eigen energieverbruik te verminderen of te verduurzamen. Het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) is ook onderdeel van de verduurzaming van Valkenswaard. Daarmee voeren we robuuste maatregelen over regenwater door om onze omgeving klimaatadaptief te maken. passend binnen werk met werk maken. Vergroening van zowel particuliere grond als de openbare ruimte is hier onderdeel van.

Gezonde duurzame leefomgeving

De overdracht van de huidige N69-corridor van de provincie naar de gemeente biedt veel kansen voor Valkenswaard. In voorbereiding op de overdracht van de huidige N69-corridor zoekt Valkenswaard samen met partners naar mogelijkheden om het gebied opnieuw in te richten. Daarbij kiezen we voor een integrale gebiedsontwikkeling met kwaliteitsverhogende maatregelen op het gebied van energietransitie, mobiliteit, natuur, klimaatadaptatie, water en recreatie. Het uitgangspunt is dat de gebiedsontwikkeling een impuls betekent voor de huidige programma's die in Valkenswaard lopen, zoals Grote Heide Dommeland en Masterplan Centrum. Hiervoor zijn we een samenwerking gestart met de gemeenten Waalre, Eindhoven, de provincie Noord-Brabant en de TU Eindhoven. Deze samenwerking richt zich op het delen van kennis, het verbinden van reeds bestaande ambities en het versnellen van projecten. De samenwerking met het OntwerpLab aan de TU/e zorgt voor een extra dimensie die de ontwikkeling van een Gezonde Duurzame Corridor ondersteunt. Het OntwerpLab aan de TU/e is een combinatie van onderwijs, onderzoek en praktijk. Studenten, onderzoekers en professionals dragen bij aan het onderzoek met een focus op innovatieve oplossingen voor de uitdagingen rondom de stedelijke corridor. Ook het HOV-knooppunt bij het centrum betrekken we hierbij; een HOV-lijn is wellicht een kostendrager voor de herinrichting van de huidige N69-corridor en het nieuwe tracé vanaf Valkenswaard-Zuid.

Omgevingswet

Valkenswaard staat aan de vooravond van een grote verandering in het fysieke domein: de invoering van de Omgevingswet in 2021. Deze wet bundelt en moderniseert in één wet alle wetten voor de leefomgeving. Valkenswaard ziet deze Omgevingswet als een kans om de Toekomstvisie 2030 te realiseren. Hiervoor ondernemen we een aantal stappen. In een op te stellen Omgevingsvisie beschrijven we onze ambitie voor de leefomgeving van Valkenswaard, waarbij we onze inhoudelijke pijlers (sociale cohesie, innovatie en vrije tijd) verankeren. Daarnaast spreken we af we hoe we inwoners meer grip geven op ontwikkelen in hun leefomgeving. We zoeken kansen om goede (ruimtelijke) ontwikkelingen te faciliteren. De gemeente blijft daarbij altijd het algemeen belang dienen. Op basis van deze uitgangspunten streven we ernaar in 2021 een Omgevingsvisie voor Valkenswaard voor te leggen aan de gemeenteraad. Bij het opstellen van de Omgevingsvisie doen onze inwoners actief mee. We vragen ze om suggesties, ideeën en oplossingen. De invoering van de Omgevingswet betekent ook een andere werkwijze voor college, gemeenteraad en ambtelijke organisatie. Samen spreken we spelregels af over hoe we hiermee omgaan. De ambtelijke organisatie wordt met het programma Sterk in je Werk voorbereid op de nieuwe werkwijze die de Omgevingswet vraagt.

Groen en natuur

In de Brainportregio onderscheidt Valkenswaard zich als een gemeente waarin je thuiskomt in een prachtige, groene omgeving. Valkenswaard beschikt namelijk over kwalitatief hoogwaardige natuurgebieden die tot de top van Europa behoren. Onze natuur draagt dus bij aan een prettig woon- en leefklimaat. Thuiskomen in Valkenswaard is voor veel inwoners dan ook thuiskomen in De Groote Heide. Daarom hebben we ook oog voor het groen in de bebouwde kom. Een groene buurt is niet alleen fijner om in te wonen, het draagt ook bij aan het klimaatadaptief maken van onze omgeving. Daarnaast bepaalt de natuur hoe aantrekkelijk we zijn voor toeristen en recreanten. Met het programma de Groote Heide Dommelland willen we de komende jaren projecten ontwikkelen die deze natuur, en daarmee onze leisure-economie, versterken. Verder blijven we inzetten op vergroening, bijvoorbeeld door het aanplanten van nieuwe bomen: zowel in de kern als in het buitengebied.

Bereikbaarheid

De bereikbaarheid van Valkenswaard is belangrijk bij het aantrekken van nieuwe bedrijven en bij het streven een geschikte woonplaats voor jonge gezinnen uit de regio te zijn. De gemeente en de provincie investeren daarom fors in de bereikbaarheid van Valkenswaard. De aanleg van de Westparallel en de nulplasmaatregelen zijn daar de beste voorbeelden van. Eind 2018 heeft de gunning van de Westparallel aan Boskalis plaatsgevonden. Tegelijkertijd is de uitvoeringsovereenkomst tussen de provincie en Valkenswaard ondertekend. Daarmee kunnen we nu een groot aantal projecten voorbereiden en uitvoeren binnen het programma Bereikbaar Valkenswaard en Masterplan Centrum. We werken ook aan de projecten van de toekomst. Zo betreft de provincie ons bij de uitwerking van de N69-Zuid (Belgische grens – aansluiting Westparallel). Dit pakken we deels als integrale gebiedsontwikkeling op met kwaliteitsverhogende maatregelen op het gebied van natuur, landschap, water, landbouw en recreatie. Hierbij hebben we afstemming gezocht met de ontwikkelingen die zijn opgenomen in het nog door de raad vast te stellen programma Groote Heide Dommelland.

3.2 Programma Werken

Valkenswaard in de Brainportregio

Goede werkgelegenheid maakt van Valkenswaard een prettig thuis voor bestaande en nieuwe inwoners die mee kunnen doen aan de samenleving. In de Toekomstvisie heeft Valkenswaard een heldere ambitie neergezet: in 2030 willen we een lage werkloosheid en een goed vestigingsklimaat voor bedrijven. De belangrijkste doelstelling is dat zoveel mogelijk inwoners van Valkenswaard een baan hebben. Dit doen we op meerdere manieren. Een onderscheidend economisch profiel en het toepassen van innovatieve concepten zijn hiervoor cruciaal. We benutten daarbij onze strategische ligging in de Brainport-regio.

Grenzen aan groei, nieuwe kansen

In het meerjarig economisch beleid staat dat voor de detailhandel, de agrarische sector en de bedrijventerreinen de fysieke grenzen van de groei in zicht zijn. Soms is er zelfs sprake van teruggang. In deze sectoren is een sterkere focus op kwaliteit dan ook nodig en mogelijk. Dit nieuwe

economische beleid wordt inmiddels van uitvoering voorzien. We zetten voornamelijk in op het laten groeien van de kansrijke economische sectoren in Valkenswaard; de vrijetijdssector en paardensportsector. Daarnaast proberen we de teruggang van ons centrum te stoppen met het Masterplan Centrum. De onzekerheid rondom de PAS kan ook voor onzekerheid zorgen bij onze economische ontwikkelingen. Daarom zoeken we naar innovatieve manieren om als koplopergemeente onze economische ambities te realiseren én onze waardevolle natuur te beschermen. Daarnaast willen we bestaande bedrijven en ondernemers zo goed mogelijk faciliteren.

Vrijetijdssector

De vrijetijdssector, zoals horeca en recreatieondernemingen, maar ook bungalowparken en bedrijven voor actieve dagrecreatie, is in Valkenswaard en omgeving een stevige economische drager. In het economisch beleid richten we ons, wat groei betreft, vooral op de vrijetijdssector. Dat doen we om twee redenen; Valkenswaard is onderscheidend in de vrijetijdssector en deze sector biedt bij uitstek kansen om werkgelegenheid te verschaffen voor de lokale beroepsbevolking. De vrijetijdssector heeft namelijk relatief arbeidsintensieve werkprocessen en biedt werk aan relatief laaggeschoold personeel. Hiermee zorgen we voor een betere aansluiting tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Vanwege onze ambities voor de vrijetijdssector is het essentieel om te investeren in de ontwikkeling van de Leisure-zone. Dit doen we in het kader van het programma De Groote Heide Dommelland. Bestaande en toekomstige ondernemers dagen we daarom uit om te investeren in het gebied. Een neveneffect van goede recreatieve voorzieningen is dat ze Valkenswaard aantrekkelijker maken als woonplaats voor jonge gezinnen en hoogopgeleiden.

Centrumfunctie behouden

Ook in Valkenswaard hebben we te maken met een gestaag toenemende winkelleegstand. Het ontkennen van veranderingen in het koopgedrag van mensen heeft geen zin, de uitdaging is om ons winkelcentrum toekomstbestendig te maken. Daarvoor is het noodzakelijk om op een toekomstgerichte wijze te investeren in ons centrum. Met het Masterplan Centrum zet Valkenswaard in op een compact, aantrekkelijk en onderscheidend winkelcentrum. Daarbij past een afgebakend centrum waarin leegstaande winkels buiten het kernwinkelgebied worden getransformeerd naar woningen. Daarnaast zet Valkenswaard na de overdracht van de huidige N69 in op een autoluw en groen centrum. Tot slot stimuleert Valkenswaard mogelijkheden om de branchering in het centrum te versterken. Onze activiteiten voeren we uit in nauwe samenwerking met het Centrummanagement.

Onderwijs

In Valkenswaard moeten kinderen en jongeren hun talenten optimaal kunnen inzetten en ontwikkelen. De gemeente heeft prachtige dorpen om in op te groeien. Daarom zetten we ons in voor een divers onderwijsaanbod. Hiermee versterken we ook de woonaantrekkelijkheid van Valkenswaard voor jongeren en jonge gezinnen; Valkenswaard als thuis voor een nieuwe generatie. We bouwen aan goede verbindingen tussen het onderwijs en instanties in het sociaal domein, om eventuele problemen bij jongeren zo vroeg mogelijk te voorkomen. Een integrale inzet van onderwijshuisvesting biedt bovendien kansen: verschillende partners samen op dé plek waar kinderen en ouders dagelijks komen. Deze kansen willen we waar mogelijk benutten.

De snel veranderende arbeidsmarkt betekent dat de competenties die mensen nodig hebben om een beroep te kunnen uitoefenen ook snel veranderen. Onze inzet blijft dat iedereen kan meedoen op de arbeidsmarkt. Daarom zetten we ook in op scholing voor volwassenen. Een voorbeeld hiervan is de aanpak van laaggeletterdheid, waar Valkenswaard tegen strijdt.

3.3 Programma Vrije Tijd

Leisure

De keuze om de gemeente Valkenswaard als leisuregemeente te ontwikkelen, ligt voor de hand. De vrijetijdseconomie is één van de weinige economische groeimogelijkheden voor Valkenswaard. De sector heeft bovendien een grote toegevoegde waarde voor de lokale economie en zorgt voor relatief veel werkgelegenheid die past bij de kenmerken van de Valkenswaardse beroepsbevolking. Daarnaast is het een sector die ook op landelijk niveau groeiende is en waarin bestedingen jaarlijks toenemen. Tot slot is leisure nog niet geografisch verankerd binnen de regio. Als we hierop focussen leveren we een sterke bijdrage aan het leefklimaat binnen de Brainport-regio.

Groote Heide Dommelland

Vanuit het programma Dommelland worden projecten in het buitengebied voorbereid om de natuur, vrijetijdsvoorzieningen en de leisure-economie te versterken. In 2016 hebben we ervoor gekozen om de projecten Leisure-zone, Eurocircuit, Paardenboulevard en N69-Zuid, in samenhang met elkaar en met onze activiteiten in De Groote Heide-samenwerking, onder te brengen in het programma De Groote Heide Dommelland. Hierbij wordt een participatieproces met relevante betrokkenen doorlopen en wordt de gemeenteraad in positie gebracht. Het college geeft aan het uitwerken van deze projecten, vanwege de strategische betekenis voor Valkenswaard, prioriteit. Door deze projecten in samenhang met elkaar te ontwikkelen, creëren we dus een grote meerwaarde. Ook willen we nieuwe, ecologische verbindingen leggen om de natuurkwaliteit van het buitengebied te versterken. Daarnaast willen we de Leisure-zone en de Paardenboulevard verder ontwikkelen. Daarvoor gebruiken we innovatieve concepten en we laten de ontwikkeling uiteraard op een duurzame manier plaatsvinden. Valkenswaard kan deze ambities niet alleen realiseren, daarom werken we samen met ondernemers en medeoverheden. Een voorbeeld hiervan is de BGTS-Samenwerking, die deze bestuursperiode wordt geïntensiveerd. Tot slot zetten we deze bestuursperiode in op de doorontwikkeling van evenementen die het merkprofiel van Valkenswaard mede bepalen.

Sterke voorzieningen

Sterke vrijetijdsvoorzieningen zijn essentieel voor de sociale cohesie in Valkenswaard. Door sterke vrijetijdsvoorzieningen kunnen onze inwoners meedoen en elkaar ontmoeten. Ze kunnen zich ontwikkelen en worden uitgedaagd. Ook worden onze woonaantrekkelijkheid en sociale cohesie versterkt en de transformatie in het sociaal domein gestimuleerd. Het huidige beleidskader wordt deze bestuursperiode, in samenwerking met verenigingen en andere betrokkenen, uitgewerkt in jaarlijkse uitvoeringsnota's. Daarbij staat de ontwikkeling centraal van 'we gaan sporten' naar 'we gaan bewegen'. Daarnaast wordt een sterkere verbinding gelegd met het sociaal domein, omdat een gezonde levensstijl preventief werkt. Naast jeugd, volwassenen en ouderen zetten we het sport- en beweegbeleid ook in om mensen met een verstandelijke en lichamelijke beperking te activeren. Naast sporten en bewegen is ook cultuur een manier waarop inwoners kunnen meedoen en elkaar kunnen ontmoeten. In het nieuwe cultuurbeleid zetten we in op ontwikkeling van inwoners door cultuurdeelname, het verbreden van hun kijk op de wereld en het mogelijk maken om mee te doen in Valkenswaard. In 2019 komen we, samen met de onlangs aangetreden Cultuurraad, tot een ambitieus en breed gedragen beleid. Hierbij leggen we vanzelfsprekend een relatie met de doelen in de Toekomstvisie 2030 en ons regionaal profiel.

3.4 Programma Sociaal Domein

Groeien, meedoen, thuiskomen

In Valkenswaard moet iedereen naar eigen vermogen kunnen meedoen aan de samenleving. Waar nodig ontvangen zij hiervoor toerusting en ondersteuning. Hiervoor gebruiken we zoveel mogelijk de kracht van diezelfde samenleving. Dat betekent wel een andere houding van de gemeente richting onze inwoners en de talrijke initiatieven op het gebied van zorg, welzijn en ondersteuning: we maken een beweging van 'zorgen voor' naar 'zorgen dat'. Uitgangspunten zijn actieve deelname aan de maatschappij, zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid. Daarbij staan de leefwereld en de mens centraal en niet het systeem. Mensen die het echt nodig hebben, kunnen blijven rekenen op passende ondersteuning die aansluit op hun behoeften en mogelijkheden.

Centraal uitgangspunt is dat onze inzet bijdraagt aan het door ons gewenste, maatschappelijke effect en de hieraan gekoppelde doelen. Onze inzet moet doeltreffend en doelmatig zijn en passend binnen de bestaande regelgeving (rechtmatig) en binnen de financiële kaders. Om dit te bereiken, gaan we scherper richting bepalen en strakker sturen: waar kunnen we het verschil maken, welke rol vraagt dit van ons en welke opgaven hebben prioriteit?

Programma Sociaal Domein

Om onze doelen te bereiken, heeft de gemeenteraad in 2019 een programma Transformatie Sociaal Domein 2019-2022 vastgesteld. Voor dit programma wordt jaarlijks een uitvoeringsplan opgesteld, dat bestaat uit verschillende projecten. Hiermee verbeteren we de ondersteuning van onze inwoners en bieden we een antwoord op de toename van de jaarlijkse uitgaven voor Wmo en Jeugdhulp.

Het doel: in 2022 participeren meer inwoners uit Valkenswaard autonoom en zelfstandig, naar vermogen en behoefte. Om dit effect te bereiken, hanteren we drie subdoelen: meer inwoners hebben de mogelijkheid om mee te doen en ontvangen hiervoor, waar nodig, toerusting en ondersteuning, meer inwoners voelen zich prettig in hun woonomgeving (leefbaarheid) en meer jeugdige inwoners kunnen zich maximaal ontwikkelen en gezond en veilig opgroeien. We werken langs zes programmalijnen: vrij toegankelijke voorzieningen, toegang, tweedelijns voorzieningen, wonen, veiligheid en monitoring. Daarbij zet Valkenswaard ook in op het voorkomen van schulden en armoede. De gemeente voorziet in toegankelijke schuldhelpverlening en verborgen armoede wordt proactief opgespoord. Een actieve samenleving is ook meedoen in een inclusieve samenleving. Het beleid is erop gericht dat verschillende groepen elkaar kunnen ontmoeten en meedoen. Dat geldt ook voor onze inwoners met een beperking. Deze bestuursperiode wordt de uitvoeringsnota Toegankelijk Valkenswaard uitgevoerd.

Tekorten sociaal domein

De jaarlijkse tekorten in het sociaal domein zijn mede aanleiding voor de noodzaak tot herijking en transformatie van het sociaal domein. Als gemeente geven we sinds 2015 jaarlijks fors meer uit dan dat we van het Rijk voor deze taken ontvangen. Deze tekorten hebben we de afgelopen jaren nog kunnen opvangen vanuit onze algemene reserve. De algemene reserve raakt echter op en de investeringen in andere domeinen, zoals het fysieke domein, komen hierdoor in de knel. Het jaarlijks stijgende uitgavenpatroon moet gekeerd worden. Het doel van ons beleid is dan ook tweeledig: enerzijds de realisatie van onze Toekomstvisie Sociaal Domein 2030, anderzijds ervoor zorgen dat er een financieel gezonde situatie ontstaat.

3.5 Programma Bestuur & Organisatie

Citymarketing

In 2015 zijn we gestart met een citymarketingproject. Met citymarketing brengen we verdere focus aan in de positionering en het profiel van Valkenswaard. Met behulp van onze inwoners hebben we het zogenaamde DNA van Valkenswaard in beeld gebracht, hebben we nadere invulling gegeven aan de positionering van Valkenswaard en hebben we het profiel van Valkenswaard ook visueel aangescherpt. Als resultaat van dit proces is in 2016 de stichting Valkenswaard Marketing opgericht, die de citymarketingtaken van de gemeente heeft overgenomen. De gemeente faciliteert deze stichting, die zich in korte tijd al heeft bewezen door de Valkenswaardse citymarketing te professionaliseren (met onder andere reclame voor Valkenswaardse evenementen in de regio) en door nieuwe evenementen te ontwikkelen, zoals de succesvolle Wandelweek. Op deze manier zetten we ook verdere stappen met betrekking tot overheidsparticipatie. De inwoners van Valkenswaard zitten aan het stuur, de gemeente is betrokken en faciliterend. In de begroting is, als gevolg van een raadsbesluit, een projectsubsidie voor de stichting Valkenswaard Marketing opgenomen. In 2020 zal de stichting Valkenswaard Marketing de activiteiten verder ontwikkelen en organisatorisch nauwer gaan samenwerken met de VVV en het Centrummanagement om gezamenlijk nog meer meerwaarde te bieden.

A2-samenwerking en bestuurlijke toekomst

De huidige samenwerking tussen de gemeenten Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard loopt via de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking A2-gemeenten (GRSA2), waarin sinds 1 januari 2017 alle bedrijfsvoeringstaken zijn samengevoegd. Het doel van deze samenwerking is het verminderen van de kwetsbaarheid. Sinds eind 2016 voeren de drie gemeenteraden van Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard een gesprek over het toekomstperspectief van de samenwerking tussen de drie gemeenten; ook wel de 'stip op de horizon' genoemd. Hiervoor worden een drietal sporen doorlopen: 1) evaluatie van de GRSA2 (opgeleverd op 1 december 2018), 2) bestuurlijke ronde over de stip op de horizon, 3) inzicht in de maatschappelijke opgaven en schalen van samenwerking per gemeente (opgeleverd in mei 2019). Bij het opstellen van deze begroting wordt het toekomstgesprek tussen de drie gemeenten nog volop gevoerd. Keuzes die in dit proces worden gemaakt, hebben ook hun doorwerking in het jaar 2020 voor de gemeente Valkenswaard.

Nieuwe rol gemeente

Valkenswaard kiest voor participatie van haar inwoners en biedt ruimte aan de samenleving. Dat vraagt om een andere houding van de gemeente. Het rapport Burgerkracht is het leidende principe voor participatievraagstukken in Valkenswaard. Een heroriëntatie vindt plaats op de rollen van bestuur, organisatie en samenleving om de participatiedoelen te bereiken. De methodiek van de gemeente Peel en Maas kan hiervoor als voorbeeld dienen. De gemeente bepaalt haar prioriteiten in

haar eigen rol vanuit de Toekomstvisie 2030. Daarbij hoort ook, in het verlengde van de invoering van de Omgevingswet, het realiseren van een transformatie van limitatieve naar doelgerichte regelgeving.

Sterk in je werk

In 2015 begonnen we, samen met onze medewerkers, aan de vertaling van de maatschappelijke ontwikkelingen en onze Toekomstvisie naar kernwaarden. Deze kernwaarden zijn belangrijk voor het handelen van onze medewerkers en hebben we aangejaagd met het organisatieontwikkelproces Sterk in je werk. Sterk in je werk is daarmee voor iedere medewerker een richtsnoer voor het handelen geworden. Op deze manier is niet alleen onze omgeving voortdurend in beweging, maar zorgen we er ook voor dat de organisatie ontwikkelingen en trends tijdig aan ziet komen en erop anticipeert. Onderdeel van Sterk in je werk is een investering in het strategisch personeelsbeleid waarvoor de gemeenteraad, als onderdeel van de motie Organisatie op orde, in de Nota Kaders 2016-2019 middelen beschikbaar heeft gesteld. Als gevolg van dit strategisch personeelsbeleid zal de organisatie de komende jaren worden vernieuwd en verjongd. Sterk in je werk is omgezet naar een programmastructuur en wordt in 2020 verder uitgevoerd.

Financieel Perspectief

Financiële bandbreedte - Begroting 2020-2023

	bedragen x € 1.000			
	2020	2021	2022	2023
Financiële bandbreedte Nota Kaders 2020-2023	-478	-254	501	521
Amendementen:				
- Gemeentelijk zorgverzekering (nr 41 NK)	-25	-25	-25	-25
- Tegemoetkoming chronisch zieken / gehandicapten	-30	-30	-30	-30
- Uitvoeringskosten chronisch zieken	-20	-20	-20	-20
totaal moties en amendementen	-75	-75	-75	-75

Algemene uitkering					
1	Meicirculaire 2019	334	-113	-300	262
Totaal van Algemene uitkering		334	-113	-300	262

Actuele financiële bandbreedte	-219	-442	126	708
---------------------------------------	-------------	-------------	------------	------------

Overzicht ontwikkelingen

Ontwikkelingen					
2	Actualisatie loonkosten	-238	-237	-237	-237
3	Actualisatie investeringsprogramma en financiering	-41	289	186	117
4	Actualisatie reserves en voorzieningen	-	-	-	-
5	Hogere opbrengsten OZB a.g.v. areaaluitbreiding	52	52	52	52
6	Taakstelling A2-samenwerking	150	150	150	150
7	Procesgelden duurzaamheid	-30	-	-	-
<i>Amendementen raadsvergadering 7-11-2019</i>					
8	Fietspad Malpie - besparing kapitaallasten	15	15	15	15
9	Onderhoud begraafplaatsen				-85
10	Camerabeveiliging Schaapsloop	-25			25
11	Ziektekosten chronisch zieken en gehandicapten	-31			
12	Dekking ziektekosten chronisch zieken uit algemene reserve	31			
13	Leges Horeca	-3	-3	-3	-3
14	Toeristenbelasting niet invoeren	-70	-70	-70	-70
15	Verwerking septembercirculaire conform Raadsinformatiebrief	500	500	500	500
Totaal ontwikkelingen		310	696	593	464

Stand bandbreedte, na alle ontwikkelingen	91	254	719	1.172
--	-----------	------------	------------	--------------

<i>Eliminatie incidentele lasten/ baten</i>	757	213	161	-19
<i>Structureel meerjaren perspectief</i>	848	467	880	1.153

1. Wonen

Product	Portefeuillehouder	Team
Ruimtelijke ontwikkeling	C. Marchal	Ruimtelijk beleid
Infrastructuur	C. Marchal	Ruimtelijk beleid
Groen	T.P.T.H. Geldens	Ruimtelijk beleid
Duurzaamheid	T.P.T.H. Geldens	Ruimtelijk beleid

Ruimtelijke ontwikkeling

Toekomstvisie

Wij werken samen met bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties aan een vitale gemeente waarin het goed wonen, werken en recreëren is.

In onze Toekomstvisie leggen wij het accent op het behouden en aantrekken van jongeren en jonge gezinnen. Vergrijzing en ontgroening hebben een negatief effect op de toekomstige omvang van de bevolking en sociale structuren. Vanaf 2020 willen we jongeren vooral aan ons binden door te voorzien in voldoende, betaalbare startershuisvesting. Maar ook jonge gezinnen zijn belangrijk voor Valkenswaard. Daarom gaan we in de toekomst niet langer alleen uit van het woonaanbod, maar betrekken we daarbij ook andere voorzieningen op het gebied van onderwijs, kinderopvang, sportaccommodaties en culturele voorzieningen en bereikbaarheid. Kortom: we zetten met onze reguliere activiteiten in op alle aspecten die belangrijk zijn voor jongeren en jonge gezinnen.

In de Toekomstvisie maken we de fundamentele keuze voor participatie in beleid en communicatie. Voor ruimtelijke ontwikkeling is hierbij vooral de invoering van de Omgevingswet relevant. De Omgevingswet is de grootste wetgevingsoperatie sinds het tot stand komen van de Grondwet en wordt, gezien de overdracht van bevoegdheden, ook wel de vierde decentralisatie genoemd. De invoering van de Omgevingswet op 1 januari 2021 heeft een grote impact op al het beleid voor de fysieke leefomgeving. Zowel de gemeente als de gemeenschap krijgt meer ruimte om eigen keuzes te maken en de rol van de samenleving wordt groter bij ruimtelijke ontwikkelingen. Het gaat niet alleen om een overdracht van verantwoordelijkheden, maar ook om een verandering van filosofie, werkwijze en uiteindelijk een verandering van de opstelling van de gemeente.

Beleid

Wonen

Na jaren van economische crisis en stagnatie in de woningbouw is vanaf 2016 de woningbouwproductie in Valkenswaard weer flink aangetrokken. Dat is ook nodig, want de marktvraag is groot als het gaat om betaalbare huur- en koopwoningen. Onze ambitie? We willen starters op de woningmarkt in Valkenswaard houden en jonge gezinnen naar Valkenswaard halen. Daarnaast komen er steeds meer eenpersoonsgezinnen.

Omdat de bevolkings- en huishoudensprognose uit 2017 voor Valkenswaard positiever uitpakt, is in onze woningbouwprogrammering weer ruimte ontstaan voor nieuwe ontwikkelingen. Deze vrije plancapaciteit is van groot belang om de kwaliteit van de leefomgeving in Valkenswaard op peil te houden. Op korte termijn is het vooral belangrijk dat we zo snel mogelijk woningen realiseren om aan de grote marktvraag te voldoen. De in 2019 door de gemeenteraad vastgestelde woningbouwprogrammering wordt in 2020 gezwind uitgevoerd. Daarom blijft de gemeentelijke taskforce woningbouwverstelling actief inzetten op het versnellen van de procedures en daarmee ook op de realisatie van ons woningbouwprogramma.

Ook staan we nadrukkelijk open voor nieuwe, vooral kleinschalige, projecten en transformaties in de bebouwde kom. Woningbouw is één van de weinige alternatieven voor de toenemende leegstand in de detailhandel en horeca. Door deze functies vooral buiten een compact centrum met woningbouw te herontwikkelen, kan het aantal m² detailhandel of horeca worden teruggebracht naar een omvang die volgens de huidige maatstaven beter past bij de schaal van Valkenswaard.

In 2017 heeft er bovendien een accentverschuiving plaatsgevonden in het beleid van de provincie Noord-Brabant. De provincie wil namelijk meer sturen op kwaliteit in plaats van op kwantiteit. In 2017 stelde de provincie een nieuwe Brabantse Agenda Wonen op, waarin ze gemeenten ruim baan geeft om binnenstedelijke locaties te transformeren en herontwikkelen. Dit betekent dat de nadruk in Valkenswaard niet langer hoeft te liggen op het prioriteren van woningbouwplannen, maar op het programmeren en realiseren van woningbouwplannen. Oftewel, gebruikmaken van de ruimte die volgens het provinciale beleid beschikbaar is gekomen om binnenstedelijk te herontwikkelen en te transformeren. Het hoofdlijnenakkoord zet eveneens in op het benutten van transformatie- en herontwikkelkansen binnen het stedelijke gebied, op het behouden van een goede leefbaarheid in de

kernen (waaronder Borkel en Schaft) en op het behouden van jongeren en het aantrekken van jonge gezinnen. Deze elementen zijn meegenomen in de nieuwe woningbouwprogrammering die de gemeenteraad in februari 2019 heeft vastgesteld. Daarnaast vraagt het hoofdlijnenakkoord aandacht voor verduurzaming van woningen, voor de fysieke toegankelijkheid van gebouwen en voor een goede verbinding tussen wonen en zorg.

Om de doelen uit de Toekomstvisie te realiseren is er binnen de gemeentelijke activiteiten samenhang nodig op het gebied van wonen. Daarom kiezen we voor een programmatische aanpak waarbij verschillende aspecten van wonen nadrukkelijker met elkaar worden verbonden.

Naast jongeren en jonge gezinnen vragen ook andere doelgroepen aandacht op de woningmarkt, zoals statushouders en een groeiende groep alleenstaanden. Dit zorgt voor meer druk op de sociale woningvoorraad. De groeiende groep alleenstaande ouderen vraagt om wat kleinere, levensloopbestendige woningen in de nabijheid van voorzieningen en om andere, nieuwe woonvormen. Door de vergrijzing, de toename van het aantal éénpersoonshuishoudens en de decentralisatie van zorgtaken ligt er voor Valkenswaard een uitdaging om 'zorg' en 'wonen' beter met elkaar te verbinden. Ouderen en inwoners met een zorgvraag kunnen op die manier zo lang mogelijk zelfstandig blijven wonen. Bij de afwegingen die wij maken kijken wij ook zorgvuldig naar de demografische ontwikkelingen, op zowel de korte als lange termijn.

Omgevingswet

De Omgevingswet biedt ons de kans om blijvend invulling te geven aan wat we met de Toekomstvisie voor ogen hebben. De exacte invulling willen we graag met onze inwoners en partners bepalen. Met de Omgevingswet veranderen we ook onze filosofie. We gaan van een 'nee, tenzij...'-cultuur naar een 'ja, mits...'-instelling. We gaan dus nog meer denken in mogelijkheden in plaats van beperkingen. We zien de invoering van de Omgevingswet dan ook zeker als een kans, en we willen graag een zorgvuldig proces inrichten dat bij ons past. Dat betekent dat we de Omgevingswet stap voor stap zullen implementeren en onze werkwijze daarop zullen aanpassen. We zoeken de balans tussen wat we moeten en wat we willen. Ook blijven we oog houden voor de relatie tussen het bewaken van het algemeen belang en het mogelijk maken van individuele wensen.

In 2019 zijn we gestart met de totstandkoming van de Omgevingsvisie. Voor het proces is een startnotitie opgesteld, die in mei 2019 is vastgesteld door de gemeenteraad. In het tweede kwartaal is de participatie met de samenleving gestart. Ook de stakeholders en ketenpartners zijn betrokken, evenals de gemeenteraad. Zo vonden bijeenkomsten plaats over de rolbepaling van het college en de gemeenteraad.

De planning is om begin 2020 de Omgevingsvisie ter vaststelling voor te leggen aan de gemeenteraad. Werken volgens de filosofie van de Omgevingswet vraagt nogal wat: van onze gemeenteraad en bestuur, van onze inwoners en van onze ambtelijke organisatie. We investeren dan ook in opleiding en training, in heldere (digitale) communicatie, in goede informatievoorziening en in duidelijkheid over ieders rol en inbreng in dit proces. Gelijktijdig passen we onze organisatie aan op de nieuwe werkwijze. We nemen de tijd om dit proces zorgvuldig te doorlopen en vertrouwen erop dat we in 2021 kunnen zeggen dat de basis en het gedachtengoed van de Omgevingswet in Valkenswaard naar wens is ingevoerd. Dat betekent dat we in 2020 een Omgevingsvisie en een Omgevingsverordening willen vaststellen en dat we het digitale Omgevingsloket DSO willen aansluiten en in gebruik willen nemen. Omdat we verwachten dat in 2021 de procedures van 26 weken naar 8 weken gaan, zullen we in 2020 ook veel energie stoppen in het anders gaan werken. Ook implementeren we in 2020 een participatiewijzer, die richting geeft over hoe we als gemeente Valkenswaard omgaan met participatie van onze inwoners.

De Omgevingsvisie vormt de leidraad voor het Omgevingsplan dat voor heel Valkenswaard gemaakt wordt en dat de bestaande bestemmingsplannen zal vervangen. Als voorloper op het Omgevingsplan wordt een Omgevingsverordening opgesteld. In deze Omgevingsverordening worden alle bestaande verordeningen opgenomen en gebundeld. Op deze manier raken verordeningen niet onbedoeld verloren en hebben we een goede basis voor het Omgevingsplan. Dit overzicht is ook zeer wenselijk omdat er in 2021 een groot aantal verordeningen vanuit het Rijk naar de gemeente komen: de zogenaamde Bruidsschat.

Ruimtelijke ontwikkeling

Met oog op de inwerkingtreding van de Omgevingswet in 2021 bereiden we geen grote herzieningen van bestemmingsplannen meer voor. Het bestemmingsplan Dommelen is in 2019 vastgesteld en het bestemmingsplan Buitengebied II zal in 2020 als laatste grootschalige bestemmingsplan worden afgerond. In dit bestemmingsplan hebben we diverse ontwikkelingen meegenomen. Daarnaast gaan we er bij ontwikkelingen in het buitengebied, volgens de visie van de Omgevingswet, vanuit dat daar een kwaliteitsverbetering van het landschap op volgt. Door ruimte te bieden aan initiatieven in combinatie met de kwaliteitsverbetering van het landschap, ontstaat er per saldo een betere leefomgeving. Daarmee geven we meer eenduidigheid over het gebruik en de gewenste ontwikkelingsrichting.

Masterplan Centrum

Het Masterplan Centrum 2014-2020 is kaderstellend en richtinggevend voor de toekomstige ontwikkeling van het centrum van Valkenswaard. Met het plan willen we de ruimtelijke en economische structuur versterken en de beleving en aantrekkelijkheid van het centrum vergroten. Hiervoor hebben we een samenhangend uitvoeringsprogramma opgesteld dat zich, naast de herinrichting van de openbare ruimte en bereikbaarheid van het centrum, richt op beeldkwaliteit en aanpak van de leegstand. Als we de leegstand van 25-30% willen beteugelen, zullen we winkels richting dit compacte centrum moeten verplaatsen. We willen de openbare ruimte ook verbeteren met meer groen en de uitstraling op peil houden door goed onderhoud en beheer van de openbare ruimte. Daarom heeft de gemeenteraad in 2017 het Voorlopig Ontwerp Centrum vastgesteld. Dit is een integraal en richtinggevend kader voor de verkeersstructuur en toekomstige inrichting van de openbare ruimte.

De gemeenteraad wil de centrumplannen, daar waar mogelijk, versneld uitvoeren. De integrale en interactieve aanpak vereist zorgvuldigheid die ook tijdconsequenties heeft. Versnellen van de ontwikkelingen is in beperkte mate mogelijk. Om te komen tot een geslaagde centrumontwikkeling zijn betrokkenheid van het centrummanagement, het consequent vasthouden aan vastgestelde kaders en een integrale aanpak van cruciaal belang. Deze lijn zetten we voort met het uitwerken van het Voorlopig Ontwerp Centrum tot een integraal, definitief ontwerp. Daarin onderzoeken we ook hoe we maatregelen voor klimaatadaptatie kunnen opnemen. We bereiden ons dus alvast voor op de realisatie, maar het startpunt is afhankelijk van de overdracht van de N69. Met de provincie is in de uitvoeringsovereenkomst afgesproken dat de gemeente het moment van overdracht bepaalt. Door het college is de overdracht afhankelijk gesteld van een positieve ADC-toets over de aansluiting Westparallel bij Veldhoven. Dit neemt echter niet weg dat we *quick wins* oppakken als we ze kunnen realiseren. Aan de gemeenteraad leggen we voor of aan de drie entrees van het centrum ook prioriteit moet worden gegeven met financiering van de geraamde investering van €3 miljoen.

Voor de Markt hebben we een integraal lichtontwerp opgesteld. Dit lichtontwerp creëert een bijzondere sfeer en beleving in het centrum en versterkt de eigen identiteit en de aanwezige kwaliteiten van bijzondere objecten aan de Markt. Onze ambitie is om ook de uitstraling van gevels en terrassen in het centrum te verbeteren. Daarvoor hebben we het Beeldkwaliteitsplan Centrum vastgesteld. Met de stimuleringsmiddelen uit het gevelverbeteringsfonds sporen we eigenaren en ondernemers aan om hierin te investeren. Voordat we overgaan tot realisatie van het lichtplan, of onderdelen ervan, moeten de aanwezige installaties een positie krijgen in andere lopende of verwachte projecten. Zo sluiten we kapitaalvernietiging zoveel mogelijk uit en komen we tot een meer verantwoorde investering.

Grondexploitatie

Veel nieuwbouwprojecten zijn inmiddels daadwerkelijk van de grond gekomen of zelfs al afgerond. Ook in Lage Heide zien we nog steeds volop bouwactiviteiten. Met de woningmarktanalyse, de risicoanalyse bij de grondexploitaties en de interne periodieke actualisaties hebben wij de afgelopen jaren gestuurd op de financiële risico's. Waar het gaat om nieuwe bouwgrondexploitaties zetten we in op het voorkomen van verliezen. Lopende bouwgrondexploitaties worden bij vaststelling steeds voorzien van belangrijke projectgegevens en mogelijke risico's. Met de voortvarende realisatie van de projectwoningen in Lage Heide zijn de risico's in de grondexploitaties fors verminderd ten opzichte van enkele jaren geleden. Daar waar er sprake is van risicovolle exploitaties zijn voorzieningen getroffen. Het risico van forse afboekingen op geprognosticeerde inkomsten lijkt niet meer aan de

orde. Wel blijft de behoefte aan vrije kavels in Lage Heide zelfs in de aantrekkende woningmarkt nog steeds beperkt, terwijl de behoefte aan tweekappers wel groot is. Daarom willen we een deel van de vrije kavels omzetten naar de gewilde tweekappers. Daarmee bouwen we voor de marktvraag en leggen we meer nadruk op het faciliteren van jonge gezinnen. Planologische procedures om deze omzetting mogelijk te maken zijn opgestart en willen we in de loop van 2020 afronden. Door een betere focus op locaties die strategisch van belang zijn (woningbouwprioritering 2015) komen ook elders plannen eerder tot realisatie. Ook sturen wij in bestemmingsplannen meer op de snelheid waarmee projecten worden gerealiseerd.

Door het periodiek uitvoeren van actualisaties met bijbehorende risicoanalyse houden we de verwachte resultaten scherp in de gaten en stellen we ze, waar nodig, bij. Als het nodig is, treffen we aanvullende voorzieningen ten laste van de Algemene Reserve of de nieuwe Bestemmingsreserve Grondexploitaties om tegenvallende grondopbrengsten en/of vertraging in de uitvoering op te vangen. De risicoanalyse geeft ons bovendien inzicht in de noodzaak om (aanvullende) maatregelen te treffen en prioriteiten te stellen. Maar op dit moment nemen risico's nog steeds af en kunnen voorzieningen worden verkleind.

Gronden en gebouwen

Binnen het cluster vastgoed zijn in 2017 onze activiteiten op het gebied van grondzaken en vastgoed samengevoegd en gecentraliseerd. We zijn er namelijk van overtuigd dat gebundelde sturing en uitvoering van bepaalde werkzaamheden de functionele samenhang verbetert. En dat levert kansen op, ook vanuit de Toekomstvisie gezien. Op deze manier worden gronden en gebouwen namelijk vanuit één cluster beheerd en geëxploiteerd, waarmee we efficiënter antwoord kunnen geven op allerlei maatschappelijke ontwikkelingen en beter in staat zijn om strategische afwegingen te maken. Zo willen we leegstand voorkomen, ruimtegebruik optimaliseren en het vastgoed effectief en efficiënt inzetten om onze doelen te bereiken: ook op sociaalmaatschappelijk gebied. Binnen de organisatie voeren we vanuit één centraal punt de regie over het totale vastgoed.

Een eerste stap was het inrichten van de informatievoorziening. Om dit proces te ondersteunen, en om data op een centrale plek te verzamelen, hebben we in A2-verband een vastgoedmanagement-systeem aangeschaft. Inmiddels zijn we ook gestart met een traject om het technisch beheer van het vastgoed op orde te brengen. Verder geven we invulling aan het afstoten van vastgoedobjecten die geen maatschappelijke meerwaarde meer hebben (conform kaders gemeenteraad), waarbij we de opbrengsten toevoegen aan de vastgoedreserve. Zo willen we het vastgoed dat duurzaam in ons bezit blijft kwalitatief verbeteren.

Om te voorkomen dat de gemeente eigendom en dus kapitaal verliest door verjaring én om ongelijkheid tegen te gaan, loopt een project voor de aanpak van het onrechtmatig grondgebruik in Valkenswaard. Gebleken is dat op veel plaatsen in Valkenswaard, zonder toestemming van de gemeente, gebruik wordt gemaakt van gemeentegrond. In de meeste gevallen is deze grond bij de particuliere tuin getrokken. Om het geconstateerde onrechtmatige grondgebruik op een correcte en eenduidige manier aan te pakken, hebben we een handhavingsbeleid met een stappenplan opgesteld. De aanpak van het onrechtmatige grondgebruik verspreiden we op basis van dit stappenplan over meerdere jaren. Goed en zorgvuldig communiceren met bewoners is van essentieel belang om tot structurele oplossingen te komen die recht doen aan zowel de eigendomssituatie als het feitelijk historisch gebruik. Daarom leveren we maatwerk binnen de vastgestelde kaders.

Kaderstellende nota's

- Structuurvisie Valkenswaard deel A (2012) en deel B (2013)
- Startnotitie Omgevingsvisie (2019)
- Implementatieplan Omgevingswet (2017)
- Ruimtelijke visies
- Bestemmingsplannen
- Nota uitgangspunten bestemmingsplan buitengebied (2016)
- Masterplan Centrum (2013)
- Nota Ruimtelijke Kwaliteit (2016), incl. beeldkwaliteitsplan centrum (2017)

- Subsidieverordening gevelverbetering (2017)
- Woningmarktanalyse (2013)
- Woonvisie (2014)
- Woningbouwprogrammering 2019 - 2021
- Nota Grondbeleid (2016)
- Prestatieafspraken gemeente – Woningbelang (2019)
- Prestatieafspraken gemeente – Woonbedrijf (2019)
- Uitgiftebeleid geliberaliseerde pacht (2006)
- Algemene Verkoopvoorwaarden gemeente Valkenswaard (2015)

Wat willen we bereiken?
Een breed gedragen en interactief opgestelde Omgevingsvisie wordt in 2021 vastgesteld.
Samen met inwoners, bedrijven en belangenorganisaties integrale keuzes maken over de inrichting en waardering van de fysieke leefomgeving (overheidsparticipatie) en particuliere initiatieven integreren in het ruimtelijk beleid van de gemeente.
Een passende en duurzame woningvoorraad die aansluit op de behoeften, zodat sneller een passende woning kan worden gevonden: in het bijzonder voor jongeren en jonge gezinnen.
Draagvlak behouden en uitbouwen voor een hoog voorzieningenniveau door (nieuwe) inwoners te behouden en aan te trekken, met name de doelgroepen jongeren en jonge gezinnen.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Omgevingswet	Op basis van de bestuurlijke keuzes over de wijze waarop de gemeente de Omgevingswet wil implementeren, voeren we de stappen uit die nodig zijn om het gewenste veranderingsproces binnen het fysieke domein te doorlopen. In 2019 zijn we gestart met het opstellen van de Omgevingsvisie en inmiddels is de beoogde sturingsfilosofie vanuit gemeenteraad en college steeds beter zichtbaar. Met een breed participatietraject geven we verder inhoud aan de Omgevingsvisie. Begin 2020 willen we de Omgevingsvisie gereed hebben.
Omgevingswet - Omgevingsverordening	In 2019 hebben we alle gemeentelijke verordeningen in beeld gebracht en alle relevante verordeningen voor de Omgevingswet (met de focus op fysieke-ruimtelijk) gefilterd. Er is dus geïnteriseerd welke verordeningen er zijn. Streven is om eind 2020 (voor de invoering van de Omgevingswet op 01-01-2021) de Omgevingsverordening vast te stellen.
Omgevingswet – Digitaal Stelsel	In 2021 moeten we klaar zijn voor de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Dat betekent dat we moeten beginnen met de voorbereidingen, zoals het omzetten van omgevingsdocumenten naar de nieuwe publicatiestandaard, het omzetten van lokale juridische regels naar toepasbare regels in gewone mensentaal en het aanpassen van software om die te kunnen koppelen met het digitaal stelsel. Ook is het belangrijk dat we vragenbomen bedenken voor het nieuwe vergunningsaanvragentraject. In 2020 experimenteren we met deze opgaven en sluiten we aan op landelijke standaarden.
Omgevingswet – Anders werken	Het is goed denkbaar dat het aanpassen van software, regels en documenten, leidt tot een nieuwe werkwijze. Sommige taken kunnen

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
	<p>bijvoorbeeld verdwijnen, terwijl er nieuwe taken voor mensen en teams bijkomen. Een onderdeel van de verandering is ook dat participatie een belangrijk onderdeel wordt van een vergunningaanvraag en dat er meer verantwoordelijkheid bij de initiatiefnemer zelf komt te liggen. Hoe we hier als gemeente mogelijk in kunnen faciliteren, en wat onze regels hiervoor zijn, is nog een vraag. Dit wordt komend jaar helder door workshops te organiseren en door bijeenkomsten te bezoeken.</p>
Bestemmingsplan Buitengebied II	<p>De procedure voor het bestemmingsplan Buitengebied II ronden we in 2020 af. Hiervoor brachten we in 2017 het bestemmingsplan buitengebied in procedure, op basis van de door de gemeenteraad vastgestelde uitgangspunten in 2016.</p>
Woningbouwprogrammering	<p>We realiseren en monitoren de door de gemeenteraad vastgestelde woningbouwprogrammering en hebben daarbij aandacht voor de doelgroepen jongeren en jonge gezinnen. Ook richten we ons op strategisch belangrijke locaties om leegstand te bestrijden of te voorkomen.</p>
Leefbaarheid Borkel en Schaft	<p>Op basis van de resultaten die in het nieuwbouwplan Biestven fase II zijn geboekt, pakken we in Borkel en Schaft een nieuwe woningbouwlocatie op. Dat doen we bij voorkeur op een locatie waarvoor een wijzigingsbevoegdheid geldt.</p>
Verduurzamen bestaande woningvoorraad	<p>Nieuwe woningen moeten al aardgasloos worden opgeleverd. De verduurzaming van de bestaande woningvoorraad nemen we mee in het duurzaamheidsbeleid dat in 2019 is afgerond. Samen met inwoners, bedrijven, instellingen en maatschappelijke partners hebben we de ambitie op het gebied van duurzaamheid bepaald en uitgewerkt in een Programma Duurzaamheid. Dit programma voeren we uit.</p>
Jongeren en jonge gezinnen	<p>We voeren de in 2017 ontwikkelde uitvoerings- en communicatiestrategie uit om jongeren te behouden voor Valkenswaard en Valkenswaard aantrekkelijk te maken voor jonge gezinnen.</p>
Wonen en zorg	<p>Vanuit het beleidsveld Wonen monitoren we de woningvoorraad op het aandeel seniorgeschikte woningen (nultreden). In de woningbouwprogrammering houden we rekening met de vraag die in de loop van 2019 in beeld is gebracht. We staan open voor alternatieve woonvormen, zowel collectief, individueel als zorggerelateerd.</p>
Toegankelijkheid gebouwen	<p>In samenwerking met werkgroep Agenda 22 geven we flyers uit.</p>
Prestatieafspraken	<p>We monitoren en actualiseren de (meerjarige) prestatieafspraken die tussen de gemeente en de woningcorporaties Woningbelang en Woonbedrijf zijn gemaakt en maken nieuwe afspraken voor de komende jaren.</p>
Masterplan Centrum	<p>Met de overdracht van de N69 komen we in een belangrijke fase. Hiermee kunnen we verder</p>

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
	met de herinrichting. In 2020 wordt het definitief ontwerp uitgevoerd. Verder leggen we de focus meer op de realisatie van het compacte centrum om de leegstand tegen te gaan. Om pandeigenaren te stimuleren richten we een fonds in voor relocatie (verhuizing naar het compacte centrum) en transitie (buiten het compacte centrum omvormen van detailhandelsbestemming tot andere bestemming) en het stimuleren van pandeigenaren om kwaliteitsverbeteringen te realiseren, passend bij het vastgestelde beeldkwaliteitsplan en met behulp van het gevelverbeteringsfonds. Ook stellen we voor een verlichtingsplan voor de Markt uit te voeren.
Uitvoeren Plan van aanpak legalisatie onrechtmatig grondgebruik	We voeren het plan van aanpak voor de legalisatie van het onrechtmatig grondgebruik uit. Dat doen we door verkoop of verhuur van snippergroen, door terugvordering of door overdracht op grond van verjaring.
Eurocircuit	Met het bestemmingsplan Eurocircuit wil de gemeente een einde maken aan veertig jaar onduidelijkheid en onze uitvoeringstaken op het Eurocircuit optimaal inrichten. We zetten in op het verduurzamen van het gebruik van het circuit en op het laten voldoen aan geldende bouwregelgeving van de opstallen op het circuit.
Woningen in eigendom	We verkopen woningen in eigendom van de gemeente als de huur wordt opgezegd.
Verkoop vastgoed	We verkopen eigendommen die geen maatschappelijk doel meer hebben, en daarmee geen doel meer hebben in de vastgoedvoorraad (binnen de daarvoor door de gemeenteraad gestelde kaders).

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Bron	Realisatie 2018		Doelstelling 2020
		Valkenswaard	Landelijk	
Verplichte indicatoren				
Aantal nieuwe gebouwde woningen per 1.000 woningen	Waarstaatjegemeente	8,1 (2018)	7,2 (2016)	10
Demografische druk (%)	Waarstaatjegemeente	78,9 (2018)	69,6 (2018)	Stabilisatie
Gemiddelde WOZ/waarde (€ 1.000)	Waarstaatjegemeente	252.000	230.000	255.000
Overige indicatoren				
Waardering buurt (score)	Waarstaatjegemeente	7,99	7,87	8,0

Wat mag Ruimtelijke ontwikkeling kosten?

Lasten

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Volkshuisvesting	825	754	788	788	788	788
Grondexploitatie	2.378	3.084	2.409	1.123	1.362	339
Leefomgeving	1.101	1.393	1.233	1.003	1.003	1.003
Gronden en gebouwen	1.735	1.197	1.260	1.258	1.248	1.247
Totaal lasten	6.039	6.428	5.690	4.172	4.401	3.376

Baten

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Volkshuisvesting	543	620	605	605	605	605
Grondexploitatie	2.378	3.084	2.409	1.123	1.362	339
Leefomgeving	3	60	60	60	60	60
Gronden en gebouwen	928	505	972	972	972	972
Totaal baten	3.852	4.269	4.047	2.760	2.999	1.976

Saldo voor bestemming	-2.187	-2.159	-1.644	-1.412	-1.402	-1.400
------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Mutatie reserves

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	717	100	567	567	567	567
Baten	596	377	382	152	152	152
Saldo	-121	277	-185	-415	-415	-415

Saldo na bestemming	-2.308	-1.882	-1.829	-1.827	-1.816	-1.815
----------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Infrastructuur

Toekomstvisie

We willen de openbare ruimte inrichten en daarbij een goed evenwicht tussen bereikbaarheid en leefbaarheid bewerkstelligen. Voor de leefbaarheid in Valkenswaard zijn de aanleg van de Westparallel en de nulplusmaatregelen heel belangrijk. Daardoor ontstaat namelijk een betere bereikbaarheid en wordt de beleving van het centrumgebied ingrijpend verbeterd. We maken het centrum verkeersluwer en we weren vrachtverkeer uit het gebied. Een goede bereikbaarheid is belangrijk voor de aantrekkelijkheid als vestigingsgemeente, maar ook voor de toegankelijkheid als recreatiegemeente. De kwaliteit van de openbare ruimte speelt hierin eveneens een rol. Daarom is het belangrijk dat we de kwaliteit van de ondergrondse en bovengrondse infra goed op peil houden. Bovendien biedt de aanleg van de Westparallel de mogelijkheid om de Eindhovenseweg in het centrum om te vormen tot een voetgangersgebied met beperkt autoverkeer.

Beleid

Openbare ruimte

De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer van de openbare ruimte. Dat betekent dat we ons richten op het in stand houden van de inrichtingselementen in deze ruimte. Uiteraard moeten deze elementen functioneel voldoen, wat betekent dat ze bijvoorbeeld veilig zijn en technisch kwalitatief in orde. Maar een goed beheer heeft ook een gunstig effect op het leefklimaat van de burgers en geeft de gemeente een bepaalde uitstraling. Om het beheer van de openbare ruimte op orde te houden is het dagelijks onderhoud van deze openbare ruimte, inclusief de sportvoorzieningen, ondergebracht in het Kwaliteitsplan Onderhoud Openbare Ruimte (KOOR). Door dit plan kan onderhoud van groen, bomen en gras, maar ook van buitensportvoorzieningen, speelvoorzieningen, infrastructuur en begraafplaatsen, integraal worden uitgevoerd. Met de gemeenteraad hebben we een kwaliteitsambitie afgesproken. De instandhouding van de openbare ruimte voeren we uit op een gemiddeld basis- kwaliteitsniveau B. Heel, veilig en schoon staan hierbij centraal. De gekozen systematiek laat voldoende ruimte om in te spelen op veranderende inzichten, denk daarbij aan verantwoord bermbeheer ten gunste van flora en fauna. Voor de beleving en aantrekkelijkheid van het centrum is het belangrijk te streven naar een kwaliteitsniveau A.

Bereikbaarheid

We investeren fors in de bereikbaarheid van Valkenswaard. De (beoogde) aanleg van de Westparallel en de nulplusmaatregelen zijn daar voorbeelden van. In het kader van het Programma Provinciale Wegen is de provincie in 2019 gestart met de planstudie N69-Zuid (Belgische grens – aansluiting Westparallel). Met steun van de provincie zetten wij in 2020 vol in op het uitwerken van deze kans om de bereikbaarheid van Valkenswaard nog verder te verbeteren. Bij onze partners pleiten we ervoor het Zuidtracé als integrale gebiedsontwikkeling op te pakken waardoor andere ontwikkelingen, bijvoorbeeld de leefbaarheid in Borkel en Schaft, ook mogelijk worden. Waar de Westparallel overgaat in de N69 Zuid ontstaat de nieuwe entree voor Valkenswaard. Dit biedt een kans om in dit gebied een hoogwaardige entree te realiseren en enkele knelpunten, zoals de verkeersveiligheid, aan te pakken. Een betere bereikbaarheid is goed voor Valkenswaard als woon- en recreatiegemeente en goed voor het Valkenswaardse bedrijfsleven.

Gebiedsakkoord Grenscorridor N69

Inmiddels heeft het PIP Grenscorridor N69, waarin de aanleg van de Westparallel geregeld is, definitieve goedkeuring gekregen. Dit is een belangrijke mijlpaal in de ontwikkeling van de Westparallel. Eind 2018 vond de gunning aan Boskalis plaats en in 2019 is Boskalis gestart met de voorbereidingen van de werkzaamheden. Voor de aansluiting bij Veldhoven heeft de Raad van State in mei een zitting gehad. De definitieve uitspraak verwachten we tweede helft 2019. Op dat moment gaan wij ervan uit dat het gehele tracé kan worden uitgevoerd. In december 2018 is ook de uitvoeringsovereenkomst getekend tussen gemeente en provincie. Daarin zijn (financiële) afspraken gemaakt over een aantal nog openstaande bespreekpunten. Daarmee is het nu mogelijk om een groot aantal maatregelen aan te pakken, voor zowel Bereikbaar Valkenswaard als voor Masterplan

Centrum. Om dit slagvaardig op te pakken, stellen we op dit moment een projectenorganisatie op. Een onderdeel daarvan is dat de middelen onder een budget zullen worden gepositioneerd. Hiervoor zal uw gemeenteraad nog een separaat voorstel ontvangen. Maatregelen die hierop vooruitlopen zijn de verkeersmaatregelen Dommelen-Zuid. Deze maatregelen willen wij namelijk uitgevoerd hebben voor openstelling van het nieuwe tracé.

Bereikbaarheidsagenda Zuidoost-Brabant

Op 22 december 2016 heeft de gemeenteraad, net als alle andere gemeenteraden, ingestemd met de Bereikbaarheidsagenda. De agenda bevat een integraal pakket maatregelen voor de periode 2017-2030. Regiobreed wordt ingezet op maatregelen op het gebied van fiets, OV, auto, smart mobility en multimodaliteit/knooppunten. Dit sluit aan bij de ambities in het coalitieprogramma, waarin het stimuleren van alternatieve vervoersmogelijkheden is genoemd. Er worden infrastructurele verbeteringen doorgevoerd, maar tegelijkertijd wordt ook ingezet op mobiliteitsmanagement en slimme mobiliteitsoplossingen die de druk op de infrastructuur kunnen verminderen. Het doel is de bereikbaarheid van de regio Zuidoost-Brabant nu en in de toekomst te verbeteren. Een meer specifieke doelstelling is het maken van afspraken over de cofinanciering van de € 55,75 miljoen uit het Bereikbaarheidsakkoord Zuidoost-Brabant, zodat deze middelen door de provincie aan de regio beschikbaar kunnen worden gesteld.

In dat kader heeft het college eind november 2017 ingestemd met een intentieovereenkomst voor de cofinanciering van generieke maatregelen in het Bereikbaarheidsakkoord Zuidoost-Brabant. Met het ondertekenen van de intentieovereenkomst, spreekt het college de intentie uit om gedurende tien jaar een structurele bijdrage op te nemen in de begroting (2019-2028) voor de financiering van generieke projecten in het Bereikbaarheidsakkoord. De andere projecten waar Valkenswaard bij betrokken is, moeten te zijner tijd een eigen financiering krijgen. Voor de uitvoering van de Bereikbaarheidsagenda hebben de 21 gemeenten medio 2017 tezamen besloten om een programmteam op te richten. Elke gemeente draagt naar rato van het inwonersaantal bij aan het programmteam.

Na de Westparallel is ook de aanpassing van de N69-Zuid in voorbereiding. Ook dat tracé zullen we in het verlengde van de Westparallel aanpakken, waarbij we een aantal knelpunten zullen moeten oplossen. Daarom streven we in samenspraak met de provincie naar een gezamenlijke gebiedsontwikkeling waarin voor beide aspecten een oplossing komt.

Het masterplan De Grootte Heide Dommelland werken we in 2020 verder uit. De genoemde ontwikkelingen en kansen willen we, samen met de samenleving, in een uitvoeringsprogramma verder concretiseren. Daarnaast is de provinciale planstudie voor de N69-Zuid, vanaf de Westparallel tot aan de Belgische grens, opgestart. In dit plan bekijken we de uitdagingen in dit gebied op een meer integrale manier. Daardoor komen er wellicht nieuwe oplossingen in beeld voor de agrarische terugloop rond Borkel en Schaft. In de uitwerking van uitvoeringsprogramma's zullen we deze oplossingen meenemen. Op dit moment bekijken we met de provincie en de regionale partners hoe we deze processen optimaal op elkaar kunnen afstemmen.

Mobiliteitsplan

In het door de gemeenteraad vastgestelde Gemeentelijk Mobiliteitsplan hebben we het gemeentelijk verkeer- en vervoerbeleid vastgelegd. Dit plan gebruiken we als integraal afwegingskader voor de diverse gemeentelijke verkeersprojecten. Met het Mobiliteitsplan kunnen ook kleinschalige verkeersproblemen beter in een onderlinge samenhang worden opgelost.

Voor de toekomstige verkeerscirculatie in het centrum zijn in het Mobiliteitsplan kaders aangegeven die de basis vormen voor een verdere uitwerking. Een goede verkeerscirculatie moet bijdragen aan de verdere ontwikkeling van het Masterplan Centrum. In de komende periode willen we het huidige Mobiliteitsplan uit 2014 herijken. Daarbij zetten we ook in op het nieuwe landelijke verkeersveiligheidsbeleid van een risicogestuurde aanpak in de infrastructuur en educatie. Dat betekent dat we niet langer reactief handelen, maar dat we vooraf potentieel gevaarlijke situaties voortaan direct aanpakken.

Parkeren

In 2020 voeren we het nieuwe parkeerbeleid dat de gemeenteraad naar verwachting eind 2019 heeft vastgesteld uit. Met de aanleg van de Westparallel vervalt een deel van de parkeercapaciteit bij het Eurocircuit. Zonder extra maatregelen ontstaat daardoor een tekort aan parkeerruimte. Een structurele oplossing is nodig. Daarom nemen we in het bestemmingsplan Buitengebied II parkeerbestemmingen op voor bepaalde terreinen. We maken daarbij onder meer gebruik van de 'reststrook' die oostelijk van de vuilstort ontstaat door de aanleg van de Westparallel. De gemeenteraad heeft opdracht gegeven en middelen beschikbaar gesteld om tot een permanente oplossing te komen voor evenementen. Daarbij is ook een pendelverbinding met parkeervoorzieningen in de regio nadrukkelijk in beeld. Binnen het programma De Groote Heide Valkenswaard wordt de parkeerproblematiek bij het Eurocircuit als project opgepakt. Daarvoor zoeken we ook verbinding gezocht met parkeeropgaven rondom evenementen op andere plaatsen in de gemeente.

HOV

HOV heeft op regionaal niveau meer prioriteit gekregen omdat de HOV-as is opgenomen in de regionale Bereikbaarheidsagenda. Voor een optimaal en duurzaam vervoerssysteem leggen we in het Mobiliteitsplan de koppeling tussen HOV en de park & ride-zone. Op deze manier krijgt de park & ride-zone meer prioriteit en kunnen we deze meenemen in de studie van de oude N69-corridor. Valkenswaard is deze studie gestart in samenspraak met gemeente Waalre, gemeente Eindhoven, TU/e en de provincie Noord-Brabant. Deze studie bekijkt onder andere de mogelijkheden van een busstation dat als regionaal OV-knooppunt kan fungeren, een zogenaamde hub.

Fietsen

De gemeenteraad heeft in mei 2019 een nieuw fietsbeleidsplan vastgesteld, dat we de komende jaren zullen uitvoeren met het nieuwe uitvoeringsprogramma Fiets. Bij de inrichting van de openbare ruimte benutten we kansen om lopen en fietsen, in zowel het centrum als het buitengebied, te stimuleren. Naast recreatief fietsen biedt de brede opkomst van de elektrische fiets een duurzaam alternatief voor gemotoriseerd verkeer en openbaar vervoer. Daarnaast willen we het elektrisch verkeer in Valkenswaard beter faciliteren, onder meer door voldoende oplaadpunten en stallingsmogelijkheden.

Onderhoud wegen en fietspaden

Het onderhoud aan de wegen voeren wij integraal uit. Dat betekent dat we het onderhoud aan de riolering, de rijbaan, het trottoir en de groenvoorziening in een onderhoudsplan meenemen, waarbij het onderhoud aan de riolering leidend is. Deze werkzaamheden stemmen we af met de werkzaamheden die de nutsbedrijven in onze gemeente uitvoeren. De uitvoering van dit integraal onderhoud voeren we vervolgens per woonwijk uit. Op deze wijze beheren we het gemeentelijke rioleringsstelsel en het wegennet zo efficiënt mogelijk en beperken we de overlast voor de burgers tot een minimum. Daarnaast houden wij rekening met infrastructurele projecten die in de planning staan, zoals een flink aantal nulplusmaatregelen uit het Gebiedsakkoord N69, verkeersmaatregelen Dommelen Zuid en vele andere.

Voor alle infrastructurele werken tot 2023 werken we nu aan een integrale aanpak. Daardoor kunnen we voorbereidingen clusteren, samengevoegde pakketten aanbesteden en uitvoeringstoezicht bundelen. Zowel de projecten als het reguliere onderhoud worden zo efficiënt uitgevoerd. Ook de prioriteitstelling over gebieden die worden heringericht wegen we integraal af. In het nog op te stellen duurzaamheidsbeleid zullen we hieraan nieuwe overwegingen toevoegen.

Waterhuishouding

De gemeente geeft invulling aan de drie zorgplichten betreffende afvalwater, hemelwater en grondwater, zoals opgenomen in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP). In mei 2019 is het nieuwe GRP 2019-2022 vastgesteld door de gemeenteraad. Het nieuwe Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) steekt in op bewustwording. De gemeente kan het namelijk niet alleen. Omstreeks 50% van de oppervlakte van Valkenswaard is in particuliere handen. Samen zullen we aan de slag moeten.

Vanuit het basisrioleringsplan (BRP) is een aantal knelpunten naar voren gekomen. De wateroverlast die ontstaat door de veranderende weersomstandigheden heeft onze aandacht en zal onontkoombaar gevolgen hebben voor het gemeentelijke beleid. Daarom is klimaatadaptatie een van de uitgangspunten voor het beleid rondom de waterhuishouding.

De samenwerking met het waterschap De Dommel, Brabant Water en een elftal gemeenten binnen het samenwerkingsverband "Waterportaal Zuidoost-Brabant" gaat verder dan alleen de Europese Kader Richtlijn Water (KRW). Buiten kennisuitwisseling en een gezamenlijk overstort- en grondwatermeetnetwerk zijn er ook plannen om op het gebied van beheer informatie uit te wisselen om minder kwetsbaar te worden. Daarnaast onderzoeken we of de retentieopgaves integraal kunnen worden opgepakt binnen het stroomgebied van het waterschap.

Een van de zorgplichten is het inzamelen en transporteren van het afvalwater. Voor het inzamelen en transporteren van water beheert en onderhoudt de gemeente het rioolstelsel, waarbij het afvalwater wordt verpompt naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) van waterschap De Dommel. Uit periodieke inspecties van rioleringen is naar voren gekomen dat de riolering van de Warande en omgeving in aanmerking komen voor groot onderhoud in 2020.

Een andere zorgplicht is het hemelwater. Elke perceeleigenaar is verantwoordelijk voor het inzamelen en verwerken van het hemelwater dat op zijn terrein valt. Wanneer dit niet mogelijk is, kan er, in overleg met de gemeente, naar een oplossing worden gezocht op openbaar gebied. In het kader van klimaatadaptatie richten we het Wilhelminapark opnieuw in om, tijdens extreme neerslag, hemelwater tijdelijk te bergen. Via infiltratie vullen we hier het grondwater aan.

In het nieuwe GRP staat hoe we om willen gaan met afvloeiend hemelwater en grondwater. Met dit beleid zoeken wij de samenwerking met perceeleigenaren en doen wij een beroep op hun zelfredzaamheid bij het afkoppelen van hemelwater- en grondwaterlozingen. Zo kunnen we het opgenomen beleid in het GRP efficiënt tot uitvoering brengen. De gemeente is verantwoordelijk voor het treffen van maatregelen in openbaar gebied wanneer er zich structurele problemen voordoen van (grond)wateroverlast. Onze inwoners zijn verantwoordelijk op privéterrein. Dit maakt het tot een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Kaderstellende nota's

Infrastructuur:

- Regionale Bereikbaarheidsagenda
- Mobiliteitsplan (2014)
- Fietsbeleidsplan (2019)
- Gebiedsakkoord N69 (2012)
- Openbaar Vervoer beleidsplan (2017)
- Masterplan Centrum (2013)
- Beleid – en beheersplan OV (2014)
- Beheerplan 'wegen en bruggen'; zie paragraaf 'onderhoud kapitaalgoederen'
- Verkeersmaatregelen Dommelen Zuid
- Samenwerkingsconvenant Gezonde Duurzame Leefomgeving (N69-Noord)

Parkeren:

- Visie op Parkeren (2019)
- Parkeernormeringsbeleid (2019)
- Beleidsnotitie parkeren grote voertuigen (2009)
- Toekenningsvoorwaarden gehandicaptenparkeerplaatsen (2019)

Waterhuishouding:

- Basis Rioleringsplan (BRP) (2011)
- Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) 2019-2022

Wat willen we bereiken?
Betere bereikbaarheid middels het realiseren van de Westparallel, de nulplusmaatregelen en verkeersmaatregelen Dommelen-Zuid.
Stimuleren van lopen, fietsen, openbaar vervoer, elektrisch vervoer en alternatieve vervoersmogelijkheden.
Een nette, veilige en ordentelijke uitstraling voor onze gemeente (in de openbare ruimte) passend bij de omgeving.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Implementatie herijkte parkeerbeleid	Het geactualiseerde parkeer- en parkeernormenbeleid brengen we met het bijbehorende uitvoeringsprogramma tot uitvoer.
Mobiliteitsplan	We actualiseren het Mobiliteitsplan.
Gebiedsakkoord N69 / voorbereiding nulplusmaatregelen	Vorbereiding en uitvoering van de volgende onderdelen van het Gebiedsakkoord N69: <ul style="list-style-type: none"> - Uitwerking definitief ontwerp met Boskalis - Uitwerking geven aan uitvoeringsovereenkomst en overdracht N69 - Reconstructie rotonde Luikerweg - Zuidelijke Randweg - Reconstructie kruispunt De Vest - Zeelberg - Verkeersmaatregelen Dommelen-Zuid - Uitwerking ontwerp Valkenswaardse Poort (Luikerweg tussen aansluiting Westparallel en Dommelseweg) - Uitwerking Mgr. Smetsstraat / Lage Heide wonen nu inpassing fietstunnel zeker is.
Bereikbaarheidsakkoord / voorbereiding (nulplus) maatregelen	De volgende onderdelen van de Bereikbaarheidsagenda bereiden we voor en werken we uit: <ul style="list-style-type: none"> - Gebiedsgerichte aanpak N69 Zuid - HOV Knooppunt
Kwaliteit centrum	Na de overdracht kunnen de resterende herinrichtingsprojecten, na besluitvorming van de gemeenteraad, worden uitgevoerd volgens de definitieve ontwerpen. Met de herinrichting van het parkeerterrein Kloosterplein is in 2019 gestart en dit project ronden we uiterlijk in 2020 af.
Nette, veilige, ecologisch verantwoorde en ordelijke uitstraling openbare ruimte	We voeren het onderhoud volgens kwaliteitsniveau gemiddeld B uit en we zetten het quickteam in bij calamiteiten. In het centrum streven we naar het behalen van het kwaliteitsniveau A, dit is ook het geval voor het winkelcentrum Belleman.
Fietsbeleid	Uitvoeren van het in 2019 vastgestelde fietsbeleid en het bijbehorende uitvoeringsprogramma.
Parkeerbeleid	Uitvoeren van het in 2019 vastgestelde parkeerbeleid en het bijbehorende uitvoeringsprogramma.
Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)	We voeren de eerste maatregelen uit die benoemd zijn in het GRP. Dit zijn maatregelen om de wateroverlast op de meest kritische locaties te verminderen. Daarnaast gaan we een subsidieregeling opstellen waarmee we burgers stimuleren om water op eigen terrein te verwerken en niet langer af te laten stromen via de gemeentelijke riolering.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Waterhuishouding	We houden het huidige stelsel in stand, we vervangen, en waar nodig verbeteren, het riool. Daarnaast beperken we de wateroverlast en treffen we, in overleg met het waterschap, aanvullende maatregelen. Tot slot verminderen we de belasting van het oppervlaktewater bij de overstorten.

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Bron	Realisatie 2018		Doelstelling 2020
		Valkenswaard	Landelijk	
Overige indicatoren				
Aantal ongevallen per 1.000 inwoners	ViaSTAT	5,9	6,1	5,0

Wat mag Infrastructuur kosten?

Lasten

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Parkeren	352	408	389	387	368	419
Wegen	2.332	2.582	2.346	2.758	3.341	3.045
Verkeer	447	505	501	511	510	510
Openbare verlichting	371	353	346	349	348	347
Waterhuis-houding	2.190	2.411	2.213	2.199	2.189	2.189
Totaal lasten	5.691	6.259	5.795	6.204	6.756	6.510

Baten

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Parkeren	736	746	746	746	746	746
Wegen	313	109	109	109	109	109
Verkeer	29	60	60	60	60	60
Openbare verlichting	9	21	21	21	21	21
Waterhuis-houding	3.172	3.149	3.176	3.176	3.176	3.176
Totaal baten	4.260	4.084	4.111	4.111	4.111	4.111

Saldo voor bestemming	-1.431	-2.175	-1.683	-2.093	-2.645	-2.398
------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Mutatie reserves

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	1.600	-	0	0	0	0
Baten	1.704	2	99	86	337	61
Saldo	104	2	99	86	337	61

Saldo na bestemming	-1.327	-2.173	-1.584	-2.007	-2.308	-2.337
----------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Groen

Toekomstvisie

Groen in de kernen en in de omgeving draagt in belangrijke mate bij aan een prettig woon- en leefklimaat voor onze inwoners. Ook maakt het Valkenswaard aantrekkelijk als vestigingsgemeente. Daarnaast bepaalt groen in belangrijke mate onze aantrekkelijkheid voor toeristen en recreanten. Valkenswaard beschikt over kwalitatief zeer hoogwaardige natuurgebieden in haar directe omgeving. Deze behoren tot de top van Europa. De kwaliteit van deze natuurgebieden willen wij nog verder versterken.

Beleid

Aantrekkelijke woonomgeving

De aanwezigheid en diversiteit van natuur en groen is één van de kenmerken van Valkenswaard. Daarbij maken we onderscheid tussen de natuurwaarde, de waarde daarvan voor het imago van het dorp en de gebruiks- en belevingswaarde voor bewoners, recreanten en toeristen. In 2016 is Valkenswaard uitgeroepen tot Wandelgemeente van het jaar, een mooie blijk van waardering voor de kwaliteit en toegankelijkheid van onze natuurgebieden.

Het imago van Valkenswaard en de belevingswaarde voor bewoners, recreanten en toeristen zijn van belang voor onze ambities in het kader van de Toekomstvisie: het aantrekken van jongeren en jonge gezinnen en het beter benutten van de toeristisch-recreatieve potenties. Het is dan ook niet vreemd dat we een toenemende belangstelling zien voor de groene uitstraling van het dorp en het aantrekkelijker maken van Valkenswaard door meer groen toe te passen in de wijken, in het centrum en langs de toegangswegen.

Groenvoorziening

Voor het groen in de wijken zoeken we aansluiting bij initiatieven van individuele inwoners en groepen die, in overleg met de gemeente, de eigen omgeving een groene uitstraling willen geven. De inrichting van verschillende moestuinen is hiervan een mooi voorbeeld. Ook treden we in overleg met onze partners die in de wijkplannen actief zijn, zodat we initiatieven op dit vlak kunnen faciliteren en stimuleren.

In het Kwaliteitsplan Onderhoud Openbare Ruimte (KOOR) is met de gemeenteraad een kwaliteitsambitie afgesproken. De instandhouding van de openbare ruimte voeren we uit op een gemiddeld basis- kwaliteitsniveau B. Het onderhoud aan het groen moet hierop worden afgestemd. Zoals we ook elders aangeven, gaat het KOOR niet alleen over het dagelijks onderhoud van het groen maar ook over verhardingen, straatmeubilair, bebording, speelvoorzieningen, zwerfafval, begraafplaatsen en sportvoorzieningen. Ecologisch verantwoord beheer vormt een van de uitgangspunten van het KOOR.

Beheer natuurgebieden en bossen

Op basis van de regeling Subsidieverordening Natuur- en Landschapsbeheer ontvangt Valkenswaard een financiële bijdrage. Deze subsidie brengen we onder in de samenwerkingsovereenkomst met de Bosgroep, zodat we de continuïteit van duurzaam natuur- en landschapsbeheer kunnen borgen. Voor het behoud en de versterking van onze bos- en natuurgebieden stelden we in 2019 een nieuw Integraal ontwikkelplan bos- en natuurterreinen vast.

Onze beheervisie gaat uit van duurzaam beheer van onze bos- en natuurterreinen. Die visie hebben we vertaald in twee afzonderlijke plannen. Zo gebeurt het beheer van onze bossen op basis van een Bosbeheerplan. En we beheren onze natuurgebieden op basis van het Beheer- en herstelplan natuurgebieden. In deze plannen vermelden we ook de principes van geïntegreerd bosbeheer. Met deze vorm van bosbeheer streven we ernaar om de productiefunctie van onze bossen te integreren met de natuurfunctie en de recreatiefunctie. Zo laten we de verschillende functies beter tot hun recht komen. Dit beheer is duurzamer en sluit beter aan bij de wensen van de huidige samenleving en bij de beleving van recreanten en toeristen. In het kader van het Beheer- en herstelplan natuurgebieden is de Bosgroep gestart met de voorbereiding van het venherstelproject Groot Malpieven.

Als gemeente streven we naar continuïteit en duurzaamheid van onze bos- en natuurterreinen. Daarom hebben we gekozen voor FSC-certificering. Zo laten we zien dat het bosbeheer voldoet aan de eisen van de samenleving.

De doelstellingen zijn van toepassing op alle natuurgebieden in Valkenswaard, waaronder bijvoorbeeld kleine gebieden, ecologische bermen en bloemenweiden.

In het landschapsontwikkelingsplan (LOP) zijn zeventien projecten benoemd, waaronder de (natuur-) ontwikkeling in de omgeving van natuurpoort De Malpie. De afgelopen jaren hebben we de huidige padenstructuur fors opgeknapt en ook uitgebreid. In 2016 heeft dit er mede toe geleid dat onze gemeente is gekozen tot wandelgemeente van Nederland. De doorontwikkeling van deze natuurpoort hebben we meegenomen in de visie voor Dommelland.

Natuurontwikkeling & natuurbeleving

Een van de doelen van De Grote Heide Dommelland is het ontwikkelen van nieuwe natuur. Op die manier willen we de bestaande natuur die ons dorp rijk is versterken. Als de gemeenteraad instemt met de uitvoering van deze visie kunnen we het Valkenswaardse natuurnetwerk ontwikkelen. Daarbij zoeken we verbinding met provinciale doelen, zoals de ambitie om het Natuurnetwerk Brabant in 2028 te realiseren. Ook sluiten we aan bij het provinciale plan om meer ecologische verbindingzones van en naar onze natuurgebieden tot stand te brengen. In het gebied Borkel-Hoeve-Achterste Brug zien we een leegloop van agrarische bedrijven. Behoud en ontwikkeling van de resterende agrarische bedrijven, vervolgfuncties voor leegkomende bebouwing, groene erven en het omliggend landschap in en rondom de kleine kernen zijn nauw met elkaar verweven. De provinciale planstudie voor de N69-Zuid, vanaf de Westparallel tot aan de Belgische grens, biedt de mogelijkheid om de uitdagingen in dit gebied meer integraal te bekijken. Hierdoor komen wellicht nieuwe oplossingen in beeld voor de agrarische leegloop rond Borkel en Schaft. Deze kansen worden binnen het programma De Grote Heide Dommelland opgepakt. Hier ligt ook weer een samenhang met de ontwikkeling van transnationaal landschap De Grote Heide. We willen namelijk ruimtelijke en ecologische beleidsprogramma's van betrokken gemeenten op elkaar afstemmen en uitwerken tot een samenhangend, gebiedsgericht uitvoeringsprogramma. Dat is één van de opgaven, daarnaast hebben we een projectenlijst opgesteld.

De gemeenteraad heeft de wens geuit om het bestaande fietspad over De Malpie te verbeteren. De voorbereiding van de reconstructie van dit fietspad wordt pas opgepakt na besluitvorming door de gemeenteraad over het uitvoeringsprogramma Masterplan De Grote Heide Dommelland. Dit fietspad ligt in een Natura-2000-gebied. Deze specifieke ligging beperkt ons mogelijk in de door de gemeenteraad gewenste reconstructie. Voordat we tot realisatie overgaan, brengen we de mogelijke risico's en beperkingen in beeld en wegen we deze af tegen een eventuele verlegging van het huidige fietspad.

Kaderstellende nota's

- Beleidsplan Milieuvriendelijke Onkruidbestrijding (2009)
- Beleidsplan Onderhoud Openbare Ruimte (BOOR 2009)
- Kwaliteitsplan Onderhoud Openbare Ruimte (KOOR 2012)
- Beeldkwaliteitsplan Hoofdlinten & Entrees Valkenswaard en Dommelen (2014)
- Integraal ontwikkelplan bos- en natuurterreinen 2019
- Landschapsontwikkelingsplan 2011-2020
- Groenstructuurplan 2018

Wat willen we bereiken?
Het versterken van natuur ten behoeve van een goede balans tussen infrastructurele en groene ontwikkelingen en ter versterking van de basis voor de leisure-economie in Valkenswaard.
Vergroening van de omgeving, zowel in de bebouwde kom als in de ons omringende natuur, ter versterking van het woongenot en de leisure-economie.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Groene uitstraling centrum	Het Masterplan Centrum voorziet in een groene uitstraling van het dorp, wat aansluit bij de Toekomstvisie. In 2020 geven we hier verder uitvoering aan.
Behoud en beheer bos- en natuurgebieden	In 2020 geven we uitvoering aan het Integraal ontwikkelplan bos- en natuurterreinen dat in 2019 is vastgesteld.
Omgeving Kloosterpark	Met de herinrichting van het parkeerterrein Kloosterplein zijn we in 2019 gestart en dit project ronden we in 2020 af.
Ontwikkeling nieuwe bos- en natuurgebieden	Binnen het programma Dommelland is ontwikkeling van nieuwe bos- en natuurgebieden voorzien. In 2020 werken we het programma Dommelland verder uit.

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Bron	Realisatie 2018		Doelstelling 2020
		Valkenswaard	Landelijk	
Overige indicatoren				
Gemiddeld groen onderhoudsniveau (KOOR)	Rapportage extern bureau	Niveau B	n.v.t.	Niveau B
Perken, plantsoenen en parken zijn goed onderhouden	Waarstaatjegemeente	6,7	5,6	Niveau B
Omvang gemeentelijk bezit natuurgebied (nat en droog gebied)	Gemeentelijke administratie	850 ha.	n.v.t.	960 ha.

Wat mag Groen kosten?

Lasten

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Groenvoorziening	2.374	2.546	2.684	2.677	2.679	2.676
Natuurgebieden en bossen	251	215	215	215	200	200
Totaal lasten	2.625	2.761	2.899	2.892	2.878	2.875

Baten

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Groenvoorziening	46	5	5	5	5	5
Natuurgebieden en bossen	22	21	21	21	21	21
Totaal baten	68	27	27	27	27	27

Saldo voor bestemming	-2.557	-2.734	-2.872	-2.865	-2.852	-2.849
------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Mutatie reserves

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	15	-	0	0	0	0
Baten	79	22	49	28	28	28
Saldo	64	22	49	28	28	28

Saldo na bestemming	-2.493	-2.712	-2.823	-2.837	-2.823	-2.821
----------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Duurzaamheid

Toekomstvisie

We willen een hoogwaardig woon-, werk- en leefmilieu voor onze huidige en toekomstige inwoners bieden. Vanuit het beleidsveld Duurzaamheid leveren we een wezenlijke bijdrage aan het bereiken van deze gezonde en duurzame leefomgeving door actief aan de slag te gaan met de beleidsthema's energie, bodem & ondergrond, afval, stedelijk water, geluid, lucht en natuur.

Gemeenten staan voor een grote opgave: de omslag naar een duurzame wereld. Hoe deze duurzame wereld er precies uit ziet, weten we niet. De weg ernaar toe is evenmin duidelijk. Wél weten we in welke richting we ons globaal gaan bewegen. In 2019 hebben we een duurzaamheidsbeleid vastgesteld. In dit beleid staat de 'stip op de horizon' beschreven voor de onderwerpen energietransitie, mobiliteit, biodiversiteit, materialentransitie en klimaatadaptatie. Het duurzaamheidsbeleid wordt geconcretiseerd in een uitvoeringsprogramma Duurzaamheid. Draagvlak is en blijft cruciaal. We zullen dit proces daarom met zowel inwoners, ondernemers en instellingen als met overige maatschappelijke partners doorlopen.

Beleid

Programma duurzaamheid

Duurzaamheid is een prominent thema in het collegeprogramma van de gemeente Valkenswaard. De landelijke overheid verwacht ook steeds meer visie en daadwerkelijke acties op dit gebied. De Regionale Energiestrategie, het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie en het Nationaal Grondstoffenakkoord zijn hier voorbeelden van. Om de gewenste doelen binnen de periode 2018-2022 te behalen, moeten we de noodzakelijke stappen uitvoeren. Dit vraagt om het starten van nieuwe initiatieven en het voortzetten en/of het versnellen van lopende activiteiten. In het programma Duurzaamheid maken we dit voor vijf beleidsthema's concreet. Omdat het opstellen van het programma parallel loopt aan het opstellen van de begroting, zijn de financiële consequenties van het programma Duurzaamheid nog niet meegenomen in de voorliggende programmabegroting.

Energietransitie

Met de (aanstaande) komst van het Klimaatakkoord is bepaald dat de invulling van de landelijke opgave, 95% CO₂-reductie in 2050 met als tussenstap 49% reductie in 2030, regionaal plaats moet vinden. In de Regionale Energiestrategie (RES) beschrijven de regio's hoe zijn hier invulling aan denken te geven. Als gemeente doorlopen wij onder regie van de MRE een proces dat medio 2020 moet leiden tot een besluit van alle betrokken partijen over de regionale bijdrage aan de landelijke opgave.

In 2020 zetten we een aantal reeds gestarte initiatieven voort. Het regionaal zonnepanelenproject 'De Groene Zone' loopt ook in 2020 nog door met als doel om 482 woningen van zonnepanelen te voorzien. Met het project 'Schaapsloop Energieneutraal' stimuleren we bedrijven om energie te besparen en duurzaam op te wekken. We onderzoeken ook de mogelijkheden die de zogenaamde Postcoderoos ons kan bieden. Daarnaast zoeken we naar kansen om ons eigen energieverbruik te verminderen of te verduurzamen.

Materiaaltransitie

Als gemeente zijn wij verantwoordelijk voor de inzameling, verwerking en vermarkting van het afval. Dit hebben wij, samen met Eindhoven en Geldrop-Mierlo, ondergebracht in de gemeenschappelijke regeling Cure. Cure heeft de ambitie gesteld om in 2020 100% van alle huishoudelijke afvalstromen te hergebruiken. Daarnaast nemen we deel aan het VANG-programma dat in 2020 75% afvalscheiding en 100 kg restafval wil realiseren. Met de einddatum in zicht gaan we in 2020 op basis van de behaalde resultaten, recente ontwikkelingen zoals REnescience en het Duurzaamheidsbeleid onze doelstellingen herijken.

Klimaatadaptatie

De wereld verandert en de gevolgen zijn ook lokaal steeds vaker voelbaar: extreme droogte, natte periodes en hogere temperaturen. Ook in de gemeente Valkenswaard is deze klimaatverandering voelbaar. Met de uitvoering van bijvoorbeeld het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) werken we toe naar een klimaatbestendige(re) gemeente. Ook klimaatadaptatie vraagt extra aandacht voor het gebruik van de bodem en de ondergrond om klimaatbestendig te worden.

Gezonde leefomgeving

De kwaliteit van onze leefomgeving staat op sommige punten onder druk. Door te werken aan verbetering van de lucht- en bodemkwaliteit en het verminderen van overlast als gevolg van bijvoorbeeld geluid, stank en trillingen zetten we stappen richting een gezonde leefomgeving. Met het beleidsthema Bodem en Ondergrond gaan we in 2020 actief aan de slag. Met het oog op de komende Omgevingswet, bepalen we in 2020 hoe we de overige thema's (Geluid, Lucht, en Trillingen) in gaan vullen.

Ook zijn we gestart met de samenwerking Gezonde Duurzame Leefomgeving, waarbij we streven naar een integrale gebiedsontwikkeling van de corridor van het noordelijk deel van de N69 tot Eindhoven. Deze samenwerking gaan we aan we met Waalre, Eindhoven, de provincie en de TU/e. Samen met deze partners zoeken we naar mogelijkheden om het gebied opnieuw in te richten. In voorbereiding op de overdracht van de huidige N69-corridor kiezen we voor een integrale gebiedsontwikkeling met kwaliteitsverhogende maatregelen op het gebied van energietransitie, mobiliteit, natuur, klimaatadaptatie, water en recreatie. Uitgangspunt? Dat de gebiedsontwikkeling een impuls geeft aan de lopende programma's van Valkenswaard, zoals Groote Heide Dommelland en Masterplan Centrum. Door onze samenwerking met de genoemde vier partners, kunnen we kennis delen, bestaande ambities verbinden en projecten versnellen. De samenwerking met het OntwerpLab aan de TU/e zorgt bovendien voor een extra dimensie die de ontwikkeling van een Gezonde Duurzame Corridor ondersteunt. Het OntwerpLab is een combinatie van onderwijs, onderzoek en praktijk. Binnen deze combinatie zoeken studenten, onderzoekers en professionals naar innovatieve oplossingen om de uitdagingen rondom de stedelijke corridor het hoofd te bieden. Ook het HOV-knooppunt bij het centrum wordt erbij betrokken: een HOV-lijn kan een kostendrager zijn voor de herinrichting van de huidige N69-corridor en het nieuwe tracé vanaf Valkenswaard-Zuid.

Bodem en ondergrond

De komst van onder andere de Omgevingswet zorgt ervoor dat verantwoordelijkheden en bevoegdheden op het gebied van bodem verschuiven van provincie naar gemeenten. Een van de eerste acties vormt de 'warme overdracht', waarbij ongeveer elfhonderd dossiers onze kant op komen. Van deze dossiers zijn er ongeveer honderd die lokale aandacht nodig hebben op het gebied van beheer en toezicht. Daarnaast zal bodem en ondergrond, als onderdeel van de fysieke leefomgeving, een plek moeten krijgen in de Omgevingsvisie. En ook de energietransitie vraagt extra aandacht voor bodem en grond: wat kan er technisch in onze bodem en wat willen we wel of niet in onze ondergrond? Zaken als bodem en ondergrond worden bestuurlijk dus steeds relevanter.

Gemeentelijke organisatie

(Bijna) alle beleidsvelden hebben invloed op de verduurzaming van de gemeente Valkenswaard. Deze invloed kan zowel positief als negatief zijn. In veel gevallen is de ambtelijke en bestuurlijke organisatie zich hier niet van bewust, dus; onbewust (on)bekwaam. In 2020 gaan we de ambtelijke organisatie verder informeren, inspireren en uitdagen met als doel bewustwording en urgentiebesef te creëren.

We willen de energietransitie starten en aanjagen in de gemeente. De gemeente faciliteert waar mogelijk duurzame ontwikkelingen. Vanuit het beleidsveld Duurzaamheid zoeken we de samenwerking en integratie met andere beleidsvelden, om op deze manier de kansen te benutten die zich daar voordoen. Ook proberen we hiermee een mogelijk negatieve impact al in de planvorming te voorkomen of te verkleinen. Duurzaam beheer van de bodem en de ondergrond moet leiden tot kwaliteitsverbetering. De thema's lucht(verontreiniging) en geluid(overlast) krijgen de benodigde aandacht bij planvorming en uitvoering van projecten. De gemeente Valkenswaard levert een positieve bijdrage aan een toekomstbestendige maatschappij. We stimuleren inwoners, ondernemers, instellingen en overige maatschappelijke partners om samen met ons de verschillende transitie in te gaan. Als gemeente kunnen én willen we dit niet alleen doen!

Regionale Samenwerking

Metropool Regio Eindhoven

De energietransitie is grensoverschrijdend. Op alle schaalniveaus moeten we samenwerking zoeken om de opgave, die dermate divers en omvangrijk is, te behalen. Naast het organiseren van samenwerking, is het organiseren van uitvoeringskracht noodzakelijk om in te spelen op kansen die zich voordoen. In 2020 richten we ons op het opstellen van de RES.

ODZOB

De Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB) richt zich vooral op het uitvoeren van wettelijke milieu- en bouwtaken voor de 21 gemeenten van de regio Zuidoost-Brabant en de provincie. Voorbeelden hiervan zijn: voorkomen van geluid- en stankoverlast, beperken veiligheids- en gezondheidsrisico's van bedrijven, aanpak van bodemvervuiling en controle zwemwater. Vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) zijn de instrumenten die ODZOB hiervoor inzet. Voor een soepele uitvoering van vergunnings-, toezichts- en handhavingstaken is een goede afstemming tussen gemeente en ODZOB van essentieel belang. In 2020 richten we ons op het verder professionaliseren van het accountmanagement.

CURE

Afvalscheiding wordt steeds belangrijker. We hebben onze wettelijke inzameltaken overgedragen aan Cure Afvalbeheer. Samen met Cure bepalen we onze ambities voor 2021 en verder.

Eindhoven Airport

In 2019 is een proces doorlopen waarin de toekomst van Eindhoven Airport op middellange en lange termijn wordt bepaald. Als gemeente in de regio volgen wij deze ontwikkeling en worden we bestuurlijk vertegenwoordigd door de gemeente Best.

Kaderstellende nota's

- Visiedocument A2-gemeenten 'Wabo en omgevingsvergunning' (2007)
- Beginseldocument 'Actief bodembeheer De Kempen' (2001)
- Bodembeheersplan, bodemkwaliteitskaart (2014)
- Landelijk Afvalbeheersplan 2 (LAP2) (2009)
- Basis Rioleringsplan (BRP) (2011)
- Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) 2019-2023
- Brabants Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit (BSL)
- Nota inzameling huishoudelijke afvalstoffen 2012-2020
- Ontheffingenbeleid hogere waarden Wet geluidhinder
- Nota bodembeheer (2014)
- Omgevingsbeleidsplan (OBP) (2014)
- Duurzaamheidsbeleid (2019)

Wat willen we bereiken?
Valkenswaard stelt zichzelf als doel om, in lijn met de landelijke doelstellingen, een CO2-reductie van 49% in 2030 en 100% in 2050 ten opzichte van 1990 te realiseren.
Duurzaamheid integreren binnen alle gemeentelijke beleidsvelden en het integraal realiseren van energiebesparing, duurzaam bouwen en renoveren, circulaire economie, duurzame mobiliteit en duurzame energieopwekking.
Valkenswaard klimaatadaptief maken om daarmee in te spelen op veranderende weersomstandigheden.
De huidige N69-corridor herontwikkelen tot een gezonde, duurzame leefomgeving in samenwerking met betrokken partners.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Opstellen en uitvoeren Programma Duurzaamheid	Het Duurzaamheidsbeleid wordt op de vijf thema's geconcretiseerd in het programma Duurzaamheid. In dit programma staat omschreven welke acties we wanneer uit gaan voeren. We nemen verduurzaming van de eigen organisatie als thema op in het Programma Duurzaamheid.
Regionale Energiestrategie opstellen	Samen met de regio stellen we een RES op waarin we aangeven op welke manier de regio een bijdrage levert aan de landelijke doelstellingen.
Integrale benadering Duurzaamheid	We integreren duurzaamheid binnen alle gemeentelijke beleidsvelden én benoemen het thema als criterium bij keuzes, besluiten enzovoorts. Op die manier leggen we verbindingen tussen verschillende maatschappelijke opgaven en benutten we kansen om projecten aan elkaar te koppelen.
Vervolg geven aan Klimaatstresstest	De klimaatstresstest geeft de kwetsbaarheid van de gemeente weer. In 2020 maken we klimaatadaptatie onderdeel van ons beleid.
Gezonde duurzame leefomgeving	In voorbereiding op de overdracht van de huidige N69-corridor zoekt Valkenswaard samen met partners naar mogelijkheden om het gebied opnieuw in te richten. Daarbij kiezen we voor een integrale gebiedsontwikkeling met kwaliteitsverhogende maatregelen op het gebied van energietransitie, mobiliteit, natuur, klimaatadaptatie, water en recreatie. Daarvoor zijn we een samenwerking gestart met de gemeenten Waalre en Eindhoven, de provincie Noord-Brabant en de TU Eindhoven. In 2020 vindt een OntwerpLab plaats vanuit de TU/e om hier verder invulling aan te geven.

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Bron	Realisatie 2018		Doelstelling 2020*
		Valkenswaard	Landelijk	
Verplichte indicatoren				
Omvang huishoudelijk restafval (kg/inwoner)		195,65	-	<5% **
Hernieuwbare elektriciteit (%)		Laatst bekende cijfer 3,6% (2016)	-	3,6%
Overige indicatoren				
Oordeel over afvalinzameling: score minimaal gelijk aan landelijk gemiddelde.	Waarstaatjegemeente	-	-	7,5
Oud papier en karton per inwoner op jaarbasis (in kg), conform norm landelijk afvalbeheer plan 2 (LAP 2).	Milieujaарverslag	48,82	-	85
GFT per inwoner op jaarbasis (in kg), conform norm landelijk afvalbeheer plan 2 (LAP 2).	Milieujaарverslag	110,27	-	105
Kunststof verpakkingsafval per inwoner op jaarbasis (in kg), conform norm landelijk afvalbeheer plan 2 (LAP 2).	Milieujaарverslag	9,14	-	9,14
Textiel per inwoner op jaar basis (in kg), conform norm landelijk afvalbeheer plan 2 (LAP 2).	Milieujaарverslag	3,16	-	5
Glasafval per inwoner op jaarbasis (in kg), conform norm landelijk afvalbeheer plan 2 (LAP 2).	Milieujaарverslag	22,66	-	23

* In deze kolom zijn de normen uit het Landelijk Afvalbeheer Plan aangegeven. Voor kunststof verpakkingsafval is geen norm bepaald.

**De MRE-gemeenten hebben in 2012 het "Manifest voor een afvalloze samenleving" getekend waarin zij aangeven te streven naar het terugdringen van het percentage restafval tot minder dan 5% in 2020.

Wat mag Duurzaamheid kosten?

Lasten

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Bodem & afvalverwerking	3.627	3.632	4.027	4.094	4.125	4.164
Totaal lasten	3.627	3.632	4.027	4.094	4.125	4.164

Baten

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Bodem & afvalverwerking	3.612	3.449	3.877	3.915	3.915	3.915
Totaal baten	3.612	3.449	3.877	3.915	3.915	3.915

Saldo voor bestemming	-14	-183	-150	-179	-210	-249
------------------------------	------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Mutatie reserves

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	-	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	-	-	-	-	-	-

Saldo na bestemming	-14	-183	-150	-179	-210	-249
----------------------------	------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Projecten

Programma	Omschrijving	Investeringsbedrag	Kapitaallasten			
			2020	2021	2022	2023
Investeringsbedrag						
Investeringen in 2020						
Wonen	Grootschalig herstel asfaltwegen 2020	3.175	206	203	200	197
Wonen	Masterplan centrum upgraden parkeerplaatsen	260	13	13	13	13
Wonen	Masterplan centrum Waalreseweg	473	24	23	23	23
Wonen	Masterplan centrum programma 1	1.958	-	98	97	95
Wonen	Verbreed gemeentelijk Rioleringsplan 2020	1.693	60	60	60	60
Wonen	Investeringsbedrag tractie 2020 (dekking reserve tractie)	158	-	-	-	-
Wonen	Investeringsbedrag afvalinzameling 2020	85	-	6	5	5
Investeringen in 2021						
Wonen	Grootschalig herstel asfaltwegen 2021	955	-	21	61	61
Wonen	Verbreed gemeentelijk Rioleringsplan 2021	1.833	-	65	65	65
Wonen	Investeringsbedrag afvalinzameling 2021	55	-	-	4	4
Investeringen in 2022						
Wonen	Algemene alternatieve parkeer capaciteit	700	-	-	35	35
Wonen	Verbreed gemeentelijk Rioleringsplan 2022	1.415	-	-	50	50
Wonen	Investeringsbedrag afvalinzameling 2022	50	-	-	4	4
Investeringen in 2023						
Wonen	Verbreed gemeentelijk Rioleringsplan 2023	1.434	-	-	-	51
Wonen	Investeringsbedrag afvalinzameling 2023	50	-	-	-	3
Totaal			303	483	617	666

Ontwikkelingen

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Procesgelden duurzaamheid	-30	-30	-30	-30
Fietspad Malpie besparing kapitaallasten (krediet naar € 400.000 verlaagd)	15	15	15	15
Totaal programma 1	-15	-15	-15	-15

Toelichting

Procesgelden duurzaamheid

In oktober 2019 leggen we het nieuwe duurzaamheidsbeleid ter besluitvorming vooraan de gemeenteraad. Dit als vervolg op een amendement dat de gemeenteraad bij de behandeling van de begroting 2018 heeft aangenomen. In eerste instantie waren de coalitiemiddelen deels gelabeld voor duurzaamheid. De coalitiemiddelen zijn in de Nota Kaders vervallen. Om middelen te creëren voor de duurzaamheidsambities en toekomstige verplichtingen vanuit de Rijksoverheid, is in de Nota Kaders een duurzaamheidsheffing opgenomen. Aangezien deze duurzaamheidsheffing in 2020 nog niet is opgenomen in de meerjarenprogrammabegroting 2020-2023, moeten we uit de algemene middelen putten om een start te maken met de uitvoering van het duurzaamheidsbeleid. Er wordt 30.000 euro gevraagd voor bijvoorbeeld het opstellen van een zonnevisie, die noodzakelijk is voor de aanleg van grootschalige zonneparken, en een windvisie. Dit voorstel sluit aan op het collegebesluit d.d. 25-6-2019 omtrent het opstellen van deze kaders.

Wat mag het programma Wonen kosten?

Lasten

Product	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Ruimtelijke ontwikkeling	6.039	6.428	5.690	4.172	4.401	3.376
Infrastructuur	5.691	6.259	5.795	6.204	6.756	6.510
Groen	2.625	2.761	2.899	2.892	2.878	2.875
Milieu	3.627	3.632	4.027	4.094	4.125	4.164
Totaal lasten	17.982	19.081	18.411	17.362	18.161	16.925

Baten

Product	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Ruimtelijke ontwikkeling	3.852	4.269	4.047	2.760	2.999	1.976
Infrastructuur	4.260	4.084	4.111	4.111	4.111	4.111
Groen	68	27	27	27	27	27
Milieu	3.612	3.449	3.877	3.915	3.915	3.915
Totaal baten	11.792	11.829	12.062	10.813	11.053	10.030

Saldo voor bestemming	-6.190	-7.252	-6.348	-6.549	-7.108	-6.896
------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Mutatie reserves

Product	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	2.332	100	567	567	567	567
Baten	2.379	401	530	266	518	241
Saldo	47	301	-37	-301	-49	-326

Saldo na bestemming	-6.143	-6.951	-6.386	-6.850	-7.158	-7.221
----------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

2. Werken

Product	Portefeuillehouder	Team
Bedrijvigheid	T.P.T.H. Geldens	Sociaal en economisch beleid
Onderwijs	M.H. Theus	Sociaal en economisch beleid

Bedrijvigheid

Toekomstvisie

Als gemeente bevorderen we een evenwichtige sociaaleconomische ontwikkeling. Daarbij richten we ons op het behouden en stimuleren van werkgelegenheid en op het verbeteren van het vestigingsklimaat voor bedrijven.

We blijven werken aan het verbeteren van het vestigings- en ondernemersklimaat, zodat bedrijven succesvol kunnen zijn en optimaal kunnen profiteren van onze gunstige ligging in de Brainport-regio. Dit dragen wij uit in onze communicatie met het bedrijfsleven. De verwevenheid van gemeente en bedrijfsleven met Brainport willen wij versterken rondom de drie sporen Leisure, aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt en de lokale maakindustrie als onderdeel van de regionale industrie. Het is ons doel om de vrijetijdssector in Valkenswaard te ontwikkelen tot dé proeftuin voor slimme technologie uit de Brainport-regio in het gebied Groote Heide-Dommelland. Ook de Leisure-zone en de kwaliteitsimpuls in het centrum versterken de vrijetijdssector in Valkenswaard. Die Valkenswaardse vrijetijdssector moet uitgroeien tot krachtige motor voor de economie en zorgen voor indirecte werkgelegenheid in andere sectoren, zoals in de detailhandel.

Beleid

Economische ontwikkelingen

De Nederlandse economie groeit en de werkgelegenheid neemt toe. Dat is in Valkenswaard ook zichtbaar in de dalende werkloosheid. Daarbij profiteert Valkenswaard onder meer door haar strategische ligging in de Brainport-regio. De afgelopen jaren heeft deze regio zich op de landelijke kaart gezet en is deze aangewezen als één van de drie mainports van Nederland, naast Schiphol en de Rotterdamse haven. Door deze mainportstatus krijgt de regio een financiële bijdrage van het Rijk, de regio-enveloppe, waarmee de regio verder ontwikkeld kan worden. Deze regionale ontwikkeling heeft directe gevolgen voor de lokale economie van Valkenswaard en biedt kansen om de economische positie van Valkenswaard te versterken. De gemeente Valkenswaard zoekt onder meer aanhaking met de Brainport-regio via de MRE, waar economie één van de pijlers is.

Economisch beleid

In het economisch beleid zetten we, in lijn met de Toekomstvisie, in op het maken van duidelijke keuzes. De grootste groeisector voor de gemeente Valkenswaard is de vrijetijdssector. Deze sector wordt een volwaardige drager van de lokale economie, ook in termen van werkgelegenheid. Om deze groei te realiseren, zetten we in op het programma Groote Heide Dommelland. Hierin maken we de verbinding tussen werkgelegenheid, natuurontwikkeling en vrijetijdsvoorzieningen om de strategische positie van Valkenswaard in de Brainport-regio optimaal te benutten. In het programma Vrije Tijd gaan we uitgebreider in op onze activiteiten op dit gebied.

Tegelijkertijd constateren we dat voor sectoren zoals de detailhandel, de agrarische sector en de industrie de fysieke grenzen van de groei in zicht zijn. Daarom focussen we hier niet op ruimtelijke groei, maar op het beter benutten van de aanwezige kwaliteit. Dat betekent dat we investeren in de kwaliteit van het centrum (Masterplan Centrum) en in het optimaliseren van de Schaapsloop. Dit laatste doen we door herontwikkelingen te faciliteren en in samenwerking met het georganiseerde bedrijfsleven het bedrijventerrein een impuls te geven. Daarbij benutten we ook kansen om het bedrijventerrein te verduurzamen. Het in 2018 gestarte initiatief om de Schaapsloop energieneutraal te maken, is hier een goed voorbeeld van.

Centrum

Ons centrum is belangrijk voor de uitstraling van ons dorp. Daarom heeft de detailhandel onze bijzondere aandacht. Door verschillende trends in de samenleving verwachten we een substantiële verdere krimp van de detailhandel. Daarom moeten we opnieuw kijken naar de positionering van het centrum, zowel vanuit fysiek als vanuit economisch oogpunt. Een belangrijke stap is de realisatie van het compacte centrum en de transformatie van winkelpanden die daarbuiten vallen. Daarnaast

zetten we in op maatregelen om het centrum fysiek aantrekkelijker te maken volgens de uitgangspunten van het Masterplan Centrum.

Buitengebied

Voor het buitengebied geldt dat we inzetten op nieuwe vrijetijdsvoorzieningen conform het programma Groote Heide Dommelland. De ontwikkelruimte voor de krimpende agrarische sector is echter beperkt. Wel bieden we ruimte voor ondernemerschap in vrijkomende agrarische bebouwing. Daarbij zoeken we naar kansen om deze in verbinding te brengen met onze eigen ambities op het gebied van de vrijetijdseconomie.

Triple-helix

Met het bedrijfsleven willen we ook samenwerken aan grote opgaven op het gebied van duurzaamheid en aan het overbruggen van de kloof tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. Door deze kloof staan namelijk nog steeds verschillende groepen buitenspel. Daarom leggen we in het programma Transformatie Sociaal Domein een koppeling met het economisch beleid. We blijven onze partners stimuleren om de Triple Helix-samenwerking te versterken. Zo benutten we kansen in regionaal verband en continueren we het ambassadeurschap met Were Di.

Kaderstellende nota's

- Economisch Beleid 2017-2020 (2016)
- Standplaatsenbeleid (2019 - (nog in 2019 vast te stellen))
- Beleidsregels terrassen (2017)
- Beeldkwaliteitplan centrum (2017)
- Gebiedsontwikkeling Visie Valkenswaard, Natuurlijk Avonturen Landschap (2017)
- Masterplan Centrum (2014)
- Horecavisie (2019 - (nog in 2019 vast te stellen))
- Detailhandelsvisie A2 gemeenten (2015)
- Regionale Detailhandelsvisie (2015)

Wat willen we bereiken?
Een compact, aantrekkelijk en onderscheidend winkelcentrum waarmee de winkelleegstand wordt verminderd naar het landelijk gemiddelde.
Een afbakening van het kernwinkelgebied met een actieve rol van de gemeente om te komen tot een sterk economisch profiel.
Ontwikkeling van het bedrijventerrein om een kwaliteitsverbetering, verduurzaming en goede aanhaking op de Brainportagenda te realiseren.
Het versterken van de triple-helix samenwerking tussen overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Compact centrum	Het compacte kernwinkelgebied is afgebakend. Om dit in de praktijk te realiseren, voeren we gesprekken met winkeliers en vastgoedeigenaren, zetten we stimuleringsmaatregelen (subsidies voor verplaatsing en transformatie) in en maken we een start met het traject om ruimtelijk instrumentarium in te zetten om hier consequent op te sturen.
Centrummanagement	Met Centrummanagement zijn afspraken vastgelegd in hun jaarplan. Daarin hebben we acties benoemd op het gebied van marketing & communicatie, sfeer & beleving, veiligheid & beheer en leegstand & branchering.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Horeca	Eind 2019 wordt de geactualiseerde horecavisie ter vaststelling aan de raad voorgelegd. In 2020 starten we met de uitvoering van deze visie.
Camerabeveiliging Schaapsloop	Om het vestigingsklimaat op bedrijventerrein Schaapsloop 1 en 2 te verbeteren, realiseren we in samenwerking met het bedrijfsleven collectieve camerabeveiliging .
Brainport Nationale Actieagenda	In samenwerking met partners uit de Triple Helix (overheid, bedrijfsleven en kennisinstellingen) werken wij samen aan het versterken van de economische kracht van de regio. Dit doen we bijvoorbeeld op de gebieden talent, bereikbaarheid en het voorzieningenniveau.

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Bron	Realisatie 2018		Doelstelling 2020
		Valkenswaard	Landelijk	
Verplichte indicatoren				
Funciemenging (%)	Waarstaatjegemeente	47,7	52,1	> 47,7
Bruto gemeentelijk product (verhouding tussen verwacht en gemeten product)	Waarstaatjegemeente			Deze indicator is niet meer beschikbaar.
Vestigingen van bedrijven per 1000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	Waarstaatjegemeente	128,2	125	10% boven landelijk niveau

Wat mag Bedrijvigheid kosten?

Lasten

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Economische ontwikkeling	691	828	1.088	963	880	855
Totaal lasten	691	828	1.088	963	880	855

Baten

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Economische ontwikkeling	49	27	24	24	24	24
Totaal baten	49	27	24	24	24	24

Saldo voor bestemming	-642	-801	-1.065	-940	-857	-832
------------------------------	-------------	-------------	---------------	-------------	-------------	-------------

Mutatie reserves

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	491	-	-	-	-	-
Baten	284	-	-	-	-	-
Saldo	-206	-	-	-	-	-

Saldo na bestemming	-848	-801	-1.065	-940	-857	-832
----------------------------	-------------	-------------	---------------	-------------	-------------	-------------

Onderwijs

Toekomstvisie

Wij stellen jeugdigen, jongeren en volwassenen in staat om zich zo goed mogelijk voor te bereiden op het zo zelfstandig mogelijk functioneren in de samenleving. Waar nodig bieden wij ondersteuning, bijvoorbeeld bij het leren invulling te geven aan de eigen verantwoordelijkheid. Het behalen van een startkwalificatie is hierbij belangrijk. Ook willen we zorgdragen voor adequate huisvesting voor de scholen.

In de Toekomstvisie is opgenomen dat Valkenswaard jongere generaties aan zich wil (blijven) binden. Een adequaat aanbod aan basisonderwijs en voortgezet onderwijs hoort daarbij. Net als het beroepsonderwijs op korte afstand in Eindhoven, waarmee het onderwijsaanbod in Valkenswaard samenwerkt.

Beleid

Passend Onderwijs en Jeugdhulp

Ook in 2020 blijven we sterk inzetten op de samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp: zowel beleidsmatig als in de uitvoering, zowel lokaal als regionaal en zowel in primair en voortgezet onderwijs als in de voorschoolse periode. Onze samenwerking met kinderopvangpartners en het onderwijs proberen we continu te verbeteren. Dat doen we door afspraken te maken over het tijdig signaleren van problemen, het organiseren van vraaggerichte ondersteuning en het vergroten van de contacten tussen jeugdhulp en (voor)schoolse voorzieningen. Ook richten we ons met onze partners op voorlichting en preventieve activiteiten. Vier keer per jaar evalueren we lokaal en regionaal. De daaruit voortvloeiende verbeteracties worden zowel lokaal als regionaal doorgezet in 2020. Met het Were di College is een uitvoeringsplan opgesteld voor het schooljaar 2019-2020 om preventieve inzet van jeugdhulp beter te organiseren en te stroomlijnen. Op die manier maken we een nadrukkelijke koppeling met het basisonderwijs.

Onderwijshuisvesting

De laatste prognose uit april 2019 laat zien dat het aantal leerlingen in Valkenswaard de komende jaren licht terugloopt, maar dat we vanaf 2025 weer een lichte stijging van het aantal basisschoolleerlingen mogen verwachten.

Als gemeente hebben wij de wettelijke zorgplicht voor de huisvesting van het primair en voortgezet onderwijs. Deze taak is nader ingevuld in de Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs Valkenswaard. Op grond van de wet en de verordening kunnen schoolbesturen aanspraak maken op huisvesting van scholen. Wij kunnen daarin voorzien door realisatie van nieuwbouw of het beschikbaar stellen van bestaande lesgebouwen en accommodaties voor bewegingsonderwijs.

Daarom is in 2018 het Integraal HuisvestingsPlan (IHP) vastgesteld. Het IHP is in samenwerking met de schoolbesturen voor Primair Onderwijs SKOzoK en RBOB De Kempen tot stand gekomen. De bijdragen van de besturen zijn opgenomen in het IHP. Het doel? Een optimalisatie van onderwijshuisvesting in samenwerking met kindpartners en organisaties in de wijk.

In het voorjaar van 2018 hebben we het IHP, in samenwerking met de schoolbesturen en gemeenten Heeze-Leende en Cranendonck, nader uitgewerkt. Daarbij hebben we de kosten globaal in kaart gebracht. Ook hebben we in overleg met schoolbesturen een nadere invulling gegeven aan de visie op brede scholen binnen de gemeente Valkenswaard. Het IHP kent twee planperiodes: een periode t/m 2022 en de periode na 2023. De uitvoering van het IHP is in 2019 gestart met haalbaarheidsonderzoeken voor de locaties Pionier en St. Servatius. In de tweede helft van 2019 starten we met haalbaarheidsonderzoeken voor de locaties Smelen, St. Martinus en Agnetendal. De uitkomsten van deze haalbaarheidsstudies verwachten we in 2020.

Voor Were Di vindt jaarlijks overleg plaats met scholenkoepel OMO.

Lokale Educatieve Agenda

In de Lokale Educatieve Agenda (LEA) werken we doelgericht aan meerdere onderwijs- en jeugdgerichte speerpunten, waar mogelijk in werkgroepen. De LEA wordt jaarlijks geüpdatet. In 2020 blijven we met besturen en directies in gesprek over de inhoud en vorm van de LEA.

Leerplicht

Toezicht houden op en handhaving van de Leerplichtwet is een wettelijke taak, waarvan de uitvoering is neergelegd bij de gemeente. In januari 2019 is daar een nieuwe wettelijke taak aan toegevoegd: registratie en monitoring van jongeren in een kwetsbare positie. Dat zijn bijvoorbeeld leerlingen van het vmbo basis/leerwerktraject, leerlingen van het Voortgezet Speciaal Onderwijs en Praktijkonderwijs en Entree-leerlingen. We hebben hierover afspraken gemaakt met de betreffende scholen en met de regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten (afgekort RMC). Gemeente Eindhoven voert als contactgemeente de regiefunctie uit voor de RMC-regio.

Leerlingenvervoer

De inzet van een gemeentelijke touringcar naar Pius X-College vervalt. Met de provincie en vervoerder Hermes is namelijk een tweejarige pilot afgesproken, waarbij er een rechtstreekse lijnverbinding gaat rijden tussen Valkenswaard en het Pius X-College.

Bij de beoordeling van aanvragen voor leerlingenvervoer zetten we steeds vaker de expertise van Wmo- en/of jeugdconsulenten in. Daardoor kan de totale gezinssituatie meegewogen worden in de beoordeling van de vervoersaanvraag.

Kinderopvang en voor- en vroegschoolse educatie

Vanaf 1 januari 2018 zijn peuterspeelzaalwerk en kinderopvang geharmoniseerd. Zowel de financiering en de kwaliteitseisen als het toezicht zijn op elkaar afgestemd en onder één wettelijk kader gebracht. Door de verandering in de positionering van en de subsidiesystematiek voor peuterwerk in Valkenswaard, bestaat in 2020 de subsidie voor peuterwerk alleen nog uit kindgebonden subsidie voor ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag. Dit betekent dat instellingen geen subsidie meer ontvangen voor overige kosten voor peuterwerk, denk aan huisvestings- en personeelskosten.

Overigens krijgen gemeenten er wel extra taken bij als het gaat om de organisatie van Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE), waaronder:

- Aanbod en financiering van VVE in de dagopvang van 10 naar 16 uur per week per 1 augustus 2020
- Verhogen kwaliteit VVE door meer hbo'ers in de kinderopvang (per 2021)

Daarnaast bevorderen we vanuit dit budget de deskundigheid van medewerkers VVE in de kinderopvang, wordt er een regionale kwaliteitsmonitor VVE opgesteld en verkennen we met de Valkenswaardse schoolbesturen de mogelijkheden om extra (taal)ondersteuning te bieden. Dat doen we met een buitenschools aanbod bij de scholen in het primair onderwijs waar veel doelgroepkinderen zijn.

Sport- en muziekonderwijs

Naast de buitenschoolse kunsteducatie richt het CMD zich steeds nadrukkelijker op aanbod voor het primair onderwijs. De koers die we enkele jaren geleden hebben ingezet op basis van het plan 'Een nieuw geluid' blijven we verder volgen. Met deze aanpak willen we:

- Zoveel mogelijk, liefst alle, kinderen in het primair onderwijs in Valkenswaard bereiken en de mogelijkheid geven uitgebreid kennis te maken met, en zich verder te ontwikkelen op het gebied van, muziek (en dans);
- Kwalitatief muziekonderwijs voor kinderen van groep 1 t/m 8 structureel een vaste plaats geven in het curriculum van de school;
- Kinderen die zich naast, of in aansluiting op, dit binnenschoolse programma verder willen ontwikkelen, mogelijkheden blijven bieden voor verdere verdieping, scholing en specifieke talentontwikkeling, via buitenschoolse educatie.

De praktische invulling varieert van eenmalige activiteiten, korte of langer lopende projecten tot bijvoorbeeld structureel een vakdocent in de klas. Het is maatwerk, waarbij de individuele scholen in overleg uiteindelijk zelf bepalen wat qua inhoud, opzet en omvang het beste bij hen past. Dit geeft

ruimte voor eigen ideeën en doet recht aan de verschillen tussen de scholen. We streven ernaar om de scholen zo goed mogelijk te ondersteunen bij de inrichting van hun muziek- en dansonderwijs, op basis van hun eigen keuzes, ideeën en voorkeuren. In de contacten en afstemming met de scholen worden ook de beide cultuurcoaches betrokken.

De inzet van combinatiefunctionarissen sport- en cultuur evalueren we jaarlijks met de scholen. De ervaringen zijn positief. Scholen geven aan nog meer maatwerk te willen, wat resulteert in afzonderlijke afspraken met scholen en/of besturen over de inzet van combinatiefunctionarissen. Daarnaast wordt de koppeling tussen combinatiefunctionarissen en jongerenwerkers/jeugdhulpverleners steeds meer gemaakt, vooral als het gaat om preventieve inzet in het basisonderwijs.

Technisch onderwijs

Ook in 2020 verrichten we verdere inspanningen om technisch onderwijs, en specifiek OPEDUCA op het Were di College, meer en beter onder de aandacht van leerlingen te brengen. Naast lokale samenwerking, kiezen we ook voor samenwerking in regionaal verband. De gemeente vindt dat de regionale samenwerking en de plannen van onderwijsinstellingen Were Di, Sondervick, Berkenschutse en Prins Willem Alexander School, bedrijven en andere partners, in het kader van Sterk Techniekonderwijs, van cruciaal belang zijn voor de versterking van techniekonderwijs en de aansluiting op de regionale, technische, arbeidsmarkt en innovatie. Onze gemeente ondersteunt de plannen en werkt graag samen met de projectpartners aan de verdere ontwikkeling en verbetering van aansluiting tussen onderwijs en bedrijfsleven voor onze regio.

Web (Wet educatie en beroepsonderwijs middelen) middelen/ volwasseneneducatie

In het Regionaal Educatief Plan 2018 – 2022 beschrijven we de uitgangspunten voor de besteding van de educatiemiddelen vanaf 1 januari 2018. Een aantal onderwerpen passeren daarbij de revue, waaronder de vastgestelde regionale uitgangspunten, de positie en opdracht voor het STER-college en de besluitvorming rond de inkoop van educatie.

Daarnaast werken de gemeenten Valkenswaard en Cranendonck samen aan verbetering van het lokale aanbod voor laaggeletterden. Dit doen we in samenwerking met Stichting Lezen en Schrijven, de bibliotheek, onderwijsinstellingen en diverse maatschappelijke organisaties.

Voor de uitvoering hiervan ligt er een nauwe samenwerking met de beleidsterreinen Werk en Inkomen en Wmo. De inwoners van Valkenswaard die in een uitkeringssituatie zitten, en/of gebruikmaken van de Wmo, zijn de voornaamste doelgroep die van deze trajecten gebruik kunnen maken. Zo starten we bij W&I een pilot met het screenen van uitkeringsgerechtigden op de aanwezigheid van een taalachterstand, zodat we deze mensen gericht kunnen helpen met hun zoektocht naar werk.

Kaderstellende nota's

- Beleidsplan Voor- en Vroegschoolse Educatie 2020
- Lokaal Educatieve Agenda 2019-2020
- Gemeentelijke huisvestingsverordening 2019
- Regionaal Educatief Plan 2018-2022
- Valkenswaard heeft vastgoed voor elkaar! (2012)
- Gemeentelijke verordening Leerlingenvervoer 2014
- Integraal Huisvestingsplan (2018)

Wat willen we bereiken?
Het integraal inzetten van onderwijshuisvesting in samenwerking met schoolbesturen, kindpartners, zorgpartners en wijkbewoners
Een doorgaande ontwikkellijn van 0-18 jaar, waarbij een vloeiende aansluiting is tussen voorschool en vroegschool en basisschool en voortgezet onderwijs
Meer kinderen hebben de mogelijkheid zich naar hun competenties te ontwikkelen en zijn hier trots op

Wat willen we bereiken?

Het voorkomen, vroegtijdig opsporen en aanpakken van taal- en onderwijsachterstanden bij kinderen maar ook bij volwassenen

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Voortzetting LEA	We hebben programma's uitgezet om het behalen van startkwalificaties te bevorderen, samenwerking tussen vroeg- en voorschoolse educatie te bevorderen, een sluitend netwerk rond een kind te creëren om zodoende tot vroegtijdige signalering van eventuele problemen te kunnen komen en ten slotte om de ontwikkeling van kinderen te verbreden.
Voor- en Vroegschoolse Educatie doorontwikkelen	We ontwikkelen nieuw beleid voor Voor- en Vroegschoolse Educatie waarin de nieuwe wetwijzingen verwerkt zijn.
Samenwerking kinderopvang-onderwijs-jeugdhulp	Vier keer per jaar organiseren we samen met Heeze-Leende en Cranendonck bijeenkomsten tussen kinderopvang, onderwijs, jeugdhulp en leerplicht om kennis te delen. Dit gebeurt op zowel bestuurlijk, coördinerend als uitvoerend niveau.
Uitvoering geven aan het Integraal HuisvestingsPlan	In 2020 ronden we vier haalbaarheidsonderzoeken af.
Aandacht voor technisch onderwijs	Valkenswaard ondersteunt de plannen van de onderwijsinstellingen, bedrijven en andere partners in het kader van Sterk Techniekonderwijs en werkt samen met de projectpartners aan de verdere ontwikkeling en verbetering van aansluiting tussen onderwijs en bedrijfsleven voor onze regio.

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Bron	Realisatie 2018		Doelstelling 2020
		Valkenswaard	Landelijk	
Verplichte indicatoren				
Omvang absoluut verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)	VSV kompas	2,3	1,71	< 2
Omvang relatief verzuim (aantal per 1.000 leerlingen)	VSV kompas	23	22	< 23
Vroegtijdig schoolverlaters (vsv'ers) (%)	VSV kompas	1,9	1,7	1,7

Wat mag Onderwijs kosten?

Lasten

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Onderwijshuisvesting	1.844	1.763	2.176	1.875	1.892	1.881
Leerlingenvervoer	457	462	465	465	465	465
Onderwijsbegeleiding	250	420	489	543	603	603
Opvang kinderen	245	164	120	120	170	169
Totaal lasten	2.796	2.809	3.250	3.002	3.129	3.118

Baten

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Onderwijshuisvesting	31	-	-	-	-	-
Leerlingenvervoer	26	65	65	65	65	65
Onderwijsbegeleiding	69	133	193	252	312	312
Opvang kinderen	7	-	-	-	-	-
Totaal baten	134	198	258	317	377	377

Saldo voor bestemming	-2.662	-2.611	-2.993	-2.685	-2.752	-2.741
------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Mutatie reserves

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	-	-	-	-	-	-
Baten	-	26	275	-	-	-
Saldo	-	26	275	-	-	-

Saldo na bestemming	-2.662	-2.585	-2.718	-2.685	-2.752	-2.741
----------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Projecten

Programma	Omschrijving	Investeringsbedrag	Kapitaallasten			
			2020	2021	2022	2023
Investeringsbedrag in 2021						
Werken	Integraal huisvestingsplan onderwijs	PM	-	26	52	52
Totaal			-	26	52	52

Ontwikkelingen

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Differentiatie tarief horeca	-3	-3	-3	-3
Totaal programma 2	-3	-3	-3	-3

Wat mag het programma Werken kosten?

Lasten

Product	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Bedrijvigheid	691	828	1.088	963	880	855
Onderwijs	2.796	2.809	3.250	3.002	3.129	3.118
Totaal lasten	3.487	3.637	4.339	3.966	4.010	3.973

Baten

Product	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Bedrijvigheid	49	27	24	24	24	24
Onderwijs	134	198	258	317	377	377
Totaal baten	183	224	281	341	401	401

Saldo voor bestemming	-3.304	-3.413	-4.057	-3.625	-3.609	-3.572
------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Mutatie reserves

Product	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	491	-	-	-	-	-
Baten	284	26	275	-	-	-
Saldo	-207	26	275	-	-	-

Saldo na bestemming	-3.511	-3.387	-3.782	-3.625	-3.609	-3.572
----------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

3. Vrije Tijd

Product	Portefeuillehouder	Team
Cultuur	M.H. Theus	Sociaal en economisch beleid
Sport	T.P.T.H. Geldens	Sociaal en economisch beleid
Recreatie	C. Marchal	Sociaal en economisch beleid

Cultuur

Toekomstvisie

Het voorzieningenniveau in Valkenswaard is in 2030 een reden om er te blijven wonen. Vooral het winkelaanbod en de culturele voorzieningen worden in dit kader genoemd. Ook de komende periode zullen we ons dus inspannen om het culturele leven in Valkenswaard op peil te houden en waar mogelijk te versterken. We zetten ons in om objecten met cultuurhistorische waarde en voorzieningen als musea, sociaal-culturele centra, een bibliotheek, een Centrum voor Muziek en Dans en voorzieningen voor kunstbeoefening te realiseren dan wel in stand te houden. Ook willen we kunst, cultuur en cultuureducatie zo laagdrempelig mogelijk aanbieden. Daarbij hebben wij bijzondere aandacht voor de doelgroep jongeren en jonge gezinnen.

Beleid

De gemeente spant zich in om het culturele leven in Valkenswaard op peil te houden en waar mogelijk te versterken door financiële en facilitaire ondersteuning van (culturele) evenementen en, waar nodig en mogelijk, de inzet van de gemeentelijke cultuurcoaches.

Gebouwd erfgoed

Het gebouwde erfgoed draagt bij aan de kwaliteit en identiteit van onze woon-, werk-, en verblijfsomgeving. Dit erfgoed is echter kwetsbaar. Het behoud en beheer van dit gebouwde erfgoed vraagt dan ook zorg en aandacht bij verbouwingen en ruimtelijke ontwikkelingen, zoals de aanleg van wegen, woningbouw en landschapsinrichting.

Archeologisch erfgoed

Sinds de invoering van de Wet op de Archeologische Monumentenzorg, en de daaruit voortvloeiende wijziging van de Monumentenwet, heeft de gemeente Valkenswaard de plicht om bij het opstellen van bestemmingsplannen rekening te houden met het archeologisch erfgoed. In een bestemmingsplan kunnen voorwaarden worden gesteld aan de omgevingsvergunning. Deze voorwaarden gaan bijvoorbeeld over de activiteiten bouwen, aanleggen, slopen en het al dan niet tijdelijk wijzigen van de bestemming met een afwijking of uitgebreide omgevingsvergunning. Doel is om archeologische waarden te beschermen, aangezien zij een bron van kennis van het verleden zijn.

Industrieel erfgoed

Onder het bebouwde erfgoed valt eveneens het industrieel erfgoed. Het industrieel erfgoed draagt in belangrijke mate bij aan onze identiteit en vormt veelal een sterke verwijzing naar ons verleden. Valkenswaard heeft al veel van haar industrieel erfgoed verloren, daarom willen we actiever inzetten op het behoud van wat rest.

Cultuureducatie

Sinds 1 september 2012 beschikt de gemeente over cultuurcoaches. Eén van hun belangrijkste taken, bijdragen aan implementatie van cultuureducatie in het curriculum van het primair onderwijs, krijgt jaarlijks verder gestalte.

Cultuurhistorie

In 2012 is zowel de beleidsvisie 'gebouwd erfgoed' als het beleidsplan 'archeologische monumentenzorg' opgesteld en door de gemeenteraad vastgesteld. Hiermee willen we goede uitvoering geven aan het behoud van het cultureel erfgoed in Valkenswaard. Daarnaast zorgt een vaste medewerker voor uitvoering van het erfgoedbeleid.

Culturele vorming

Cultuur is een belangrijk instrument om inwoners te stimuleren om 'mee te doen' in de samenleving en elkaar te ontmoeten. Daarnaast zorgt cultuur voor verrijking, ontwikkeling en verstrooiing.

Cultuurdeelname van inwoners is dus van groot belang. Waar mogelijk zetten we daarom in op stimulering van cultuurdeelname, door facilitering en/of ondersteuning van de infrastructuur, aanbieders en beoefenaren. Mede onder impuls van de cultuurcoaches zetten we stappen in de inbedding van cultuureducatie in het curriculum van het (primair) onderwijs. Om onze doelstellingen te realiseren, is het belangrijk dat we het culturele profiel van de gemeente helder omschrijven. Daarom maken we gebruik van de uitgangspunten die we hebben geformuleerd in het nieuwe cultuurbeleid. Dit beleid hebben we, in samenspraak met de Cultuurraad en betrokken instanties, opgesteld. We blijven voortborduren op positieve ontwikkelingen en successen.

Musea en kunst

De gemeente ondersteunt culturele initiatieven waar mogelijk en waar nodig. In het recentelijk herijkte gemeentelijke subsidiebeleid staan de mogelijkheden, kaders en randvoorwaarden beschreven. Regelgeving is neergelegd in de Algemene subsidieverordening.

Muzikale vorming

Het CMD geeft iedereen de kans om zich te oriënteren en te ontwikkelen op het gebied van muziek en dans. Dat gebeurt niet alleen via buitenschoolse educatie, maar sinds enkele jaren ook steeds vaker via specifiek aanbod in en voor het primair onderwijs. Zo proberen we zoveel mogelijk kinderen te bereiken. Daarnaast kijken we of en hoe kunsteducatie een bijdrage kan leveren aan de realisatie van doelstellingen in het sociaal domein. Dit kan door bestaande activiteiten meer gericht in te zetten, maar ook door het ontwikkelen van nieuw, specifiek aanbod. In dit verband werken we ook samen met instellingen voor kunsteducatie in de regio.

Bibliotheekwerk

Bibliotheekwerk is heel veel meer dan het uitlenen van boeken. De kernfuncties zijn:

1. Kennis en informatie beschikbaar stellen (informereren)
2. Mogelijkheden bieden voor ontwikkeling en educatie (leren)
3. Bevorderen van lezen en kennismaken met literatuur (lezen)
4. Organiseren van debat en ontmoeting (ontmoeting en debat)
5. Faciliteren van kennismaking met kunst en cultuur (podium)

De bibliotheek ondersteunt de ontwikkeling van de inwoners, onder meer via bevordering van lees- en mediavaardigheden, via het faciliteren van het zogeheten non-formele onderwijs en via toegang tot media en informatie. Cruciaal daarin zijn de volgende ambities:

Jeugd en onderwijs:

- Het stimuleren van lezen, bevorderen van leesplezier en het versterken van de '21st century skills'.
- De taalontwikkeling, leesbevordering en mediawijsheid van kinderen en jongeren.
- Het voorkomen van taalachterstanden en laaggeletterdheid op latere leeftijd en het versterken van de (media-)basisvaardigheden.

Participatie en zelfredzaamheid:

We willen de zelfredzaamheid en participatie, van inwoners die niet beschikken over voldoende vaardigheden om goed te kunnen meekomen in de maatschappij of die een leesbeperking hebben, vergroten. De focus ligt op kwetsbare groepen zoals ouderen, nieuwkomers en laaggeletterden.

In samenwerking met andere organisaties bieden we faciliteiten waarmee inwoners hun vaardigheden kunnen ontwikkelen, zoals taalvaardigheid, leesvaardigheid en digitale vaardigheid. Op die manier bevorderen we sociale cohesie, bestrijden we ongelijke kansen en segregatie en vergroten we maatschappelijke kansen van inwoners.

Kaderstellende nota's

- Beleidsvisie gebouwd erfgoed Valkenswaard 2012-2020
- Beleidsplan Archeologische Monumentenzorg (2012)
- Cultuurnota Valkenswaard (nog vast te stellen in 2019)

Wat willen we bereiken?

Cultuurdeelname zo inzetten zodat meer inwoners zichzelf ontwikkelen, hun kijk op de wereld verbreden en meedoen in Valkenswaard.

Wat gaan we ervoor doen?

Faciliteren en stimuleren van infrastructuur, aanbieders en beoefenaren.

Toelichting

Binnen de geldende financiële kaders scheppen we de voorwaarden om uitvoering te geven aan het nieuwe cultuurbeleid, ook met het oog op de doelstellingen in de Toekomstvisie 2030.

Cultuur als middel:

- Bestrijding eenzaamheid onder ouderen
- Bevorderen participatie van mensen met een beperking

Theatersport en verwante disciplines ter bevordering van zelfbewustzijn en sociale weerbaarheid

We leggen verbindingen tussen cultuur en sociaal domein om participatie te bevorderen. Komend jaar ontplooiën we initiatieven in aanvulling op bestaande voorzieningen, zoals het 60-plus-dansen voor licht dementerenden, het ouderenkoor en de projecten van Theatergroep Buitengewoon.

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Bron	Realisatie 2018		Doelstelling 2020
		Valkenswaard	Landelijk	
Overige indicatoren				
CMD aantal leerlingen (regulieren leerlingen)	Jaarverslag	554	-	600
CMD aantal leerlingen (kennismaking met muziek via onderwijs)	Jaarverslag	445 structureel aanbod	-	450
		871 project aanbod	-	825

Wat mag Cultuur kosten?

Lasten

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Cultuurhistorie	151	147	142	142	142	142
Culturele vorming	3.270	3.419	3.434	3.433	3.402	3.387
Musea en kunst	131	138	138	138	138	138
<i>Totaal lasten</i>	<i>3.552</i>	<i>3.704</i>	<i>3.714</i>	<i>3.713</i>	<i>3.682</i>	<i>3.667</i>

Baten

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Cultuurhistorie	11	-	-	-	-	-
Culturele vorming	840	946	946	946	946	946
Musea en kunst	-	-	-	-	-	-
<i>Totaal baten</i>	<i>851</i>	<i>946</i>	<i>946</i>	<i>946</i>	<i>946</i>	<i>946</i>

Saldo voor bestemming	-2.701	-2.758	-2.768	-2.767	-2.736	-2.721
------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Mutatie reserves

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	13	13	13	13	13	13
Baten	277	318	313	320	314	322
Saldo	264	305	300	307	301	309

Saldo na bestemming	-2.437	-2.453	-2.468	-2.461	-2.435	-2.412
----------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Sport

Toekomstvisie

Sporten en bewegen is goed voor de lichamelijke en mentale gezondheid en heeft een belangrijke sociale functie. Binnen de gemeente Valkenswaard willen we sport en bewegen voor iedereen mogelijk maken. Daar richten we ons beleid op.

In de Toekomstvisie leggen wij het accent op het aantrekken en behouden van jongeren en jonge gezinnen. Een veelzijdig sportaanbod en goede sportvoorzieningen kunnen voor hen een rol spelen in de afweging om in Valkenswaard te komen of te blijven wonen. Het is dan ook belangrijk dat dit aanbod behouden blijft. Dit vraagt om samenwerking tussen verenigingen en multifunctioneel gebruik van sportaccommodaties.

Ook dragen sport en bewegen bij aan onze sociale cohesie. Doordat we sport en bewegen aan het sociaal domein hebben gekoppeld, kunnen we de bijdrage die sport aan het vergroten van de sociale cohesie levert, uitbreiden. Meer mensen die voorheen langs de kant stonden, worden nu, dankzij sport en bewegen, gestimuleerd om weer mee te doen.

Valkenswaard vindt een goed sport- en beweegklimaat voor haar inwoners heel belangrijk. Dat geldt voor zowel de jeugd als voor ouderen en mensen met een beperking. Sporten en bewegen heeft een belangrijke meerwaarde binnen de brede maatschappelijke context van gezondheid, onderwijs, welzijn en sport. Sport is bovendien een zeer belangrijk beleidsinstrument voor zowel de landelijke- als de lokale overheid als het gaat om gezondheidsbevordering, maatschappelijke participatie, verbondenheid en integratie.

Beleid

In juni 2018 is de nieuwe sportvisie 'Sport Verbindt Valkenswaard 2018-2021' vastgesteld. Een van de belangrijke thema's binnen de visie is dat sport nog meer als middel wordt gepositioneerd binnen het sociaal domein. Om de dienstverlening aan sporters en sport- en beweegaanbieders te optimaliseren, vullen we de samenwerking tussen maatschappelijk vastgoed, beheer & uitvoering en beleid in 2020 verder in. Tot en met 2021 stellen we per jaar uitvoeringsnota's op waarin we de te bereiken doelen vastleggen. Dat doen we samen met verenigingen en andere betrokkenen. De uitvoeringsnota's van 2020 en 2021 vormen we om tot een Lokaal Sportakkoord. We hebben een sportformateur aangewezen die dit akkoord, samen met de belanghebbenden in Valkenswaard, gaat vormen.

Sportstimulering

In het sportbeleid gaat de aandacht uit naar drie doelgroepen: jeugd, mensen met een beperking en ouderen. Met de sportactiviteitsubsidie kunnen initiatieven worden gestart die zich richten op deze doelgroepen. Ook de buurtsportcoaches, ook bekend als 'sportconsulenten', en stagiaires richten zich op de volledige doelgroep. Zij organiseren een sport- en beweegaanbod in de buurt en leggen de verbinding tussen sport- en beweegaanbieders en andere sectoren. In samenwerking met verenigingen organiseren we activiteiten waarbij mensen uit de genoemde groepen kennis kunnen maken met het uitgebreide sport- en beweegaanbod in Valkenswaard. We houden er rekening mee dat het aanbod passend moet zijn bij de wensen en mogelijkheden van de doelgroep: het deel van de doelgroep dat mee kan doen aan het reguliere aanbod, maar ook het deel dat dit niet kan.

Naast de Kids (groep 3 t/m 6), Junior (groep 7 en 8) en Academie (VO) Sport en Cultuur zijn er ook sportgroepen die worden ingericht rondom zeer specifieke doelgroepen. We geven onder andere een vervolg aan de trajecten de Sportcarrousel (in samenwerking met W&I en veiligheid) en Sociaal Vitaal (in samenwerking met Wmo). Daarnaast starten we een pilot om de motorische vaardigheden van jeugd te verbeteren in samenwerking met onderwijs en sportverenigingen.

Sportaccommodatie

Het "MIP buitensportvoorzieningen gemeente Valkenswaard 2017-2026" geeft een overzicht van de omvang van onze buitensportvoorzieningen, het kwaliteitsniveau hiervan, de theoretische levensduur en de vereiste investeringen om de continuïteit van onze buitensportvoorzieningen voor de toekomst te kunnen garanderen. De voorgenomen renovatie van de hockeyvelden is het belangrijkste onderwerp op het gebied van renovatie van sportaccommodaties. De gemeente financiert zandkunstgrasvelden, de vereniging betaalt de kosten voor de upgrade naar de gewenste watervelden. De voorgestelde financieringsconstructie (voorfinanciering door de gemeente) wordt separaat voorgelegd aan de gemeenteraad.

In 2020 besteden we verder extra aandacht aan de organisatie van beheer en exploitatie, zeker in relatie tot het nieuwe Sportcentrum de Wedert. In 2020 werken we, in relatie tot maatschappelijk vastgoed, verder aan een optimalisatie van de organisatie van sportaccommodaties. Een belangrijke uitdaging is en blijft het anticiperen op de balans tussen vraag en aanbod van sportaccommodaties. Daarnaast houden we rekening met nieuwe trends, zoals de relatief nieuwe sport padel.

Verruiming btw-sportvrijstelling per 1 januari 2019

De aangekondigde verruiming van de btw-sportvrijstelling per 1 januari 2019 heeft de volle aandacht. Deze verruiming van de btw-sportvrijstelling heeft het landschap van de financiering van sportaccommodaties veranderd. Zo is het recht op vooraftrek van btw komen te vervallen. Deze btw werd aan gemeenten in rekening gebracht over de kosten voor de ter beschikkingstelling van sportaccommodaties. De Rijksoverheid zal de gemeenten voor dit nadeel (gedeeltelijk) compenseren via de nieuwe specifieke-uitkering Sport (SPUK Sport). In A2-verband zijn de te compenseren kosten in kaart gebracht en is een aanvraag ingediend. Medio 2020 vindt de afrekening over 2019 plaats. Dan is duidelijk in hoeverre de gemeente Valkenswaard gecompenseerd wordt. Wanneer het beschikbare budget (152 miljoen voor heel Nederland) overvraagd wordt, ontvangen gemeenten niet het volledig aangevraagde bedrag. Het beschikbare budget wordt naar rato verdeeld over de aanvragers.

Kaderstellende nota's

- Beleidsvisie Sport Verbindt Valkenswaard 2018-2021
- Valkenswaard heeft vastgoed voor elkaar (2012)
- Toekomstvisie 2030 (2012)

Wat willen we bereiken?
Meer inwoners hebben naar eigen vermogen de mogelijkheid om te kunnen sporten en bewegen. Sport en bewegen wordt gericht ingezet waardoor meer mensen fitter worden en meedoen in de samenleving.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Verbinding leggen tussen uitvoering sportbeleid en de andere beleidsterreinen (sociaal domein)	In de uitvoeringsprogramma's moeten we de doelen en resultaten verbreden. Het gaat er niet alleen om dat inwoners meedoen met activiteiten, maar ook dat we een actieve leefstijl en de gezondheid bevorderen.
Organiseren activiteiten voor bevordering sport en bewegen voor jeugd, senioren en mensen met een beperking	Vanaf 2017 zijn er nadere regels voor subsidie voor het organiseren van activiteiten voor jeugd, senioren en mensen met een beperking. In 2020 organiseren minimaal zeven verenigingen activiteiten voor deze doelgroepen, waarbij kennismaking centraal staat.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
We dragen bij aan de deskundigheidsbevordering van vrijwilligers bij sportverenigingen	We bezoeken alle verenigingen actief en bieden ondersteuning op maat als dat nodig is.
Sport- en beweegaanbod tijdens en na schooltijd verbeteren	Niet alleen tijdens de gymles, maar ook tijdens reguliere lessen wordt aandacht besteed aan sport en bewegen: bijvoorbeeld tijdens het sportief rekenen. We starten een pilot met een test en beweegaanbod om de motorische vaardigheden van kinderen te verbeteren.

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Bron	Realisatie 2018		Doelstelling 2020
		Valkenswaard	Landelijk	
Verplichte indicatoren				
Niet sporters (%)		44,4	48,7	43
Overige indicatoren				
Burgers die de bewegingsnorm halen.	GGD Gezondheidsmonitor	47,5%	47,1%	48,5%
Jongeren (13-21 jaar) die de bewegingsnorm halen.	GGD Gezondheidsmonitor	45,5%	44,65	46,5%
Tevredenheid over sportvoorzieningen.	Waarstaatjegemeente	7,8	74	8,0

Wat mag Sport kosten?

Lasten

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Sportaccommodaties	2.540	2.658	3.964	3.701	3.741	3.731
Sportstimulering	481	445	452	452	452	452
Totaal lasten	3.021	3.102	4.416	4.154	4.193	4.183

Baten

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Sportaccommodaties	1.264	937	1.641	1.655	1.656	1.662
Sportstimulering	46	25	50	50	50	50
Totaal baten	1.310	962	1.691	1.705	1.706	1.712

Saldo voor bestemming	-1.711	-2.140	-2.725	-2.449	-2.487	-2.471
------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Mutatie reserves

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	420	20	20	20	20	20
Baten	27	41	42	17	32	32
Saldo	-393	21	23	-2	13	13

Saldo na bestemming	-1.805	-2.119	-2.702	-2.451	-2.474	-2.458
----------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Recreatie

Toekomstvisie

Wij zoeken naar kansen om de economische potentie van Valkenswaard, op het gebied van dag- en verblijfsrecreatie, evenementen en routegebonden recreatie (groenbeleving), beter te benutten. Een van die kansen zijn de extra arbeidsplaatsen die ontwikkeld worden binnen de vrijetijdseconomie. Daarmee willen wij de werkgelegenheid en de economie in Valkenswaard een duurzame impuls geven. Tegelijkertijd gaan we ons nadrukkelijk richten op de uitstraling en de marketing van onze gemeente.

In de Toekomstvisie 2030 definiëren we de vrijetijdseconomie, oftewel recreatie en toerisme, als een van de drie pijlers. In het verlengde hiervan stelden we in 2017 de gebiedsontwikkelingsvisie 'De Grootte Heide – Natuurlijk Avonturen Landschap' vast. Hierin onderzochten we de kwaliteiten en kansen van het buitengebied van Valkenswaard en stelden we verschillende ontwikkelingen voor. De voornaamste focus lag op de ontwikkeling van een duurzame Leisure-zone, de Paardenboulevard en versterking van de natuur in Valkenswaard. Op verzoek van de gemeenteraad hebben we deze onderwerpen op integrale wijze verder uitgewerkt in een masterplan Dommelland.

In 2030 wil Valkenswaard een centrale positie in de regio hebben ingenomen op het gebied van recreatie en toerisme. We hebben een veelzijdig aanbod aan dag- en verblijfsrecreatie en koesteren onze groene omgeving. Bovendien geven we die waar mogelijk zelfs een impuls. Hierdoor trekken we bezoekers uit de hele regio aan, wat goed is voor de economie. Valkenswaard is binnen de Brainport-regio dé plek voor ontspanning en daarmee het recreatieve startpunt voor bezoekers vanuit het Brainport-gebied. Om onze doelen te bereiken, hebben we de volgende vier beleidslijnen uitgezet:

1. Voortzetten huidige inzet: afmaken waar we al aan begonnen zijn;
2. Witte vlekken in het aanbod invullen en *quick wins* realiseren;
3. Over de grenzen heen denken: regiobenadering met een prominente positie voor het Natuurgrenspark De Grootte Heide als drager;
4. Duurzame (door)ontwikkeling van de Leisure-zone (inclusief Eurocircuit) en proactieve inzet op het binnenhalen van beeldbepalend (grootschalig) aanbod.

Beleid

Programma Grootte Heide Dommelland

In 2017 heeft de gemeenteraad de integrale gebiedsontwikkelingsvisie 'De Grootte Heide Valkenswaard: Natuurlijk Avonturen Landschap' vastgesteld waarmee we onze ambities voor de ontwikkeling van leisure en natuur concreet maken. Om de unieke, natuurlijke kwaliteiten te kunnen benutten en te ontwikkelen tot een duurzaam leisurelandschap hebben we een adaptief programma opgesteld. Vanuit het programma 'De Grootte Heide – Dommelland' hebben we deze visie verder geconcretiseerd tot een masterplan, waarin we richting geven aan de uitvoering van de integrale gebiedsvisie. Daarmee zetten we het belang en de ligging van Valkenswaard in het toeristisch aantrekkelijke gebied Natuurgrenspark De Grootte Heide nog meer kracht bij.

In het masterplan hebben we uitgewerkt hoe we in de komende periode aan de ambities werken en hoe we de natuur, de Leisure-zone en de Boulevard gaan ontwikkelen. Dit integrale plan hebben we in januari aan de gemeenteraad voorgelegd en het is daar ter kennisgeving aangenomen. Ook heeft de gemeenteraad het college om een procesvoorstel gevraagd over de verdere uitwerking van het masterplan in thema's. Dit voorstel is al uitgewerkt en zal in juni behandeld worden. Na de behandeling en afhankelijk van het besluit wordt het masterplan vervolgens uitgewerkt in concrete startnotities. In 2020 stellen we, samen met de samenleving, een uitvoeringsprogramma per deelgebied op. Het masterplan Dommelland, zoals dit er nu al ligt, zal hierbij richtinggevend zijn.

Natuurgrenspark De Grootte Heide

Natuurgrenspark De Grootte Heide is een grensoverschrijdend landschapspark op het grondgebied van de Nederlandse gemeenten Valkenswaard, Heeze-Leende, Cranendonck en Eindhoven en de Belgische gemeenten Hamont-Achel en Pelt. Voornaamste doel van de samenwerkende gemeenten is het bevorderen van toerisme en recreatie in het unieke gezamenlijke natuurschoon. Naast

promotie van het Natuurgrenspark werken we ook aan het bevorderen van de fysieke aantrekkelijkheid en de recreatieve verbindingen. Dat doen we op basis van een recent ontwikkelde gebiedsvisie. Ook is de internationale samenwerking binnen Natuurgrenspark De Groote Heide inmiddels geborgd door de ondertekening van een nieuwe samenwerkingsovereenkomst (BGTS).

De bijzondere natuur en diversiteit aan landschappen van Valkenswaard en De Groote Heide hebben een sterk vrijetijds-economisch potentieel. Daarmee kunnen en moeten we ons onderscheiden van andere natuurgebieden in Nederland en België. Belangrijke opgave is wel dat we de diversiteit van de verschillende gebieden aan elkaar knopen.

Toerisme

Om het toerisme kwalitatief en kwantitatief te versterken, zetten we onder meer in op het versterken van samenwerkingsverbanden. Daarbij gaat het vooral om samenwerkingen met toeristisch-recreatieve en aanverwante partijen die dezelfde toeristische doelen nastreven als wij. Daarnaast versterken we de eerder genoemde samenwerking met Natuurgrenspark De Groote Heide en zorgen we voor een regionale inbedding hiervan. Ook hebben we volop aandacht voor duurzaamheid; duurzaamheid en de ontwikkeling van de vrijetijdseconomie gaan hand in hand en vragen om innovatieve oplossingen. Tot slot zetten we in op het binnenhalen en vasthouden van particuliere initiatieven, zoals een attractiepark en hoogwaardige verblijfsaccommodatie. We willen onze ondernemers stimuleren om zich kwalitatief te versterken met als doel een hoogwaardig aanbod van zowel dag- als verblijfsrecreatie.

We zien vrijetijdseconomie als de nieuwe economische drager binnen de economie van Valkenswaard. Door verlenging van de verblijfsduur, verhoging van bestedingen, betere seizoensspreiding, toename van het recreatieve aanbod en een betere profilering van Valkenswaard, trekt de sector meer bezoekers. En dat leidt tot meer banen en bestedingen. Op deze manier ontwikkelt Valkenswaard zich als toeristische gemeente. Om dit te bereiken is een versterkte samenwerking binnen de toeristische sector, binnen en buiten de gemeentegrenzen, onontbeerlijk.

De nota vrijetijdsbeleid 2015-2020 zet de koers uit voor de aankomende jaren. We streven ernaar om in Valkenswaard over een volledig vrijetijdsaanbod te beschikken. Daarbij hebben we speciale aandacht voor de doelgroepen jongeren en gezinnen met kinderen, voor diversiteit, voor het hogere segment (in accommodaties, horeca en toevoeging wellness) en voor beeldbepalend aanbod, grootschalige voorzieningen, leisure hotspots en duurzaamheid.

Om dit alles te bereiken is een goede profilering en positionering van Valkenswaard noodzakelijk. Partners als Valkenswaard Marketing en de VVV helpen ons om Valkenswaard sterker op de kaart te zetten. Ook aansluiting bij regionale en provinciale organisaties, zoals Visit Brabant en Natuurgrenspark De Groote Heide, is nodig om bijvoorbeeld meer, internationale, bezoekers naar Valkenswaard te trekken.

Evenementen

Evenementen zijn een belangrijk onderdeel van de vrijetijdseconomie als het gaat om het aantrekken van toeristen en recreanten, het profileren van Valkenswaard en het vergroten van de levendigheid van onze kernen. Het aanbod aan evenementen in de regio is groot. Het is daarom belangrijk dat Valkenswaard een sterke positie inneemt als het gaat om evenementen. Daarom zetten we niet alleen in op het versterken van de kwaliteit van het aanbod, maar zorgen we er, door betrokkenheid van de Stichting Valkenswaard Marketing ook voor dat het aanbod aansluit op het DNA en de marketingstrategie van Valkenswaard. Waar mogelijk proberen we de samenwerking in de regio op te zoeken.

In de 'Evenementenvisie Valkenswaard' zetten we de koers uit voor de ontwikkeling van het evenementenaanbod. Deze visie zoekt onder andere aansluiting met de Toekomstvisie en met de gekozen toeristisch-recreatieve profilering 'Natuur', 'Selfmade', 'Actief buiten zijn' en 'Paarden' als nieuwe potentiële groeiemarkt.

Kaderstellende nota's

- Toekomstvisie 2030 (2012)
- Evenementenbeleid Valkenswaard (2018)
- Vrijtijdsbeleid 2015 – 2020 (2015)
- Horecavisie Valkenswaard 'Leisure & Pleasure' 2014-2017 (2014)
- Masterplan Dommelland i.o.

Wat willen we bereiken?

Realiseren van het programma Grote Heide Dommelland om de natuur te versterken, vrijetijdsvoorzieningen te creëren en werkgelegenheid te vergroten.

Wat gaan we ervoor doen?

Uitwerken uitvoeringsprogramma's per deelgebied

Toelichting

Afhankelijk van besluitvorming in juni 2019 starten we in 2020 met de uitwerking van uitvoeringsprogramma's voor de gedefinieerde deelgebieden in Dommelland.

Wat mag Recreatie kosten?

Lasten

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Evenementen	221	265	262	285	262	282
Toerisme	545	327	333	333	333	333
Totaal lasten	766	592	595	618	595	615

Baten

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Evenementen	99	130	130	130	130	130
Toerisme	63	-	0	0	0	0
Totaal baten	162	130	130	130	130	130

Saldo voor bestemming	-604	-462	-466	-489	-466	-486
------------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Mutatie reserves

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	55	23	23	23	23	23
Baten	76	23	23	23	23	23
Saldo	21	-	0	0	0	0

Saldo na bestemming	-583	-462	-466	-489	-466	-486
----------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Projecten

Programma	Omschrijving	Investeringsbedrag	Kapitaallasten			
			2020	2021	2022	2023
Investeringsbedrag in 2020						
Vrije tijd	Programma Groote Heide	950	55	55	55	53
Vrije tijd	MIP buitensportvoorzieningen 2020	1.268	-	82	81	80
Investeringsbedrag in 2021						
Vrije tijd	MIP buitensportvoorzieningen 2021	203	-	-	13	13
Investeringsbedrag in 2022						
Vrije tijd	MIP buitensportvoorzieningen 2022	586	-	-	-	38
Investeringsbedrag in 2023						
Vrije tijd	MIP buitensportvoorzieningen 2023	739	-	-	-	-
Totaal			55	137	149	184

Wat mag het programma Vrije Tijd kosten?

Lasten

Product	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Cultuur	3.552	3.704	3.714	3.713	3.682	3.667
Sport	3.021	3.102	4.416	4.154	4.193	4.183
Recreatie	766	592	595	618	595	615
Totaal lasten	7.339	7.399	8.726	8.485	8.470	8.465

Baten

Product	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Cultuur	851	946	946	946	946	946
Sport	1.310	962	1.691	1.705	1.706	1.712
Recreatie	162	130	130	130	130	130
Totaal baten	2.323	2.037	2.767	2.780	2.782	2.787

Saldo voor bestemming	-5.016	-5.362	-5.959	-5.705	-5.689	-5.678
------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Mutatie reserves

Product	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	487	55	55	55	55	55
Baten	380	381	378	360	369	376
Saldo	-107	326	323	305	314	321

Saldo na bestemming	-5.123	-5.036	-5.636	-5.400	-5.375	-5.357
----------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

4. Sociaal Domein

Product	Portefeuillehouder	Team
Participatie	M. H. Theus	Werk & Inkomen
Jeugd	M. H. Theus	Sociaal en economisch beleid
WMO	M. H. Theus	Sociaal en economisch beleid

Sociaal Domein

Toekomstvisie

Voor het eerst is in het voorjaar van 2019 voor het sociaal domein één integrale toekomstvisie voor de 3D's (Participatiewet, Jeugd en Wmo) vastgesteld.

In 2030 kan iedereen in Valkenwaard zich naar vermogen ontwikkelen, binnen zijn of haar mogelijkheden meedoen en aan de samenleving bijdragen. Dit geeft voldoening en heeft een positief effect op het welzijn en de gezondheid van mensen. Iedereen doet er toe: jong, oud, man, vrouw, met of zonder beperking en met verschillende culturen en achtergronden.

Anno 2030 zien we een samenleving die gezamenlijk de verantwoordelijkheid neemt. Inwoners zorgen zoveel mogelijk voor zichzelf, nemen eigen verantwoordelijkheid en voeren naar vermogen zelfregie. Is ondersteuning nodig? Dan doen inwoners eerst een beroep op mensen uit hun eigen netwerk: familie, vrienden, kennissen of burens. Deze familie, vrienden en bekenden zijn betrokken, vinden het gewoon om te helpen en komen in actie. Inwoners die geen netwerk hebben stimuleren we om deel uit te maken van een netwerk. We nodigen hen uit om deel te nemen aan de vele activiteiten die Valkenswaard rijk is of lid te worden van een van de vele verenigingen in Valkenswaard. De sociale cohesie waar Valkenswaard zo trots op is, is ook in 2030 nog steeds sterk aanwezig. Bovendien maken we maximaal gebruik van de kracht van lokale gemeenschappen, maatschappelijk betrokken organisaties en het bedrijfsleven. Mantelzorgers en vrijwilligers zijn onmisbaar en vormen de spil in de netwerken. Zij worden in Valkenwaard ondersteund en gewaardeerd. De kracht van het eigen netwerk en de belangrijke bijdrage van vrijwilligers houden de zorg toegankelijk; doordat er meer wordt opgevangen in het eigen netwerk en de wijk, hebben minder inwoners gespecialiseerde zorg nodig.

De toegang tot ondersteuning is eenvoudig te vinden. We maken daarbij volop gebruik van moderne middelen. De ondersteuning stemmen we volledig af op behoefte en noodzaak; we bieden lichte, eenvoudige ondersteuning waar mogelijk en zwaardere ondersteuning waar nodig. De oplossing staat hierbij altijd centraal. Het voorzieningenniveau in Valkenswaard is op peil en sluit aan bij de vraag en de behoeften van onze inwoners. Waar nodig zetten we techniek op een menselijke wijze in om zorg op afstand te kunnen bieden, bijvoorbeeld EHealth. We zorgen ervoor dat niemand tussen wal en schip valt. Er is een vangnet voor hen die onze hulp echt nodig hebben. Inwoners met complexe problematiek ervaren steeds meer dat een casusregisseur samen hen en hulpverleners de ondersteuning bepaalt die nodig is.

Beleid

Anno 2019 hebben we veel bereikt, maar zijn we er nog niet. Zo stijgen de uitgaven voor Wmo en Jeugd nog jaarlijks, vooral de kosten voor de geïndiceerde voorzieningen voor maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp (met en zonder verblijf). Daarnaast moeten we onszelf de vraag blijven stellen of de aangeboden ondersteuning aan de inwoners van Valkenswaard nog optimaal aansluit op de huidige behoeften. Bovendien moet onze inzet doeltreffend en doelmatig blijven, passen binnen de bestaande regelgeving en passen binnen de financiële kaders. Dit alles betekent dat we de manier waarop we de ondersteuning aan onze inwoners organiseren, moeten veranderen. Het is tijd voor de transformatie van 'zorgen voor' naar 'zorgen dat'.

Maar wat betekent dat? In de Wmo staat het bevorderen van de zelfredzaamheid en participatie van inwoners centraal. Inwoners zijn primair zelf verantwoordelijk voor hun zelfredzaamheid en participatie. Dit betekent dat iedere inwoner eerst kijkt wat hij zelf kan doen, wat zijn sociale omgeving voor hem kan doen of wat hij zelf voor een ander kan doen. Het is niet langer vanzelfsprekend dat de gemeente bij iedere hulpvraag bijspringt. Deze omslag in denken, van 'zorgen voor' naar 'zorgen dat', is de transformatie. Natuurlijk mag iedereen een beroep blijven doen op onze ondersteuning. Als iemand zich bij ons meldt met een hulpvraag, gaan we in gesprek om deze vraag te verhelderen en daarna gaan we samen op zoek naar de best passende ondersteuning. Daarbij verliezen we de eigen verantwoordelijkheid van de inwoner niet uit het oog: we bespreken wat hij of zij zelf kan doen en wat zijn of haar omgeving kan doen. Inwoners die ondanks al hun inspanningen, of die van hun netwerk, (tijdelijk) de hulp van de gemeente nodig hebben, kunnen rekenen op onze ondersteuning.

Als we deze uitgangspunten hanteren, kunnen we er samen voor zorgen dat we een vangnet kunnen blijven bieden voor inwoners die onze ondersteuning het hardst nodig hebben. En alleen dan zorgen we ervoor dat de uitgaven beheersbaar blijven.

Ontwikkelingen

In de periode 2020 – 2022 zien we de volgende ontwikkelingen op ons afkomen:

- Veranderende maatschappij;
- Inclusieve arbeidsmarkt;
- Agenda 22: Toegankelijk Valkenswaard;
- Invoering abonnementstarief;
- Wijziging Besluit bijstandsverlening zelfstandigen;
- Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg;
- Aanpak verwarde personen;
- Decentralisatie beschermd wonen en maatschappelijke opvang;
- Nationaal preventieakkoord;
- De druk op zorgbudgetten neemt toe;
- Het personeelstekort in de zorg neemt toe.

Naast de landelijke ontwikkelingen, zien we een aantal lokale ontwikkelingen die van belang zijn:

- Meer mensen met zorgvragen wonen in de wijk
- Zelfredzaamheid en de kracht van het eigen netwerk;
- Toekomstvisie 2030: pijler sociale cohesie;
- Psychische problemen onder jongeren;
- Armoede;
- Invoering systematiek "Kosten naar draagkracht";
- Inzichten uit hersenwetenschap over chronische stress;
- Ongezonde levensstijl;
- De omgekeerde toets;
- Financiële situatie in Valkenswaard.

Toegang moet beter

Bij de transitie van taken naar de gemeente hebben we ervoor gezorgd dat de zorg en ondersteuning aan onze inwoners voortgezet wordt. Tegelijkertijd zien we dat deze ondersteuning niet altijd zichtbaar en logisch is voor inwoners die, tijdelijke, ondersteuning nodig hebben. Zij weten niet waar zij met hun vraag naartoe moeten of hoe ze kunnen beslissen wat het beste bij hen past. De veelheid aan voorzieningen, loketten en zorgaanbieders maakt de zoektocht naar passende hulp niet eenvoudiger. En ook de regels helpen hier niet bij. Sterker nog, de regels lijken soms knellend en zelfs tegengesteld te zijn. Zeker mensen met een klein netwerk, en soms bijkomend een verstandelijke of psycho(geriatrie) beperking, hebben extra moeite de weg naar juiste en passende ondersteuning te vinden.

Dit is niet wenselijk. We willen dat onze inwoners, zowel fysiek als digitaal, makkelijk de weg kunnen vinden. Welke vraag zij ook hebben, zij moeten hiermee terecht kunnen bij een duidelijk herkenbaar en laagdrempelig vraagpunt. Bij dit vraagpunt analyseert een professional, samen met de inwoner, de vraag om samen te bekijken welke ondersteuning het beste past. Gedurende het gehele traject houdt de professional de vinger aan de pols. Zo is er voor de inwoner een centraal aanspreekpunt en hoeft hij zijn verhaal niet steeds opnieuw te vertellen.

Op dit moment heeft Valkenswaard nog drie loketten: Jeugd, Wmo en Participatie. Er is dus nog een grote slag nodig om één fysiek en digitaal vraagpunt en één casusregisseur te creëren. Bij de ontwikkeling van het vraagpunt is het belangrijk dat we rekening houden met het feit dat de vragen van inwoners steeds complexer worden: zeker als we kijken naar de externe ontwikkelingen rondom de GGz-problematiek. Het vraagpunt moet dan ook voldoende professioneel zijn. Externe ontwikkelingen, bijvoorbeeld de invoering van de Wet verplichte GGz, betekenen ook dat het vraagpunt nieuwe vragen op moet kunnen pakken. Ook bij deze complexe en nieuwe vragen blijft de ontwikkeling naar één vraagpunt en één casusregisseur van kracht.

Ook de letterlijke toegankelijkheid van Valkenswaard kan verbeterd worden: Valkenswaard is nog niet altijd toegankelijk voor iedereen. Het is belangrijk dat we werken aan deze (fysieke) toegankelijkheid, zodat elke inwoner optimaal kan meedoen in zijn woonomgeving. De ingezette beweging om inwoners langer thuis te laten wonen, vraagt bovendien om innovatieve ontwikkeling, integrale samenwerkingsverbanden en sociale cohesie in de wijk.

Onze jongeren

Voor onze jeugd richten we een platform op dat focust op preventie. Bij dit platform ligt de nadruk op samenwerking tussen partijen, zowel binnen als buiten het gemeentehuis. We zien echter ook dat er druk staat op jeugdhulp. De hoeveelheid aanvragen bij het CJG maakt dat men moeizaam toekomt aan de primaire taak: het bieden van passende ondersteuning als eerstelijns jeugdhulpvoorziening. Daarnaast zien we dat het maken van verbindingen en het integraal samenwerken meer aandacht vraagt. We kunnen de bestaande samenwerking met het onderwijs, maar ook met sport- en ontspanningsverenigingen, verder uitbouwen om zo een positief opgroeiklimaat te optimaliseren. Tot slot zien we dat door een aantal zorgelijke trends het opgroeiklimaat van een jeugdige onder druk komt te staan. Denk hierbij aan de toename in conflictscheidingen, maar ook de toename van het alcohol- en drugsgebruik en het aantal jongeren met overgewicht. We willen toe naar een Valkenswaard waar elke jeugdige zich in een veilig ontwikkelklimaat optimaal kan ontwikkelen en ontspannen kan opgroeien. Preventie en vroegsignalering zijn hierbij de sleutelbegrippen. Elk kind verdient een kansrijke start.

Van specialistisch maatwerk naar basis- en algemene voorzieningen

De doorontwikkeling van het sociaal domein richt zich de komende drie jaar op het vergroten van het wij-gevoel in de wijken, het versterken van het voorliggende veld en het investeren in zelfredzaamheid, preventie, meedoen en vroegsignalering. Wanneer we kijken naar de zorgpiramide, kunnen we stellen dat we inzetten op versterking van de basis en de algemene voorzieningen. De toegang en basisondersteuning gaan we zodanig inrichten dat inwoners hun weg goed weten te vinden. Onze verwachting is dat daardoor minder inwoners gespecialiseerde zorg, zoals op maat gesneden individuele hulp en ondersteuning, nodig hebben. Dit alles betekent dat we de komende jaren aan de slag gaan met een behoorlijke verschuiving binnen het sociaal domein, ook wel de transformatie genoemd.

Met onze inwoners en maatschappelijke partners

Transformeren kunnen we als gemeente niet zonder onze inwoners en maatschappelijke partners. Daarom zullen we hen actief betrekken en stimuleren om zich in te zetten in en voor hun eigen omgeving. Heeft de inwoner ondersteuning nodig? Dan stimuleren we hem eerst het eigen sociale netwerk aan te spreken. Hiervoor moeten we wel investeren in een grotere verbondenheid tussen buurtbewoners. De sociale cohesie die zo ontstaat leidt immers tot een grotere verantwoordelijkheid voor elkaar, waardoor buurtbewoners meer voor elkaar klaarstaan en elkaar eerder helpen. Omdat niet iedereen weet hoe hij zich kan inzetten voor zijn burens, vrienden en bekenden, zullen we betrokken inwoners helpen bij het zoeken naar een inzet die bij hen past.

Is de hulpvraag niet op te lossen binnen het eigen netwerk of de eigen wijk? Dan is het belangrijk dat het voorliggend veld zo is georganiseerd dat inwoners daar laagdrempelig ondersteuning kunnen vragen. In Valkenswaard moet daarbij bijzondere aandacht zijn voor schulden en armoede, met name onder kinderen. Voor degenen die dat nodig hebben, blijft professionele hulp dichtbij en toegankelijk. Welke ondersteuning een inwoner ook nodig heeft, we willen dat hij ziet, maar vooral merkt, dat zowel het voorliggend veld als de professionals goed en integraal met elkaar samenwerken. Dit vraagt om een investering in de samenwerking tussen de professionals en vrijwilligers in de wijken. In Valkenswaard zien de wijkraden een rol voor zichzelf door zich te richten op het stimuleren van ontmoeten, activiteiten en signalering van ondersteuningsvragen in de wijken.

Leefbaarheid in de wijken

Naast het stimuleren van sociale cohesie, is het belangrijk dat we investeren in de leefbaarheid in de wijken. Door verbindingen te leggen tussen het fysieke en het sociale domein, ontstaat er een integrale aanpak om zowel de toegankelijkheid als de leefbaarheid in de wijken te verbeteren. Voor verschillende inwoners met een verstandelijke beperking, een psychiatrische beperking of een psychogeriatrische beperking, zoals dementie, willen we toe naar nieuwe woonvormen zodat zij langer thuis kunnen blijven wonen. Om ook hen een optimale leefomgeving te bieden, is draagvlak, betrokkenheid en inzet van buurtgenoten en netwerk nodig. Belangrijk is de inzet op preventie: hoe kunnen we realiseren dat inwoners langer thuis kunnen wonen? Daarvoor denken we aan de inzet van E-Health, maar ook aan een programmatische aanpak, zoals "Eén tegen eenzaamheid".

Kaderstellende nota's

- Beleidskader Sociaal Domein Valkenswaard 2019-2022, Groeien, meedoen en thuiskomen (De doelstellingen uit het collegeprogramma zijn nader uitgewerkt in het beleidskader Sociaal Domein Valkenswaard 2019-2022 dat in juli 2019 is vastgesteld door de gemeenteraad. De doelstellingen maken daarmee onderdeel uit van de voorliggende programmabegroting)
- Kadernota Toegankelijk Valkenswaard 2018-2021
- Instellingsbesluit Adviesraad Sociaal Domein

Wat willen we bereiken?
Groeien: jeugdige inwoners kunnen zich maximaal ontwikkelen en gezond en veilig opgroeien.
Meedoen: inwoners hebben de mogelijkheid om mee te doen en ontvangen hiervoor, waar nodig, toerusting en ondersteuning.
Thuiskomen: inwoners voelen zich prettig in hun woonomgeving, die toegankelijk is voor iedereen.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Kansrijke start implementeren	<p>Ieder kind verdient de best mogelijke start van zijn of haar leven en een optimale kans op een goede toekomst. De gezondheid van een kind voor, tijdens en na de geboorte blijkt een belangrijke voorspeller te zijn van problemen, zowel fysiek als mentaal, op latere leeftijd. Als partners kunnen we hier samen het verschil maken. We gaan komend jaar bekijken hoe we, samen met onze partners, het vanuit het Rijk geïnitieerde actieprogramma 'Kansrijke Start' kunnen implementeren.</p> <p>Ook na de eerste duizend dagen willen we er zijn voor onze jeugd en hen begeleiden op weg naar een gezonde toekomst en een optimale ontwikkeling. We richten ons daarom vervolgens op het volgende:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Alcohol- en drugspreventie; - Aanpak overgewicht; - Aanpak psychische problematiek en eenzaamheid; - Weerbaarheid; - (v)echtscheidingsproblematiek. <p>Hierdoor ontstaat er een ketenaanpak waarmee we het welbevinden van de jeugd van Valkenswaard willen bevorderen. In de eerste helft van 2020 werken we, samen met onze partners, aan het plan van aanpak "Kansrijke start". In de tweede helft van 2020 starten we met de implementatie.</p>
Aanpak gezonde leefstijl volwassenen	<ul style="list-style-type: none"> - Aanpak alcohol- en drugsgebruik - Aanpak overgewicht - Aanpak eenzaamheid en psychische/geriatrie problematiek <p>Tijdens de eerste helft van 2020 werken we, samen met partners, aan het plan van aanpak voor "Gezonde leefstijl". Dit plan implementeren we vervolgens in de tweede helft van 2020.</p>

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Inzet op financiële gezondheid	<ul style="list-style-type: none"> - Met de aanbevelingen van de 'evaluatie kosten naar draagkracht' in 2019 zorgen we er in 2020 nog beter voor dat zoveel mogelijk mensen gebruikmaken van regelingen waar ze recht op hebben en voorkomen we een stapeling van kosten. - Met de voortzetting van de samenwerking met stichting Leergeld, de inzet fashioncheques en de vroegsignalering van schulden bij gezinnen voorkomen we armoede onder kinderen. <p>We stimuleren vaardigheden om iemand te kunnen helpen om rond te komen: inzet laagdrempelige vormen van budgetcoaching (bijvoorbeeld op vindplaatsen als de Boodschappenmand)</p>
Inzet op laagdrempelige en toegankelijke ondersteuning	<ul style="list-style-type: none"> - We creëren Onafhankelijke clientondersteuning voor verschillende doelgroepen. - De schuldhulpverleners hebben een training stress-sensitieve dienstverlening gevolgd. Werkprocessen schuldhulpverlening zijn aangepast om belasting voor klant en dus stress te verlagen. - Alle klantmanagers werken met de omgekeerde toets. Daarnaast verbreden we de methodiek van de omgekeerde toets naar consultants, Sociaal Team en CJG. - We zetten in op regelarme, vrij toegankelijke ondersteuning; - We realiseren een vloeiende overgang naar voorliggend veldmaatwerkvoorziening; - Eén zichtbare toegang voor iedereen. - Vrij toegankelijke activiteiten voor dagbesteding en begeleiding, vervoer. - Per 1-1-2020 is er een meldpunt ingericht voor mensen met GGz-problematiek. Optimalisering en volledige integratie van dit meldpunt vindt in de tweede helft van 2020 plaats. - Werkmethodieken als de placemat en de sociale kaart worden geïmplementeerd. - We bevorderen de deskundigheid van vrijwilligers en mantelzorgers - Tijdens de eerste helft van 2020 wordt de sociale kaart gevuld. In de tweede helft van 2020 wordt de sociale kaart operationeel. - Continuering inzet coördinator ST/CJG
Stimuleren vrijwilligers	<ul style="list-style-type: none"> - Ondersteunen vrijwilligers <p>Tijdens de eerste helft van 2020 werken we aan een ondersteuningsplan voor vrijwilligers. In dit plan staat beschreven op welke manier</p>

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
	vrijwilligers ondersteund en gefaciliteerd gaan worden om opbranden te voorkomen.
Inzetten op inclusieve arbeidsmarkt	Statushouders: we organiseren gecombineerde trajecten voor zowel taalbeheersing als het opdoen van werkervaring. Mensen met een arbeidsbeperking begeleiden we duurzaam naar betaalde arbeid.
Inzetten op de combinatie van zorg- en veiligheid (ketensamenwerking)	<ul style="list-style-type: none"> - Procesregisseur Zorg-Veiligheid Tijdens het eerste kwartaal van 2020 start de procesregisseur Zorg-Veiligheid.
Inzetten op samenwerking	<ul style="list-style-type: none"> - We verbreden de samenwerking met ASD - We betrekken burgers bij de totstandkoming van uitvoeringsplannen - We gaan samenwerkingsallianties aan voor de aanpak programmalijnen - Onze grondhouding is transparant en richt zich op open communicatie De in 2019 opgezette samenwerking met burgers en partners om uitvoeringsplannen op te stellen en uit te voeren gaat in 2020 door.

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Bron	Realisatie 2018		Doelstelling 2020
		Valkenswaard	Landelijk	
Verplichte indicatoren				
Aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 - 64 jaar	Waarstaatjegemeente	576	663	>580
Netto Participatiegraad	Waarstaatjegemeente	67,4%	67,8%	>68%
Verwijzingen Halt per 10.000 inwoners 12/17 jaar	Gemeentelijke monitor Sociaal domein	128	131	130
Kinderen in uitkeringsgezinnen (%)	Gemeentelijke monitor Sociaal domein	4,7% (2015)	6,58% (2015)	5 %
Achterstandsleerlingen 4 t/m 12 jarigen (%)	DUO	6,3%	8,8%	6,0%
Werkloze jongeren 16 t/m 24 jarigen (%)	Gemeentelijke monitor Sociaal domein	1,80% (2015)	1,52% (2015)	1%
Aantal personen met een bijstandsuitkering per 1.000 inwoners (De eenheid van deze indicator kan mogelijk nog aangepast worden onder invloed van wijzigingen in de Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein)	Gemeentelijke monitor Sociaal domein	27,1	40,1	26
Aantal personen met een lopend re-integratietraject per 1.000 inwoners (De eenheid van deze indicator kan mogelijk nog aangepast worden onder invloed van wijzigingen in de Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein)	Gemeentelijke monitor Sociaal domein	Nieuwe: 2,2 Beëindigd: 0,4	Nieuwe: 13,7 Beëindigd: 10,2	Nieuwe: 5 Beëindigd: 4
Jongeren (t/m 18 jaar) met jeugdhulp <i>zonder verblijf</i> (%)	Gemeentelijke monitor Sociaal domein	11,6%	11,5%	<11,5%
Jongeren (t/m 18 jaar) met jeugdhulp <i>mét verblijf</i>	Gemeentelijke monitor Sociaal domein	1,1%	1,3%	<1,1%
Jongeren (t/m 18 jaar) met jeugdbescherming (%)	Gemeentelijke monitor Sociaal domein	1,0%	1,1%	<1,0%
Jongeren (t/m 23 jaar) met jeugdreclassering *(%) (De eenheid van deze indicator kan mogelijk nog aangepast worden onder invloed van wijzigingen in de Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein)	Gemeentelijke monitor Sociaal domein	0,3 %	1,7%	<1,7%

Omschrijving	Bron	Realisatie 2018		Doelstelling 2020
		Valkenswaard	Landelijk	
Aantal cliënten met een maatwerkarrangement Wmo per 10.000 inwoners (de beschikbaarheid van deze indicator hangt af van deelname aan de Gemeentelijke Monitor Sociaal Domein).	Gemeentelijke monitor Sociaal domein	500	-	< 500

Wat mag het programma Sociaal Domein kosten?

Lasten

Product	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Participatie	14.520	14.987	14.382	14.270	14.338	14.327
Jeugd	7.967	7.489	7.729	7.631	7.633	7.636
Wmo	11.159	10.437	10.874	10.722	10.090	10.097
Totaal lasten	33.646	32.913	32.985	32.624	32.062	32.060

Baten

Product	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Participatie	8.454	7.871	8.211	8.211	8.211	8.211
Jeugd	9	-	-	-	-	-
Wmo	489	699	215	215	215	215
Totaal baten	8.952	8.570	8.426	8.426	8.426	8.426

Saldo voor bestemming	-24.694	-24.343	-24.560	-24.198	-23.636	-23.635
------------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Mutatie reserves

Product	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	220	-	-	-	-	-
Baten	397	197	381	290	70	65
Saldo	177	197	381	290	70	65

Saldo na bestemming	-24.517	-24.116	-24.179	-23.908	-23.566	-23.570
----------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

5. Bestuur & Organisatie

Product	Portefeuillehouder	Team
Samenwerking & positionering	A.B.A.M. Ederveen	Ruimtelijk beleid
Dienstverlening	K. Marchal	Klant Contact Burger
Veiligheid	A.B.A.M. Ederveen	Sociaal en economisch beleid
Financiën	T.P.T.H. Geldens	Directie

Samenwerking & positionering

Toekomstvisie

We willen de gewenste identiteit van Valkenswaard positioneren en een imago ontwikkelen dat bijdraagt aan het realiseren van beleidsmatige en bestuurlijke doelen. We gaan strategische samenwerkingsverbanden aan, of houden ze in stand, om de bestuurskracht optimaal te houden.

Ontwikkelingen & Beleid

Toekomstvisie

Als Valkenswaard zijn we actief bezig met de toekomst van onze gemeente. De interactief ontwikkelde Toekomstvisie Valkenswaard 2030 heeft de stip aan de horizon gezet. Inwoners, ondernemers, organisaties en bezoekers dachten met ons mee over de vraag hoe wij daar moeten komen. De Toekomstvisie kent drie pijlers: innovatie, sociale cohesie en leisure. Deze pijlers zijn in 2014 uitgewerkt in strategische keuzes op vijf thema's. Deze strategische keuzes zijn vertaald naar vijf programma's in de begroting. Kort samengevat gaat het om de volgende strategische keuzes:

1. Wonen: voor de korte termijn inzetten op huisvesting voor jongeren, op de middellange termijn op jonge (Brainport-)gezinnen en de middelen ook volgens die prioritering inzetten.
2. Werken: inzetten op met name werkgelegenheidsontwikkeling in de vrijetijdsector en de Brainport-industrie.
3. Vrije tijd: impuls op verblijfsrecreatie en innovatieve leisure.
4. Sociaal Domein: naast de wettelijke verplichtingen maken we, vooral voor jongere generaties, niet-wettelijke keuzes als daar mogelijkheden voor zijn.
5. Bestuur & Organisatie: fundamentele keuze voor participatie in beleid en communicatie.

We moeten opmerken dat het in 2021 tien jaar geleden is dat de Toekomstvisie 2030 is vastgesteld door de gemeenteraad. De maatschappij heeft sindsdien niet stilgestaan. Gemeenten hebben nieuwe taken erbij gekregen, bijvoorbeeld op het gebied van het sociaal domein, klimaat, of de Omgevingswet. Vooralsnog is de Toekomstvisie 2030 een helder anker. Maar om te kunnen inspelen op nieuwe ontwikkelingen stellen we een update van de Toekomstvisie 2030 voor, met een aanscherping van de huidige uitgangspunten. Deze update leveren we uiterlijk in 2021 op. Het resultaat is een nog scherper afgesteld kompas, op de positionering van Valkenswaard en haar bestuurlijke prioriteiten.

Positionering

In 2015 zijn we gestart met een citymarketingproject. Met citymarketing brengen we, op basis van de Toekomstvisie, verdere focus aan in de positionering en het profiel van Valkenswaard. Met behulp van onze inwoners hebben we het zogenaamde DNA van Valkenswaard in beeld gebracht, hebben we nadere invulling gegeven aan de positionering van Valkenswaard en hebben we het profiel van Valkenswaard ook visueel aangescherpt. Als resultaat van dit proces is in 2016 de stichting Valkenswaard Marketing opgericht, die de citymarketingtaken van de gemeente heeft overgenomen. De gemeente faciliteert deze stichting, die zich in korte tijd al heeft bewezen door de Valkenswaardse citymarketing te professionaliseren, met onder andere reclame voor Valkenswaardse evenementen in de regio, en door nieuwe evenementen te ontwikkelen. Op deze manier zetten we ook verdere stappen voor overheidsparticipatie. De inwoners van Valkenswaard zitten aan het roer, de gemeente is betrokken en faciliterend. In de begroting is, als gevolg van een gemeenteraadsbesluit, een projectsubsidie voor de stichting Valkenswaard Marketing opgenomen. In 2020 zal de stichting Valkenswaard Marketing de activiteiten verder ontwikkelen en organisatorisch nauwer gaan samenwerken met de VVV en het Centrummanagement om gezamenlijk nog meer meerwaarde te bieden. In 2017 heeft de gemeenteraad besloten om een structurele reservering in de begroting te treffen voor de projectsubsidie voor de Stichting Valkenswaard Marketing. Deze structurele projectsubsidie wordt gebruikt om het werkplan van de Stichting Valkenswaard Marketing meerjarig uit te voeren.

Regionale samenwerking en lobby

In samenwerkingsverbanden voert de gemeente Valkenswaard een actieve en constructieve rol. Regionale samenwerking is immers niet meer weg te denken uit deze tijd. Het realiseren van de beleidsopgaven op de schaal van Valkenswaard wordt steeds lastiger. Vraagstukken worden complexer en er zijn steeds minder middelen beschikbaar. De regionale samenwerking valt uiteen in drie componenten, namelijk:

- Functionele samenwerking, bijvoorbeeld intensiveren van de samenwerking binnen de Brainport-organisatie;
- Bestaande gemeenschappelijke regelingen, onder andere MRE, Cure, GGD, ODZOB en Veiligheidsregio Zuidoost-Brabant;
- Inter(-nationale) gemeentelijke samenwerking, zoals internationale samenwerking, Benelux en A2-samenwerking.

We werken actief aan de professionalisering van ambtelijk en bestuurlijk relatiemanagement en aan onze lobby om de doelen van Valkenswaard vaker met behulp van externe partijen te kunnen realiseren. Met een lobbyplattegrond en -aanpak hebben we de strategische doelen voor Valkenswaard en de bijbehorende aanpak gedefinieerd. We zorgen voor focus, prioritering en het uitdragen van één consistent verhaal.

A2-samenwerking

De huidige samenwerking tussen de gemeenten Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard loopt via de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking A2-gemeenten (GRSA2), waarin sinds 1 januari 2017 alle bedrijfsvoeringstaken zijn samengevoegd. Het doel van deze samenwerking is het verminderen van de kwetsbaarheid. Sinds eind 2016 voeren de drie gemeenteraden van Cranendonck, Heeze-Leende en Valkenswaard een gesprek over het toekomstperspectief van de samenwerking tussen de drie gemeenten; ook wel de 'stip op de horizon' genoemd. We doorlopen een drietal sporen: 1) evaluatie van de GRSA2 (opgeleverd op 1 december 2018), 2) bestuurlijke ronde over de stip op de horizon, 3) inzicht naar de maatschappelijke opgaven en schalen van samenwerking per gemeente (opgeleverd in mei 2019). Bij het opstellen van deze begroting wordt het toekomstgesprek tussen de drie gemeenten nog volop gevoerd. De keuzes die we in dit proces maken, werken voor Valkenswaard ook door in het jaar 2020.

Metropool Regio Eindhoven (MRE)

Samenwerking zoeken we ook op een aantal concrete regionale thema's: economie, mobiliteit, energietransitie en transitie landelijk gebied binnen de Metropoolregio Eindhoven (MRE). In 2015 heeft de regionale samenwerking van de 21 gemeenten een transitie doorgemaakt van het Samenwerkingsverband Regio Eindhoven naar de huidige samenwerking binnen MRE. In 2017 heeft Bureau Berenschot deze opzet voor het eerst uitgebreid geëvalueerd. De uitkomst was helder: de samenwerking moest in zijn opzet veranderen, met name door gebrek aan verbondenheid, draagvlak en eigenaarschap bij de 21 gemeenten. Dit uitgangspunt vormde de basis voor de herijking van de samenwerking tussen de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant. In januari 2018 zijn de 21 gemeenten begonnen met de 'Update Metropoolregio Eindhoven'. Na een zienswijzeprocedure door de 21 gemeenteraden heeft het Algemeen Bestuur van de MRE het samenwerkingsakkoord 2019-2022 in maart 2019 vastgelegd. De inzet van de gemeente Valkenswaard is erop gericht om op een constructieve wijze haar bijdrage te leveren aan het geheel van de Metropoolregio en om strategische kansen voor Valkenswaard binnen MRE-verband te grijpen.

Internationale samenwerking

Voor het behoud van een sterk leef- en ondernemersklimaat, richten wij ons de komende jaren vooral op een stevige ontwikkeling van de vrijetijdsector (leisure). Dat doen we samen met de betrokken gemeenten, ook over de landsgrens. Leisure is namelijk een van de groeisectoren voor de regio en dus van grote economische betekenis. Het levert bezoekers, bestedingen en banen op. De gemeente Valkenswaard maakt daarom samen met de gemeenten Cranendonck, Hamont-Achel (B), Heeze-Leende en Neerpelt (B) onderdeel uit van de Benelux Groepering voor Territoriale Samenwerking (BGTS) als grensoverschrijdende organisatie voor het Natuurgrenspark De Groote Heide. De gemeente Eindhoven zal uiterlijk in 2020 toetreden tot de BGTS.

Participatie

In de Toekomstvisie 2030 staat dat de verhouding tussen overheid en inwoners verandert. Zo vraagt de gemeente om een actieve en participerende houding van haar inwoners. Maar dit betekent dat de werkwijze van de gemeente óók moet veranderen. Met een open houding, en uitgangspunten als vertrouwen en samenwerking, stomen we ons klaar voor een nieuwe verstandhouding tussen inwoner en gemeente. In kwalitatieve zin vragen deze veranderingen om een innovatieve, vooruitstrevende instelling van de gemeente én om specifieke competenties om onze taken te organiseren. Samenwerking, zowel binnen als buiten de gemeente, is een instrument dat steeds belangrijker wordt bij het behalen van doelen. Dat vereist zowel een ontwikkeling van de gemeentelijke organisatie als van de inwoners van Valkenswaard.

De komst van de Omgevingswet daagt ons eveneens uit om structureel een andere houding aan te nemen. De Omgevingsvisie, onderdeel van de Omgevingswet, is een instrument om de participatie te bevorderen en de houding naar een andere manier van werken te ondersteunen. Participatie is onderdeel van het gemeentelijke beleidsproces en van de uitvoering van projecten, maar er is behoefte aan duidelijkheid. Duidelijkheid over toe te passen methodieken waardoor het voor zowel gemeente als inwoners duidelijk is hoe, op welk moment, volgens welke procedure en met welke invloed alle partijen worden betrokken. Daarom stellen we een participatiewijzer op. Met deze wijzer willen we een kader bieden aan iedereen die met participatie bezig is. Op die manier willen we het thema een structurele plek geven in de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid en projecten. Voor alle betrokkenen moet duidelijk zijn wat participatie inhoudt, welke rollen en verantwoordelijkheden hij/zij heeft en wat de uitgangspunten zijn. Dit geldt voor gemeenteraad, college, beleidsmedewerkers en inwoners, doelgroepen, bedrijven, instellingen en organisaties.

Kaderstellende nota's

- Toekomstvisie 2030
- Gemeenschappelijke Regeling A2
- Koersdocument A2-samenwerking 'Nóg krachtiger en dichterbij' en implementatieplan.
- Strategische keuzes toekomstperspectief A2
- Kadernota 2020-2023
- Online strategie (2013)
- Citymarketingstrategie

Wat willen we bereiken?
Een update van onze Toekomstvisie 2030, uiterlijk in 2021.
Een optimale positionering van onze identiteit en ons imago als dé leisuregemeente van Zuidoost-Brabant en woongemeente voor jongeren en jonge gezinnen, waarbij behaalde successen proactief worden gevierd.
Regionale samenwerking waarbij een actieve rol het uitgangspunt is waarin Valkenswaard een bijdrage levert aan het geheel van de regio.
Inzicht in onze maatschappelijke opgaven en welke samenwerking daaruit voortvloeit om de noodzakelijke bestuurskracht voor deze opgaven te realiseren.
Een doorontwikkeling van de rollen van bestuur, organisatie en samenleving in de verschillende maatschappelijke taken en opgaven, waarbij de prioriteit voor de gemeente ligt bij het realiseren van de Toekomstvisie 2030.
Het realiseren van een transformatie van limitatieve naar doelgerichte regelgeving.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Update Toekomstvisie 2030	In 2020 maken we een start met de update van de Toekomstvisie 2030, zodat we deze in 2021 kunnen voorleggen aan de gemeenteraad.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Optimale positionering	In 2020 geven we verder uitvoering aan onze citymarketingstrategie met Valkenswaard Marketing. De ambtelijke organisatie implementeert een nieuwe communicatiestrategie voor de profilering van de gemeentelijke organisatie.
Strategische communicatie	Het maken van een strategisch communicatieplan met hierin een vertaling/aanpak om onze positionering communicatie uit te dragen. De basis is een doelgroepanalyse onder jongeren en jonge gezinnen waarin twee vragen centraal staan: hoe behouden we deze doelgroep en hoe trekken we deze doelgroep aan?
Regionale samenwerking	We streven naar een actieve rol in regionale samenwerkingsverbanden, op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau. Vooral als het gaat om de energietransitie liggen er in 2020 opgaven in regionaal verband (Regionale Energie Strategie & Brainport Actieagenda).
Relatiemanagement en lobby	We professionaliseren het ambtelijk- en bestuurlijk relatiemanagement en de lobby. Zo kunnen we onze doelen vaker met behulp van externe partijen realiseren.
Maatschappelijke opgaven en samenwerking	In A2-verband wordt de discussie gevoerd over de 'stip op de horizon' van de samenwerking tussen Valkenswaard, Heeze-Leende en Cranendonck. De uitkomst van deze discussie is bepalend voor de keuze voor samenwerkingsverbanden waar de gemeente Valkenswaard zich de komende jaren op richt om haar maatschappelijke opgaven te realiseren.
Doorontwikkeling rollen bestuur, organisatie en samenleving	In 2020 implementeren we de participatiewijzer, waarin duidelijk moet zijn wat participatie inhoudt, welke rollen en verantwoordelijkheden iedereen heeft en wat de uitgangspunten zijn bij het voorbereiden, uitvoeren en evalueren van beleid. Op andere vlakken, zoals sociaal domein en dienstverlening, liggen uiteraard ook maatschappelijke taken en opgaven. Met de participatiewijzer, de Omgevingsvisie en de andere onderdelen van het organisatieontwikkelingsprogramma Sterk in je Werk, geven we uitvoering aan de veranderende rollen van bestuur, organisatie en samenleving.

Wat mag Samenwerking & Positionering kosten?

Lasten

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Internationale samenwerking	-	-	-	-	-	-
Gemeentelijke regelingen	312	104	342	317	317	317
Regionale samenwerking	264	453	239	239	239	239
Totaal lasten	576	557	581	556	556	556

Baten

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Internationale samenwerking	-	-	-	-	-	-
Gemeentelijke regelingen	10	-	-	-	-	-
Regionale samenwerking	-	-	-	-	-	-
Totaal baten	10	-	-	-	-	-

Saldo voor bestemming	-566	-557	-581	-556	-556	-556
------------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Mutatie reserves

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	-	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	-	-	-	-	-	-

Saldo na bestemming	-566	-557	-581	-556	-556	-556
----------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Dienstverlening

Toekomstvisie

De gemeente Valkenswaard kenmerkt zich door een heldere en transparante dienstverlening, die regelmatig op effecten wordt getoetst en beoordeeld. We willen proactief beleid voeren door te anticiperen op nieuwe ontwikkelingen en bewust te sturen op het bereiken van resultaten. Om dit te bereiken zijn we in 2019 gestart met een doorontwikkeling van de dienstverlening gestart. Daarbij werken we toe naar een versterking van het eerste klantcontact, een verbeterde bereikbaarheid en een intensievere samenwerking tussen klantcontact en vakteams. Procesmatig en digitaal werken, volgens de methode van zaakgerichtheid, is daarbij een voorwaarde. Klantcontact Valkenswaard krijgt een regiefunctie voor de dienstverlening naar de totale organisatie.

Beleid

Bestuursorganen

Het gemeentebestuur (raad, college en burgemeester) moet herkenbaar en toegankelijk zijn. De gemeenteraad bepaalt niet alleen de financiële en beleidsmatige kaders, in de vorm van bestuursopdrachten die SMART zijn geformuleerd, maar stelt ook verordeningen vast en controleert het college. De raad wordt daarin bijgestaan door de griffie. Het college draagt de verantwoordelijkheid voor de voorbereiding en de uitvoering van beleid en wordt ondersteund door de ambtelijke organisatie.

Publieksdiensten

Onze visie op dienstverlening heeft direct verbinding met de maatschappelijke ontwikkelingen en de ambities van de overheid op weg naar het jaar 2020. Onze verhouding tot de burger vraagt om het verder ontwikkelen van een vraaggerichte organisatie, die meekijkt en luistert en samen met partners op zoek gaat naar oplossingen en het leveren van maatwerk. De keuzes die we maken over de manier waarop we dat doen, zijn de rode draad bij de inrichting van onze dienstverlening en vragen veel van een klantgerichte benadering en het inrichten van processen. Samenwerken en het delen van informatie staan de komende periode centraal. Daarbij staan de doelstellingen van de dienstverlening altijd voorop: we behandelen de burger zoals we zelf behandeld willen worden. Dat betekent dat we vraaggericht en integraal werken en dat we digitale zelfservice leveren waar het kan, maar persoonlijk zijn waar dat gevraagd wordt.

In 2020 gaan we door met het programma digitale dienstverlening met als hoofddoel meer, betere en efficiëntere digitale dienstverlening. De verbeteringen in de digitale dienstverlening zullen uiteindelijk leiden tot meer digitale transacties en correspondentie, minder telefonisch contact en minder baliebezoeken. De doorontwikkeling van de dienstverlening levert meer integraliteit in de behandeling van (teamoverstijgende) klantvragen, efficiënt ingerichte werkprocessen en het herkenbaar positioneren van een eerste contact.

Door het klantcontactstelsel is het klantcontactcentrum beter in staat eenvoudige en enkelvoudige vragen van de vakteams zelfstandig af te handelen. Dialoogondersteuning en verbeterde informatie op de website spelen daarbij een belangrijke rol. Dit alles wordt ondersteund door een goed en optimaal ingerichte kennisbank en wisselwerking met de vakteams. De beheerorganisatie van zowel de kennisbank als de website heeft hierin een sturende rol.

Omgevingswet

In 2021 treedt de Omgevingswet in werking. Voor onze dienstverlening betekent dit dat wij onze processen voor participatie en vergunningverlening zodanig moeten hebben aangepast, dat participatie geborgd is. Ook betekent dit dat wij via het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) in staat moeten zijn aanvragen en meldingen te ontvangen en te publiceren. Ons zaakstelsel moet dus zijn aangesloten op het DSO. Wat betreft activiteiten gaan we keuzes maken: welke lokale regels willen we voor welke activiteiten behouden? En welke activiteiten zouden vergunningsvrij kunnen worden? Informatie over de fysieke leefomgeving zoals geluid, lucht, geur, bodem en externe veiligheid, zal

via het DSO steeds meer extern beschikbaar worden. Dat betekent dat we intensiever gaan samenwerken met ketenpartners en de GRSA2 (I&A, Geo-informatie).

Social media

De inwoners van Valkenswaard kloppen steeds vaker bij de gemeente aan via bestaande sociale media-kanalen, zoals Twitter en Facebook. Dat doen zij bijvoorbeeld voor het doorgeven van overlast of het aanklaarten van zaken in de persoonlijke situatie. Maar ook vragen die ingaan op het beleid van de gemeente worden steeds vaker via sociale media gesteld. Dit vraagt om proactief handelen en een hoge betrokkenheid in de organisatie. We verwachten dat beleidsvragen van betrokken inwoners via onze online kanalen blijven toenemen.

Communicatie

Door de nieuwe, participerende rol van de overheid wordt steeds meer een beroep gedaan op de eigen (organisatie)kracht van inwoners. We maken een beweging door van burgerparticipatie naar overheidsparticipatie. Op het ene beleidsterrein komt dit meer tot uitdrukking dan het andere. Burgers nemen geen genoegen met de gemeente als instantie, maar willen in gesprek en willen een gezicht zien. Soms is dat een bestuurder, maar vaak is dat ook de inhoudelijk betrokken ambtenaar; de beleidsmedewerker of projectleider. Beleidsvraagstukken en beleidsvorming beginnen bij en met onze inwoners.

Burgerzaken

Burgerzaken staat aan het begin van een transformatie die om de nodige flexibiliteit van organisaties, management en medewerkers vraagt. Recente ontwikkelingen, zoals nieuwe wet- en regelgeving, landelijk en Europees beleid, nieuwe technologieën en de toenemende digitalisering, werken door binnen alle thema's van Burgerzaken: personeelsinformatiemanagement, identiteitsmanagement, verkiezingen, dienstverlening en innovatie. Het face-to-face-contact met klanten wordt minder, burgers kunnen eenvoudige handelingen vaker zelf doen en er komen minder mensen aan de balie, maar de complexiteit neemt toe. Gemeenten krijgen te maken met meer aanvragen waarvoor speciale aandacht nodig is, omdat er iets verkeerd is gegaan in het digitale proces of omdat aanvragers minder 'digivaardig' zijn. Door het gebruik van zogenaamde hulpmiddelen om biometrie niet alleen vast te leggen, maar ook te controleren voorziet het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) en de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG) in de toekomst een veranderende rol voor gemeenten, bijvoorbeeld op het gebied van verstrekking van reisdocumenten. Voorbeelden daarvan zijn een expertrol in opname-biometrie, meer nadruk op een correcte vaststelling van de identiteit, meer controles en opleggen reisbeperkingen enzovoorts. Maar we moeten ook een balans vinden in het spanningsveld van optimale dienstverlening, kwaliteit van persoonsgegevens, privacy, beveiliging en fraudebestrijding.

Dat alles vereist in de toekomst meer hostmanship en vakmanschap, waarbij gecertificeerde medewerkers aan de balie en in de backoffice elk hun eigen taak hebben. Het stelt ook hogere eisen aan het werk- en denkniveau van medewerkers om ervoor te zorgen dat ze met deze complexiteit kunnen omgaan.

Het is belangrijk dat we ons voorbereiden op bovenstaande ontwikkelingen en daarmee is het ook onderdeel van het strategisch HRM-beleid.

Communicatie

In 2020 gaan we als organisatie steeds meer inzetten op de dialoog tussen gemeente en inwoners én tussen inwoners onderling. We doen dat zowel off- en online als in- en extern. In onze communicatie zorgen we voor een open houding en halen we informatie van buiten proactief op. Ook gebruiken we ons netwerk en onze kennis om partijen met elkaar in contact te brengen en samenwerking te stimuleren. Ons uitgangspunt hierbij is het aangaan en behouden van een constructieve relatie tussen gemeente, inwoners en organisaties.

Een organisatie die zelf signaleert, een integrale (communicatie) aanpak hanteert en een constructieve dialoog aangaat, staat dicht bij haar inwoners en ondernemers.

Kaderstellende nota's

- Programma dienstverlening (2016-2020)
- Verder kijken is meer zien. Een nieuwe kijk op de externe communicatie van de gemeente Valkenswaard (2011)
- Toekomstvisie 2030 (2013)
- Social Mediabeleid (2012-2013)
- Visie online communicatie (2013)
- Digitale Agenda 2020
- Programma digitale dienstverlening – zaakgericht werken
- Naar betrouwbare persoonsgegevens (NBP)
- Wet Basisregistratie personen (BRP)
- Implementatieplan doorontwikkeling dienstverlening
- Programmaplan Omgevingswet

Wat willen we bereiken?
Organisatiebreed de dienstverlening aan inwoners, instellingen en ondernemers optimaliseren door deze centraal te stellen en deze in te richten vanuit de focus en situatie van de klant.
Versterking van de pro-activiteit van het bestuur, anticiperen op nieuwe ontwikkelingen en sturen op resultaten.
Verbetering van efficiency, effectiviteit en klantgerichtheid van de beleidsuitvoering.
Een interactieve instelling van medewerkers en het vergroten van het communicatiebewustzijn (denken van buiten naar binnen).
Als organisatie bestendig worden op adresfraude en identiteitsfraude.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Front-office medewerkers een cursus laten volgen op het gebied van adresfraude en adresonderzoek	Hoe eerder in het proces fraude wordt herkend, hoe gemakkelijker het kan worden voorkomen en/of tegengegaan. Zo kunnen we de kwaliteit van adresonderzoeken nog beter waarborgen.
Samenwerken op het gebied van adres- en identiteitsfraude	We formaliseren afspraken tussen relevante interne en externe partijen met betrekking tot adres- en identiteitsfraude om de kwaliteit van de Basisregistratie personen (BRP) te verbeteren. Daarnaast is een organisatiecultuur wenselijk waar herkennen en tegengaan van fraude belangrijk worden gevonden.
Het terugdringen van onterechte briefadressen	Een onterechte inschrijving op een briefadres kan iemand de mogelijkheid geven om te frauderen. Daarom nodigen we de briefadresaanvrager, en eventueel de briefadresgever, persoonlijk uit voor de aanvraag. Deze aanvraag laten we bovendien beoordelen door twee ervaren medewerkers, zodat een onterechte of frauduleuze aanvraag van een briefadres aan de voorkant al voorkomen kan worden.
Uitrol van het zaakgericht werken bij primaire en beleids- en ondersteunende processen	Procesonderdelen Burgerzaken, Wmo en Jeugd zijn ingericht in het nieuwe zaakstelsel van Excellence. In 2020 worden dit vervolgd voor ondermeer subsidies, vastgoed/grondzaken en ook de A2-onderdelen werk en inkomen, juridische zaken en belastingen.
Werken met vaste aanspreekpunten per team voor alle klantcontact	De in 2019 ingezette werkwijze met vaste aanspreekpunten per team wordt in 2020 geëvalueerd en waar nodig continu verbeterd.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Aanpassing van de telefooncentrale voor een efficiënte doorschakeling van gesprekken en verbetering van de snelheid en bereikbaarheid	De in 2019 doorgevoerde aanpassing van de telefooncentrale voor achtervang van alle telefoongesprekken en zg. wachtrijen wordt geëvalueerd en waar nodig verbeterd.
Vastleggen en monitoren van klantcontact en terugbelnotities via het klantcontactstelsel	We monitoren en leggen vast via het klantcontactstelsel. Dat doen we organisatiebreed en op uniforme wijze.
Inrichten van rapportages om de dienstverlening te kunnen monitoren	Ook interpreteren we landelijke onderzoeken en benchmarks.
Digitalisering ambtelijke en bestuurlijke besluitvorming (college van B&W)	Na het college van B&W gaan we het proces van raadsvoorstellen digitaliseren.
Processen van vergunningen, meldingen en ruimtelijke afwijkingen in lijn brengen met de Omgevingswet	Dat doen we inclusief participatie en afstemming met ketenpartners, zoals Omgevingsdienst, waterschappen, veiligheidsregio en buurgemeenten.
Aansluiten van onze eigen systemen op het Digitaal Stelsel Omgevingswet	Afstemming in A2- en regioverband.

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Bron	Realisatie 2018		Doelstelling 2020
		Valkenswaard	Landelijk	
Verplichte indicatoren				
% van alle enkelvoudige vragen wordt in het Klantcontactcentrum direct beantwoord	Klantcontactstelsel	80	69	80
% van de omgevingsvergunningen wordt verleend binnen de wettelijke termijn	Vakapplicatie: Squit	99,75*	Niet beschikbaar	100
% van alle zorgaanvragen wordt afgegeven binnen de wettelijke termijn	Vakapplicatie: GWS	79	Niet beschikbaar	90
% van alle meldingen openbare ruimte wordt afgehandeld binnen de vastgestelde termijn	Vakapplicatie: MeldDesk	77	Niet beschikbaar	80
% van alle geregistreerde zaken wordt binnen de vastgestelde termijn afgehandeld	Vakapplicatie: Verseon	85	Niet beschikbaar	85
% Formele klachten afgehandeld binnen de wettelijke termijn	Klachtenregistratie	94	Niet beschikbaar	100

Wat mag Dienstverlening kosten?

Lasten

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Bestuursorganen	1.794	1.073	1.041	1.041	1.041	1.041
Publieksdiensten	964	842	768	760	760	760
Communicatie	20	14	14	14	14	14
Totaal lasten	2.778	1.928	1.823	1.816	1.816	1.816

Baten

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Bestuursorganen	-	-	-	-	-	-
Publieksdiensten	589	339	293	269	269	269
Communicatie	-	-	-	-	-	-
Totaal baten	589	339	293	269	269	269

Saldo voor bestemming	-2.190	-1.589	-1.530	-1.547	-1.547	-1.547
------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Mutatie reserves

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	-	-	-	-	-	-
Baten	68	318	260	-	-	-
Saldo	68	318	260	-	-	-

Saldo na bestemming	-2.122	-1.271	-1.269	-1.547	-1.547	-1.547
----------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Veiligheid

Toekomstvisie

We streven naar een Valkenswaard waarin het veilig en aangenaam is om te wonen, te werken en vrije tijd te besteden. Ons veiligheidsbeleid is er dan ook op gericht om leefbare dorpskernen/wijken te ontwikkelen, waarin alle bewoners en bezoekers veilig zijn en zich veilig voelen. Belangrijk is ook dat gemeente, bewoners en bezoekers bereid zijn om samen de veiligheid te bevorderen. Daarbij vullen we de vergunningverlenende, toezichthoudende, handhavende en hulpverlenende rol van de gemeente en betrokken partners actief in om die veiligheid te bewaken. Bijvoorbeeld met de vrijwillige brandweer. Daarbij hebben we als gemeente nadrukkelijk aandacht voor het betrekken van burgers, ondernemers, ketenpartners en hulpdiensten om een optimaal veiligheidsrendement te behalen.

In de Toekomstvisie wordt niet heel specifiek gesproken over veiligheid. Vrij vertaald kunnen we een aantal belangrijke zaken uitlichten die de rode draad kunnen vormen voor beleid en aanpak rondom veiligheid.

De nadruk ligt op leefbaarheid en participatie en daarin blijft de gemeente centraal gepositioneerd. Daarin maken wij met name gebruik van onze kaderstellende en voorwaardenscheppende rol. Die vindt zijn basis in een groot vertrouwen in het zelfsturend en zelfoplossend vermogen in de samenleving. We handelen op basis van vertrouwen en als dat nodig is, treden wij op binnen de kaders van de door ons beschikbaar gestelde instrumenten.

Beleid

Integrale veiligheid

Op lokaal niveau heeft het integraal veiligheidsbeleid raakvlakken met onder meer het sociale domein, jeugd, verkeer, gezondheid, verslavingspreventie, crisisbeheersing, horeca en externe veiligheid.

De gemeente is regisseur op het gebied van integrale veiligheid. Dit betekent dat we signalen oppikken, partners bij elkaar brengen en enthousiasmeren, het proces coördineren, afspraken en activiteiten inventariseren, op elkaar afstemmen en monitoren en de effecten daarvan evalueren.

Uit de criminaliteitscijfers van de politie en de rapportcijfers die onze inwoners geven aan hun veiligheidsgevoel, blijkt dat het steeds beter gaat met de veiligheid in Valkenswaard. De criminaliteit neemt af en het veiligheidsgevoel stijgt. Hiermee volgen we de landelijke trend. Wel zien we tussen de verschillende wijken nog verschillen op dit gebied. Het is dan ook zaak om samen met de wijkorganen en de ketenpartners op wijkniveau te blijven werken aan de veiligheid, omdat mensen zich in elk geval in de eigen woon-, leef- en werkomgeving écht veilig moeten voelen.

De intensieve samenwerking met externe partners blijft de komende tijd belangrijk. Samen met politie, Veiligheidsregio, Woningbelang, jongerenwerk en diverse maatschappelijke organisaties spannen we ons in om het veiligheidsbeleid over de gehele keten, van preventie tot repressie, te verbeteren. De successen motiveren ons om deze ingezette lijn en de integrale aanpak door te zetten. Tegelijkertijd neemt de complexiteit van zorgcasuïstiek toe en dat uit zich onder meer in de toename van overlast in de openbare ruimte. Zo neemt bijvoorbeeld het aantal verwarde personen dat voor overlast zorgt toe. De komende jaren ligt de nadruk dan ook vooral op het verder verbinden van de terreinen Zorg en Veiligheid als gevolg van de decentralisaties van het sociaal domein.

De Kadernota Integrale Veiligheid 2019-2022 geeft het kader van en de prioritering binnen het veiligheidsbeleid aan:

- Samen met bewoners de veilige woon- en leefomgeving versterken;
- Het versterken van de verbinding tussen zorg en veiligheid;

- Het beëindigen van het onrechtmatig vervoer van gevaarlijke stoffen middels vrachtverkeer door Valkenswaard.
- De aanpak van ondermijning/georganiseerde criminaliteit versterken.

Het Actieprogramma Veiligheid 2019-2020, dat we samen met externe partners opstellen, omschrijft de maatregelen die we in 2019 en 2020 gaan uitvoeren.

De aandacht voor de bestrijding van georganiseerde criminaliteit is de laatste jaren flink toegenomen. In onze aanpak worden we gesteund door een basisteamprogrammалеider Ondermijning en het RIEC, dat als expertisecentrum op het terrein van bestuurlijke aanpak van de georganiseerde misdaad, en toepassing van de wet Bibob, alle regiogemeenten adviseert.

Alle mogelijke bestuurlijke instrumentaria zetten we in om de ondermijnende criminaliteit te bestrijden. Hierbij zal het lokale bestuur telkens de grenzen opzoeken. De komende jaren zetten we vooral in op de doorontwikkeling en professionalisering van de aanpak van ondermijning. Een voorbeeld is de 'dedicated' basisteamprogrammалеider Ondermijning. Niet alleen gaat deze programmалеider de casuïstiek begeleiden binnen het basisteam Dommelstroom, ook heeft deze als taak de gemeenten te ondersteunen bij het weerbaar worden en het opwerpen van barrières. Hierdoor bestrijden we ondermijnende criminaliteit niet alleen op constructieve wijze, maar voorkomen we deze ook door de nodige bestuurlijke drempels. Het Actieplan ondermijning 2017-2019 zal worden geëvalueerd en voor 2020-2022 zal een nieuw Actieplan ondermijning worden opgesteld en uitgevoerd.

Veiligheidsregio Zuidoost-Brabant

Sinds 2014 worden de brandweertaken door de Veiligheidsregio uitgevoerd. De Toekomstvisie Brandweezorg 2015 – 2018 is geïmplementeerd en in 2019 wordt deze Toekomstvisie geëvalueerd en ondergebracht in het Meerjarenbeleidsplan 2020 – 2023. Het Meerjarenbeleidsplan 2020 – 2023 is voor de Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO) één van de verplichte planfiguren uit de Wet Veiligheidsregio's (Wvr). In het meerjarenbeleidsplan nemen we drie ontwikkelingsporen op. Het *eerste spoor* is de doorontwikkeling van het beleidsplan als strategisch sturingsinstrument voor het bestuur van de VRBZO. Het meerjarenbeleidsplan is het derde beleidsplan van de VRBZO sinds het inwerking treden van de Wet Veiligheidsregio's. De nadruk ligt op externe ontwikkelingen en de maatschappelijke omgeving. Het *tweede spoor* betreft het inventariseren en analyseren van de risico's als basis voor het beleidsplan. Het Regionaal Risicoprofiel is een ander verplichte planfiguur uit de Wvr. In dit plan zijn de risico's opgenomen waaraan VRBZO staat blootgesteld. Het *derde spoor* ziet toe op de visietrajecten 'Bestuurlijke visie Crisisbeheersing', 'Visie doorontwikkeling GHOR', 'Evaluatie Toekomstvisie Brandweezorg' en het 'Brandweezorgplan'. De formele vaststelling van het Meerjarenbeleidsplan 2020-2023 vindt naar verwachting plaats in het eerste kwartaal 2020.

Investeren in vergroten veiligheidsbewustzijn

We investeren in risicobeheersing door burgers, bedrijven en ketenpartners nadrukkelijk te betrekken bij 'veilig leven'. Hierbij leggen we het accent op het voorkomen van brand, inbraak en andere incidenten en het vergroten van zelfredzaamheid.

Diverse campagnes, die op dit gebied al zijn gehouden, zetten we voort. Daarnaast proberen we in het vergroten van het veiligheidsbewustzijn meer aan te sluiten bij initiatieven van onze inwoners. Een mooi voorbeeld van burgerparticipatie op gebied van veiligheid is het grote aantal buurtpreventie WhatsApp-groepen.

Het beleid richt zich op:

- de zorg voor openbare orde;
- het waarborgen van het veiligheidsgevoel;
- de bestuurlijke aanpak van georganiseerde misdaad;
- invulling van de wettelijke taken (onder andere brandweezorg en hulpverlening en rampenbestrijding).

Voor 2019 stellen we een uitvoeringsprogramma op waarin we op basis van afgewogen risico's (risicomatrix) en politieke wensen (collegeprogramma) prioriteiten stellen.

Kaderstellende nota's

- Kadernota Integrale Veiligheid (2015-2018)
- Toekomstvisie Brandweezorg
- Beleidsnota "Jongeren op straat" (2006) vervalt. Het nieuwe beleidskader van het sociaal domein, namelijk "Groeien, meedoen en thuiskomen", moet nog worden vastgesteld.
- Omgevingsbeleidsplan A2-gemeenten/uitvoeringsprogramma 2020
- Evenementenvisie Valkenswaard 2018-2022
- Beleidsregels terrassen
- Beleid met betrekking tot de Wet Bibob
- Uitvoerings- en handhavingsbeleid

Wat willen we bereiken?
We willen samen met onze bewoners en partners de veilige woon- en leefomgeving behouden en versterken. In de wijken gaan bewoners prettig met elkaar om, inwoners voelen zich thuis en ze helpen elkaar om sociale overlast te voorkomen.
We borgen een goede organisatie van rampenbestrijding en crisisbeheersing.
Samen met inwoners en maatschappelijke organisaties signaleren we de problematiek in een vroeg stadium. We bieden snel en deskundige hulp en ondersteuning en zo nodig investeren we in een passende aanpak. Hierdoor voorkomen we escalatie van zorg-, overlast- en veiligheidsproblemen.
Inwoners zijn zich in 2022 meer bewust van het feit dat ondermijnende criminaliteit zich in de directe omgeving kan voordoen en de inwoners, ondernemers en de publiek-private samenwerkingsverbanden voelen zich samen met de gemeente, politie, Openbaar Ministerie en Belastingdienst verplicht om ondermijning aan te pakken.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Uitvoering geven aan Uitvoerings- en handhavingsbeleidsplan 2019-2022	Met het uitvoeringsprogramma 2020 zorgen we voor duidelijkheid over de inspanningen en de prestaties die we willen leveren in de openbare ruimte, zowel intern als extern. Deze inspanningen zijn meetbaar met goede vastlegging en worden periodiek opgevolgd. De resultaten leggen we vast in een jaarverslag.
Uitvoering geven aan het Actieprogramma veiligheid 2019-2020	We zetten ons in voor onder meer buurtpreventieprojecten, buurtbemiddeling, aanpak jeugdgroepen, woninginbraken en de verbinding tussen zorg en veiligheid.
Opstellen en implementeren maatregelen Actieplan ondermijning 2020-2022	Op dit moment geven we uitvoering aan het Actieplan ondermijning 2017-2019. Voor de volgende periode (2020-2023) stellen we een nieuw actieplan op waarin we de diverse inspanningen voor de aanpak georganiseerde criminaliteit weergeven. Te denken valt aan maatregelen voor het vergroten van bewustzijn en meldingsbereidheid bij inwoners en het verbeteren van onze informatiepositie.
Participeren RIEC Oost-Brabant	We nemen actief deel aan het RIEC voor een constructieve bestuurlijke aanpak van georganiseerde criminaliteit. Hierbinnen pakken we lokale cases van ondermijnende criminaliteit, en andere fenomenen op dit gebied, structureel aan.
Oprichten van een Dommelstroom Interventie Team (DIT)	Het DIT zal preventieve en repressieve acties uitvoeren om bij te dragen aan een veilig woon- en leefklimaat binnen onze gemeente.

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Bron	Realisatie 2018		Doelstelling 2020
		Valkenswaard	Landelijk	
Verplichte indicatoren				
Totaal aantal verwijzingen HALT (aantal per 10.000 inwoners van 12-17 jaar)	Politie/Waarstaatjegemeente	110	119	-
Winkeldiefstallen (aantal per 1.000 inwoners)	Politie/Waarstaatjegemeente	0,5	2,2	< 1,5
Geweldsmisdrijven (aantal per 1.000 inwoners)	Politie/Waarstaatjegemeente	4,6	4,8	< 4,8
Diefstallen uit woning (aantal per 1.000 inwoners)	Politie/Waarstaatjegemeente	1,6	2,5	< 1,5
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte) (aantal per 1.000 inwoners)	Politie/Waarstaatjegemeente	4,4	5,4	Beter dan landelijk gemiddelde
Overige indicatoren				
Aantal mensen dat zich wel eens onveilig voelt rond uitgaansgelegenheden (%)	Veiligheidsmonitor (2017)	26% (2017)	22%	< 24%
Onveiligheidsgevoel (% vaak onveilig in eigen buurt)	Veiligheidsmonitor	1,2% (2017)	1,5% (2017)	< 1%

Wat mag Veiligheid kosten?

Lasten

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Brandweer	1.545	1.624	1.675	1.675	1.675	1.675
Toezicht & handhaving	218	247	226	226	226	226
Integrale veiligheid	269	270	437	324	325	325
<i>Totaal lasten</i>	<i>2.032</i>	<i>2.141</i>	<i>2.338</i>	<i>2.225</i>	<i>2.226</i>	<i>2.226</i>

Baten

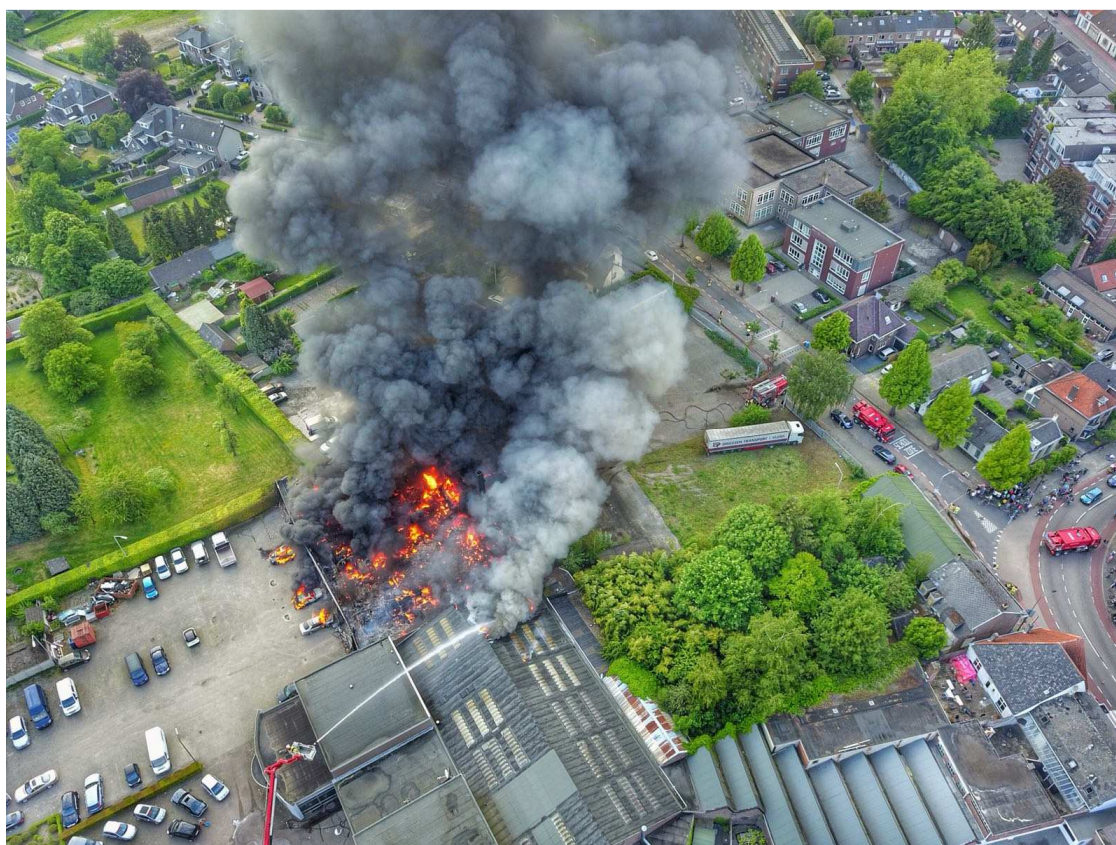
Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Brandweer	2	-	-	-	-	-
Toezicht & handhaving	22	10	10	10	10	10
Integrale veiligheid	1	-	91	-	-	-
<i>Totaal baten</i>	<i>25</i>	<i>10</i>	<i>101</i>	<i>10</i>	<i>10</i>	<i>10</i>

Saldo voor bestemming	-2.006	-2.131	-2.237	-2.215	-2.216	-2.216
------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Mutatie reserves

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	-	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	-	-	-	-	-	-

Saldo na bestemming	-2.006	-2.131	-2.237	-2.215	-2.216	-2.216
----------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Financiën

Toekomstvisie

We willen inzicht geven in de omvang en de vrije besteedbaarheid van rijksmiddelen en lokale belastingen. De gemeente Valkenswaard heeft een structureel reëel sluitende begroting. Op basis daarvan sturen bestuur en management integraal op het realiseren van de in de begroting opgenomen doelstellingen. Dit gebeurt binnen de daarvoor beschikbaar gestelde middelen.

Door de zaken financieel op orde te hebben, kunnen we de Toekomstvisie op een zo goed mogelijke manier ondersteunen. In de komende periode komen er veel projecten op ons af. Deze brengen de nodige uitdagingen met zich mee, waardoor het in control blijven ook in de toekomst een aandachtspunt zal blijven.

Beleid

Financieel beleid

In de bestuursperiode 2018-2021 is van belang dat de Toekomstvisie en het Hoofdlijnenakkoord de kaders zijn van waaruit we werken. Om de doelstellingen uit de Toekomstvisie te realiseren zijn veel projecten in gang gezet en van investeringsmiddelen voorzien. Deze projecten worden in deze periode ten uitvoer gebracht. Het accent in deze periode ligt daarmee op uitvoeren wat we al hebben gepland. Daarmee is een belangrijk beslag op middelen in de begroting gelegd. Daarbij is ook een beroep gedaan op de Algemene reserve en is externe financiering aangetrokken. Ons weerstandsvermogen is toereikend, echter de solvabiliteit (zeg maar: de verhouding tussen het eigen vermogen en het vreemd vermogen (schulden)) is afgelopen jaren gedaald.

De inzet is erop gericht om een meerjarig sluitende begroting te realiseren. Daarnaast zoeken we naar mogelijkheden om de algemene reserve te versterken, zodat Valkenswaard eventuele financiële tegenvallers in de toekomst kan opvangen. De gemeentelijke belastingen betreffen:

- 1) de algemene dekkingsmiddelen: de onroerende zaakbelasting, parkeergelden, precariobelasting en reclamebelasting. Deze middelen kennen geen vooraf bepaald bestedingsdoel.
- 2) de overige belastingen respectievelijk heffingen, zoals reinigingsrechten, rioolheffing, leges en begrafenisrechten. Deze hebben een directe relatie met een programma. De baten zijn geraamd bij het desbetreffende programma.

Voor de lokale lastenbepaling is het uitgangspunt van een beheerste gemeentelijke lastenontwikkeling belangrijk. In de paragraaf Lokale heffingen geven we aan hoe de gemeente in 2020 invulling geeft aan deze doelstelling. Voor de belangrijkste belastingen en heffingen lichten we in de paragraaf Lokale heffingen de tariefontwikkeling toe. De waardebeoordeling van de onroerende zaken verantwoorden we ook in die paragraaf. Wat betreft de afvalstoffenheffing hanteren we een gedifferentieerd tarief. We maken hierbij onderscheid tussen een eenpersoonshuishouden en een meerpersoonshuishouden. Voor de bestemmingsheffingen is maximaal 100% kostendekking ons uitgangspunt. De exacte tarieven en voorwaarden voor alle belastingen en heffingen bepalen we jaarlijks bij verordening.

Algemene uitkering

Deze begroting is, als het gaat om de algemene uitkering van het gemeentefonds, gebaseerd op de meicirculaire 2019. De circulaire geeft de ontwikkeling weer van de algemene uitkering, de decentralisatie- en de integratie-uitkeringen. De gemeente heeft geen beleidsvrijheid voor de bepaling van de inkomsten via de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Onze rol beperkt zich tot het controleren of de uitkering juist is en tot het verkrijgen van een actueel en tijdig inzicht in ontwikkelingen rond het gemeentefonds.

Financiering

De uitgangspunten voor het opnemen van leningen hebben we verwoord in artikel 212, artikel 10 financieel beheersverordening. In de paragraaf financiering lichten we dit verder toe. De begrotingsposten die onder de categorie 'Overige algemene baten en lasten' vallen, zijn financieel technisch (boekhoudkundig) van aard.

Onvoorzien

De post onvoorzien zetten we in voor uitgaven die als onvoorspelbaar, onuitstelbaar en onvermijdbaar worden aangemerkt en waarvoor in de begroting verder geen budget is opgenomen.

Kaderstellende nota's

- Financiële beheersverordening art. 212 Gemeentewet (2012)
- Treasurystatuut (2013); zie paragraaf 'financiering'
- Leidraad invordering belastingen (2013)
- Belastingverordeningen (2018)
- Nota reserves & voorzieningen (2015)
- Nota afschrijving en waardering (2016)

Wat willen we bereiken?
Een gezonde financiële positie als basis voor onze bestuurskracht en waarmee we onze doelstellingen op basis van de Toekomstvisie blijvend kunnen realiseren.
Een structureel en reëel sluitende meerjarenbegroting, met ruimte en flexibiliteit voor ontwikkelingen die passen in onze Toekomstvisie, waarbij we ook willen inzetten op inbreng en verantwoordelijkheid van onze omgeving.
We beheersen onze risico's en hebben een weerstandsvermogen waarmee we structureel deze risico's kunnen dekken.
We zetten in op het versterken van onze Algemene reserve en nemen de nodige voorzichtigheid in acht ten aanzien van het aantrekken van nieuwe geldleningen met als doelstelling een solvabiliteit van minimaal 30%.
Een beheerste ontwikkeling van de lokale lasten.

Wat gaan we ervoor doen?	Toelichting
Optimalisering van de Planning & Control-producten.	We ontwikkelen en verfijnen instrumenten om bestuur en organisatie te voorzien van adequate sturingsmogelijkheden.
Verkennen van macro-economische ontwikkelingen.	Door de verkenning kunnen we tijdig anticiperen.

Prestatie-indicatoren

Omschrijving	Bron	Realisatie 2018		Doelstelling 2020
		Valkenswaard	Landelijk	
Verplichte indicatoren				
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden (euro)	Coelo	716	654	Max. stijgen prijsindex (2019: 698)
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden (euro)	Coelo	783	721	Max. stijgen prijsindex (2019: 774)
Bezetting (fte per 1000 inwoners) (de gemeente dient deze informatie zelf te verzamelen, eigen gegevens)	Jaarrekening 2018	5,1	Niet bekend*	Gelijk aan 2018
Formatie (fte per 1000 inwoners)	Jaarrekening 2018	5,1	Niet bekend*	Gelijk aan 2018 (rekening houdend met de overgang bedrijfsvoering)
Overhead gemeentelijke organisatie (%) (de gemeente dient deze informatie zelf te verzamelen, eigen begroting)	Jaarrekening 2018	18,1%	Niet bekend*	Doel is in de realisatie lager uit te komen dan begroot.
Apparaatskosten (kosten per inwoner) (de gemeente dient deze informatie zelf te verzamelen, eigen begroting)	Jaarrekening 2018	624	Niet bekend*	Op basis van de huidige inzichten bedraagt de overhead 18,1%. Doel is in de realisatie lager uit te komen.
Externe inhuur (kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen) (de gemeente dient deze informatie zelf te verzamelen, eigen begroting)	Jaarrekening 2018	22,5%	Niet bekend*	Afhankelijk van noodzaak
Overige indicatoren				
Aantal bezwaarschriften WOZ woningen (in % van totaal aantal objecten)	Gemeentelijke administratie	178	Niet bekend*	1,1%
Gemiddelde afhandelingstermijn bezwaarschriften WOZ woningen in dagen	Gemeentelijke administratie	75	Niet bekend*	75

* Landelijk niet beschikbaar

Wat mag Financiën kosten?

Lasten

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Financiën	-65	-235	-79	-173	-125	-51
Totaal lasten	-65	-235	-79	-173	-125	-51

Baten

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Financiën	833	724	696	696	696	696
Totaal baten	833	724	696	696	696	696

Saldo voor bestemming	898	959	775	869	821	747
------------------------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------

Mutatie reserves

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	3.282	449	674	659	230	230
Baten	3.560	1.366	660	226	390	265
Saldo	278	917	-14	-432	160	35

Saldo na bestemming	1.176	1.876	760	437	981	782
----------------------------	--------------	--------------	------------	------------	------------	------------

Wat mag het programma Bestuur & Organisatie kosten?

Lasten

Product	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Samenwerking en positionering	576	557	581	556	556	556
Dienstverlening	2.778	1.928	1.823	1.816	1.816	1.816
Veiligheid	2.032	2.141	2.338	2.225	2.226	2.226
Financiën	-65	-235	-79	-173	-125	-51
Totaal lasten	5.321	4.391	4.663	4.424	4.473	4.547

Baten

Product	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Samenwerking en positionering	10	-	-	-	-	-
Dienstverlening	589	339	293	269	269	269
Veiligheid	25	10	101	10	10	10
Financiën	833	724	696	696	696	696
Totaal baten	1.457	1.073	1.090	975	975	975

Saldo voor bestemming	-3.864	-3.318	-3.573	-3.449	-3.498	-3.572
------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Mutatie reserves

Product	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	3.282	449	674	659	230	230
Baten	3.628	1.672	920	226	390	265
Saldo	346	1.223	246	-432	160	35

Saldo na bestemming	-3.518	-2.095	-3.327	-3.881	-3.338	-3.537
----------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Wat mag overhead kosten?

In dit hoofdstuk presenteren we de totale kosten van de overhead. Voor de overhead gebruiken we de volgende definitie: 'Overhead is het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Tot de overhead horen alle functies die dit doel dienen. De overheadfuncties staan derhalve niet rechtstreeks ten dienste van de (externe) klant'. De overhead bestaat uit een aantal onderdelen:

- Leidinggevenden primair proces (projectleiding valt hier buiten);
- Financiën, Toezicht en Controle gericht op de eigen organisatie;
- P&O;
- Inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement);
- Interne en externe communicatie m.u.v. klantcommunicatie;
- Juridische zaken;
- Bestuurszaken en bestuursondersteuning;
- Informatievoorziening en automatisering (ICT);
- Facilitaire zaken en Huisvesting (incl. beveiliging);
- DIV;
- Managementondersteuning primair proces.

Lasten

Product	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Overhead	10.595	10.084	11.030	10.511	10.452	10.322
<i>Totaal lasten</i>	<i>10.595</i>	<i>10.084</i>	<i>11.030</i>	<i>10.511</i>	<i>10.452</i>	<i>10.322</i>

Baten

Product	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Overhead	221	32	52	52	52	52
<i>Totaal baten</i>	<i>221</i>	<i>32</i>	<i>52</i>	<i>52</i>	<i>52</i>	<i>52</i>

Saldo voor bestemming	-10.374	-10.052	-10.978	-10.459	-10.400	-10.269
------------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Mutatie reserves

Product	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	-	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-	-	-
<i>Saldo</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>

Saldo na bestemming	-10.374	-10.052	-10.978	-10.459	-10.400	-10.269
----------------------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------	----------------

Wat mag onvoorzien kosten?

De gemeente Valkenswaard heeft jaarlijks € 125.000 begroot voor onvoorziene uitgaven. Met de Nota Kaders 2020-2023 is besloten om deze post in 2020 en 2021 te verlagen met € 50.000. Dit budget kan alleen aangesproken worden voor onverwachte zaken waar dus geen rekening mee gehouden is.

Lasten

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Onvoorzien	113	125	75	75	125	125
Totaal lasten	113	125	75	75	125	125

Baten

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Onvoorzien	-	-	-	-	-	-
Totaal baten	-	-	-	-	-	-

Saldo voor bestemming	-	-125	-75	-75	-125	-125
------------------------------	----------	-------------	------------	------------	-------------	-------------

Mutatie reserves

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	-	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	-	-	-	-	-	-

Saldo na bestemming	-	-125	-75	-75	-125	-125
----------------------------	----------	-------------	------------	------------	-------------	-------------

Ontwikkelingen

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Taakstelling A2-samenwerking	150	150	150	150
Totaal Overhead	150	150	150	150

Wat mag de vennootschapsbelasting kosten?

In dit hoofdstuk presenteren we de lasten van de te betalen vennootschapsbelasting. Vanaf 2016 moeten gemeenten en andere overheden vennootschapsbelasting (vpb) gaan betalen over de winst die ze met hun ondernemingsactiviteiten maken. De invoering ervan leidt tot een fiscale afsplitsing van de ondernemersactiviteiten. De nieuwe wet bepaalt dat concurrerende en/of op winst gerichte ondernemingsactiviteiten van overheden vanaf 1 januari 2016 voortaan belastingplichtig zijn.

Uit de inventarisatie van de gemeentelijke activiteiten is gebleken dat de volgende activiteiten onderworpen zijn aan de vennootschapsbelasting. Deze zijn niet objectief vrijgesteld.

- Grondexploitaties
- Bedrijfsafval
- Rioolaansluitingen

Lasten

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Vennootschapsbelasting	-	PM	PM	PM	PM	PM
<i>Totaal lasten</i>	-	PM	PM	PM	PM	PM

Baten

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Vennootschapsbelasting	-	PM	PM	PM	PM	PM
<i>Totaal baten</i>	-	PM	PM	PM	PM	PM

Saldo voor bestemming	-	PM	PM	PM	PM	PM
------------------------------	---	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Mutatie reserves

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	-	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-	-	-
<i>Saldo</i>	-	-	-	-	-	-

Saldo na bestemming	-	PM	PM	PM	PM	PM
----------------------------	---	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Wat brengen algemene dekkingsmiddelen op?

Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten zonder vooraf bepaald bestedingsdoel die de gemeente vrij kan besteden. Het gaat behalve om de uitkering uit het gemeentefonds, om gemeentebelastingen, deelnemingen/dividend, erfpacht, rente en de verzamelpost overige dekkingsmiddelen. Ze zijn bedoeld voor de uitvoering van programma's die het vastgestelde beleid van de gemeenteraad uitvoeren. voor de uitvoering van de programma's waarin het beleid tot uitvoering wordt gebracht dat de gemeenteraad heeft vastgesteld.

Lasten

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Algemene uitkering	-	71	-	-	-	-
Totaal lasten	-	71	-	-	-	-

Baten

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
OZB	7.401	7.704	8.063	8.063	8.063	8.063
Precariobelasting	66	79	79	79	79	79
Reclamebelasting	78	90	90	90	90	90
Algemene uitkering	42.407	43.906	46.220	46.220	46.057	46.591
Renteresultaat	-	-	-	-	-	-
Totaal baten	49.951	51.779	54.452	54.452	54.289	54.823

Saldo voor bestemming	49.951	51.779	54.452	54.452	54.289	54.823
------------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Mutatie reserves

Deelproduct	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Lasten	-	-	-	-	-	-
Baten	-	-	-	-	-	-
Saldo	-	-	-	-	-	-

Saldo na bestemming	49.951	51.779	54.452	54.452	54.289	54.823
----------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Ontwikkelingen

Omschrijving	2020	2021	2022	2023
Hogere opbrengsten OZB a.g.v. areaaluitbreiding	52	52	52	52
Meicirculaire 2019	334	-113	-300	262
Septemercirculaire 2019	500	500	500	500
Totaal Algemene dekkingsmiddelen	886	439	252	814

Paragrafen

Lokale heffingen

De lokale heffingen vormen een belangrijk deel van de inkomsten van de gemeente. Inzicht in de omvang, werking en reikwijdte van deze heffingen is belangrijk voor de raad, omdat die heffingen vaak de enige mogelijkheid zijn om aanvullende wensen te kunnen verwezenlijken of dekken. Door vaststelling van de begroting worden de wensen in principe bekrachtigd en de middelen ingezet (zie hiervoor ook product 'financiën'). Voor de (beleids-)voornemens verwijzen wij naar de programma's. In deze paragraaf geven we inzicht in de belastingen en heffingen (retributies, rechten en leges) en de betekenis daarvan voor de gemeente Valkenswaard. Per heffing gaan we in op het beleid, de geraamde inkomsten en de tarieven. Ook gaan we in op de lokale lastendruk en het kwijtscheldingsbeleid. We onderscheiden de lokale heffingen in:

Algemeen dekkingsmiddel	Bestemmingsheffing
Onroerende zaakbelasting (OZB)	Rioolheffing
Parkeergelden	Afvalstoffenheffing/ reinigingsrechten
Precariobelasting	Leges
Reclamebelasting	Begrafenisrechten

Tariefstijging

De opbrengst van de lokale heffingen in 2020 bedragen naar verwachting:

	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Onroerende zaakbelasting (OZB)	7.401	7.704	8.063
Parkeergelden	690	694	694
Precariobelasting	66	79	79
Reclamebelasting	78	90	90
<i>Subtotaal algemene heffingen</i>	<i>8.235</i>	<i>8.567</i>	<i>8.926</i>
Naheffingsaanslagen	46	52	52
<i>Totaal algemene heffingen</i>	<i>8.281</i>	<i>8.619</i>	<i>8.978</i>
Rioolheffing	3.140	3.138	3.165
Afvalstoffenheffing	3.022	3.128	3.599
Reinigingsrechten	32	45	45
Secretarieleges	368	256	216
Omgevingsvergunningen (bouwleges)	464	530	545
Begrafenisrechten	212	170	188
<i>Totaal bestemmingsheffingen</i>	<i>7.238</i>	<i>7.267</i>	<i>7.758</i>
Totaal heffingen	15.519	15.886	16.736

Belastingdruk

De berekening van de belastingdruk is gebaseerd op de som van afvalstoffenheffing voor een meerpersoonshuishouden, de gemiddelde waarde van de onroerende zaken (OZB) en de rioolheffing.

Soort belasting of heffing	2017	2018	2019	2020
Gemiddelde woningwaarde (afgerond)	222.000	231.000	243.000	259.000
Afvalstoffenheffing	237	238	245	278
OZB (op basis van gemiddelde woningwaarde)	308	313	324	336
Rioolheffing	205	205	205	205
Belastingdruk per meerpersoonshuishouden	750	756	774	819

Onroerende zaakbelastingen

Alle onroerende zaken binnen de gemeentegrenzen worden jaarlijks gewaardeerd. Op basis van eerdergenoemde uitgangspunten en het tarief gebaseerd op een percentage van de WOZ-waarde, wordt de aanslag onroerende zaakbelastingen berekend en aan de belastingplichtige opgelegd. In de begroting 2020 is een opbrengst gecalculleerd van € 8.063.000 (afgerond).

Omschrijving	WOZ waarde 1-1-2019	Tarief 2020	Begroting 2019	Begroting 2020	Toename 2020 t.o.v. 2019
Woningen	4.142.818	0,1298	5.133	5.378	245
Niet woning eigenaren	647.177	0,2439	1.511	1.578	67
Gebruikers	600.693	0,1843	1.060	1.107	47
Totaal	5.390.688		7.704	8.063	359

De OZB-opbrengsten zijn ten opzichte van 2019 toegenomen. De toename van € 359.000 wordt verklaard door de verhoging van OZB opbrengsten als gevolg van areaaluitbreiding en indexering.

Parkeerbelasting

De heffing van de parkeerbelasting is geregeld in de "Verordening op de heffing en invordering van parkeerbelastingen". Het innen van parkeergelden moet gezien worden als een sturingsinstrument voor het reguleren van de parkeerdruk. De opbrengst in de begroting 2020 is geraamd op € 746.000, inclusief parkeerkaarten en naheffingstoelagen. In de begroting 2020 hebben we rekening gehouden met een opbrengst van € 1.000 naheffingsaanslagen van in totaal € 52.000. Het parkeerbeleid is neergelegd in de Parkeerverordening. Voor parkeertarieven zie onderstaande tabel.

Centrumgebied		Schil centrum	
tijd	tarief	tijd	tarief
60 minuten	€ 0,60	60 minuten	€ 1,50
120 minuten	€ 2,40	120 minuten	€ 3,00
180 minuten	€ 4,00	dagkaart	€ 3,00
240 minuten	€ 5,60		

Precariobelasting

Het is mogelijk om voor het gebruik van gemeentegrond precariobelasting te heffen. De belasting is verschuldigd als een ondernemer op, onder of boven, voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond, voorwerpen heeft, zoals terrassen, luifels, pijpleidingen en uithangborden. De opbrengst komt ten goede aan de algemene middelen, tenzij er sprake is van een specifieke oormerking, zoals de opbrengsten van de tijdelijke terrassen bij evenementen. De hoogte van de precariobelasting hangt af van de soort en de grootte van de voorwerpen, en van de oppervlakte die in beslag genomen wordt.

De gemeente Valkenswaard legt alleen precariobelasting op bij terrassen (zomer, winter of tijdelijke terrassen). Aan de hand van de afgegeven vergunningen leggen we de aanslagen op. De totaal gecalculleerde opbrengst precariobelasting (terrassen) 2020 is € 79.000. De opbrengsten van de tijdelijke terrassen bij evenementen (€ 22.500) storten we in het daartoe bestemde evenementenfonds.

Afvalstoffenheffing

Kleine bedrijven in het centrum van Valkenswaard kunnen een container bij Cure aanvragen. Daar zijn wel voorwaarden aan verbonden. Deze bedrijven moeten zo klein zijn dat de hoeveelheid en de aard van het afval overeenkomt met huishoudelijk afval. Ook mogen zij zelf geen ruimte hebben om een container van een commercieel afvalbedrijf te plaatsen. En tot slot moeten zij gelegen zijn aan de inzamelroute van huishoudelijk afval. Dergelijke bedrijven betalen geen afvalstoffenheffing, maar een zogenaamd reinigingsrecht.

Afvalstoffenheffing/reinigingsrecht (x € 1.000)	2018 Realisatie	2019 Begroot	2020 Begroot
Kosten taakveld Afval (100%)	2.574	2.688	3.106
Inkomsten taakveld Afval exclusief heffingen	-402	-277	-233
Kosten Taakveld Verkeer en vervoer inclusief rente (1%)	35	38	36
<i>Netto kosten taakveld</i>	<i>2.207</i>	<i>2.449</i>	<i>2.909</i>
Toe te rekenen kosten:			
<i>Overhead</i>	365	374	423
<i>Overhead taakveld Verkeer en vervoer</i>	5	5	6
<i>BTW</i>	647	522	612
Totale kosten	3.224	3.350	3.950
Opbrengst heffing	3.054	3.173	3.599
Dekkingspercentage	94,7%	94,7%	91,1%

	2017	2018	2019	2020
Afvalstoffenheffing; Eenpersoonshuishouden	169	170	175	199
Afvalstoffenheffing; Meerpersoonshuishouden	237	238	245	278
De afvalstofheffing per extra afvalcontainer	246	246	246	246
Omvang voorziening Reiniging per 1/1	111.000	39.000	207.000	0

(Brede) rioolheffing

Naast de afvoer van het hemelwater en afvalwater heeft de gemeente ook de algehele zorgplicht voor water (zowel grond- als oppervlaktewater). In 2013 is het verbreed Gemeentelijk Riolerings Plan vastgesteld. Het daarin opgenomen investeringsprogramma en de actualisatie van de exploitatiekosten, hebben geleid tot een aanpassing van de exploitatielasten. Met de bepaling van de tarieven voor rioolheffing hebben we rekening gehouden met het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan.

De jaarlijkse kosten van riolering worden gedekt door de rioolheffing, waarbij we verschillen tussen de kosten en de heffing onttrekken dan wel storten in de voorziening 'riolering'. Deze gebruiken we om in de toekomst de tarieven gefaseerd te laten stijgen.

We streven naar een 100% kostendekking. Om een verdere toename van de voorziening te voorkomen, stabiliseren we de tarieven in de komende jaren. Om toch de 100% kostendekking te realiseren, doen we jaarlijks een bijdrage uit de voorziening riolering.

Rioolheffing (x € 1.000)	2018 Realisatie	2019 Begroot	2020 Begroot
Kosten taakveld(en) inclusief rente (100%)	2.491	2.336	2.137
Kosten taakveld (en) openbaar groen inclusief rente (5%)	195	200	205
Inkomsten taakvelden exclusief heffingen	-33	-11	-11
<i>Netto kosten taakveld</i>	<i>2.258</i>	<i>2.525</i>	<i>2.331</i>
Toe te rekenen kosten:			
<i>Overhead</i>	306	335	433
<i>Overhead taakveld groen</i>	30	28	34
<i>BTW</i>	545	355	367
Totale kosten	3.534	3.243	3.165
Opbrengst heffing	3.140	3.138	3.165
Dekkingspercentage	88,9%	96,8%	100%

	2017	2018	2019	2020
Tarief rioolheffing	205	205	205	205
Omvang voorziening Riolerings per 1/1	4.178.000	3.784.000	3.474.000	3.019.000

Leges

Onder de naam 'leges' heffen we een aantal verschillende rechten voor het genot van door de gemeente verstrekte diensten. Te denken valt aan: leges burgerzaken, leges APV-vergunningen, leges bouwvergunningen en leges gebruiksvergunningen.

Leges (secretarieleges + leges omgevingsvergunning) (x € 1.000)	2018 Realisatie	2019 Begroot	2020 Begroot
Kosten taakveld Burgerzaken (100 %)	1.044	934	831
Kosten taakveld Milieubeheer (25%)	228	242	231
Inkomsten taakvelden exclusief heffingen (af te dragen rijksleges)	-232	-94	-88
<i>Netto kosten taakveld</i>	<i>1.040</i>	<i>1.082</i>	<i>974</i>
Toe te rekenen kosten:			
<i>Overhead (1,5%)</i>	148	134	129
<i>Overhead taakveld Milieubeheer (0,3%)</i>	32	34	36
<i>BTW</i>	-	-	-
Totale kosten	1.220	1.250	1.139
Opbrengst heffing	832	786	761
Dekkingspercentage	68,2%	62,9%	66,8%

Begrafenisrecht

We heffen begrafenisrechten om de kosten op begraafplaatsen te dekken.

Begrafenisrechten (x € 1.000)	2018 Realisatie	2019 Begroot	2020 Begroot
Taakveld Begraafplaatsen en crematoria (100%)	253	234	233
Inkomsten taakvelden exclusief heffingen	0	-4	-4
<i>Netto kosten taakveld</i>	<i>253</i>	<i>230</i>	<i>229</i>
Toe te rekenen kosten:			
<i>Overhead (0,3%)</i>	<i>36</i>	<i>34</i>	<i>36</i>
<i>BTW</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>
Totale kosten	289	264	265
Opbrengst heffing	212	170	188
Dekkingspercentage	73,36%	64,4%	70,9%

Kwijtschelding

De gemeente kan kwijtschelding verlenen van gemeentelijke heffingen en kan daarbij zelf beslissen voor welke heffingen kwijtschelding mogelijk is. In Valkenswaard is kwijtschelding alleen, gedeeltelijk, mogelijk voor de afvalstoffenheffing. Voor de overige heffingen, zoals onroerende zaakbelasting, rioolrecht en leges burgerzaken, is geen kwijtschelding mogelijk. Valkenswaard hanteert de maximumnorm van 100%. Dit betekent dat op 100% van het bijstandsniveau belastingen worden kwijtgescholden. Het maximumbedrag aan kwijtschelding bij de afvalstoffenheffing is in 2020 € 175.

Wij verlenen 'automatisch' kwijtschelding aan huurders van woningen die twee maanden vóór de dagtekening van de aanslag één jaar onafgebroken een uitkering hebben. Deze huurders mogen ook geen positieve vermogensbestanddelen hebben. Dit doen wij op grond van de Wet Werk en Bijstand.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

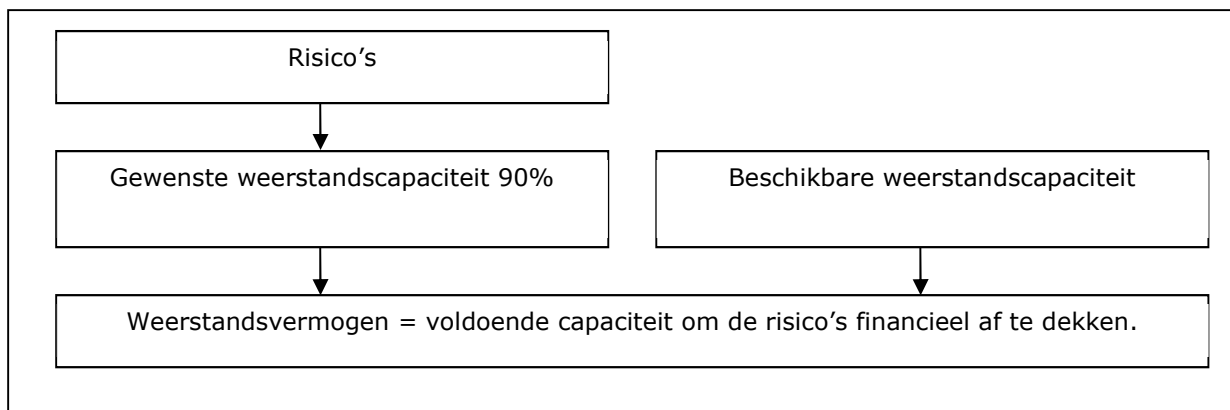
De begroting vormt het financieel kader waarbinnen de gemeente haar doelstellingen realiseert. Tegenvallers en meevallers worden zoveel mogelijk binnen die begroting verwerkt. Financiële tegenvallers kunnen we echter niet altijd opvangen en op dit moment is het belangrijk dat de gemeente over een buffer beschikt om dit soort zaken te verwerken. Deze buffer, waarmee we onverwachte tegenvallers opvangen zodat we taken kunnen voortzetten, heet het weerstandsvermogen van de gemeente. Het gaat dan om risico's die niet zijn verzekerd of waarvoor geen voorziening is getroffen. De beoordeling van dit weerstandsvermogen geeft inzicht in de actuele financiële positie. Actualisering vindt jaarlijks plaats bij de jaarrekening en de begroting.

In deze paragraaf gaan we in op het weerstandsvermogen. Daarbij schenken we achtereenvolgens aandacht aan het beleid dat de gemeente op dit gebied hanteert, de weerstandscapaciteit, een actualisering van het risicoprofiel en de confrontatie tussen de weerstandscapaciteit en het risicoprofiel. Tot slot gaan we gedetailleerd in op de opbouw van de weerstandscapaciteit.

Beleid

In november 2007 heeft de raad ingestemd met de nota "Weerstandsvermogen en risicomanagement". In deze nota staat een beleidslijn over de weerstandscapaciteit die wij noodzakelijk vinden voor onze organisatie. Deze weerstandscapaciteit zetten wij af tegen de risico's en het risicomanagement. Aan risicomanagement geven we sinds 2012 concreet invulling. Dat doen we door het inventariseren, analyseren en beoordelen van de risico's, het bepalen van het risicoprofiel, het beheersen van risico's (voorkant), het structureel inbedden van risicomanagement in de organisatie en het bepalen van een ratio 'weerstandsvermogen' (verhouding risicobedrag tegenover weerstandscapaciteit).

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, leggen we een relatie tussen de financieel gekwantificeerde risico's en daarbij gewenste weerstandscapaciteit enerzijds en de beschikbare weerstandscapaciteit anderzijds. De relatie tussen beiden geven we in onderstaande figuur weer:

Beschikbare weerstandscapaciteit

Ondanks de werking van risicomanagement kunnen we te maken krijgen met financiële nadelen. Deze nadelen ontstaan door tegenvallers waarvoor geen andere dekking aanwezig is. Door voldoende weerstandscapaciteit kunnen we, zonder beleidsaanpassingen, deze financiële nadelen opvangen.

Weerstandscapaciteit ¹	
Algemene reserve (vrij aanwendbaar deel)	4.763
Vrij aanwendbare specifieke bestemmingsreserves	1.636
Budget onvoorzien	75
Begrotingsruimte (saldo begroting 2019)	-
Stille reserve(s)	-
Onbenutte belastingcapaciteit	1.926
Kostenreductie (bezuinigingen)	-
Totaal	8.400

Weerstandscapaciteit (x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Algemene reserve (inclusief voorgenomen mutaties vanaf 2018)	4.763	4.935	5.328	5.977
Vrij aanwendbare specifieke bestemmingsreserves	1.636	1.572	2.133	2.270
Budget onvoorzien	75	75	75	75
Begrotingsruimte	-	-	-	-
Stille reserve(s)	-	-	-	-
Onbenutte belastingcapaciteit	1.926	1.926	1.926	1.926
Kostenreductie (bezuinigingen)	-	-	-	-
Totaal	8.400	8.508	9.462	10.248

Op basis van deze tabel is het percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 voor het jaar 2019 (redelijk peil OZB) vastgesteld op **0,1853** (pagina 139 meicirculaire 2019).

Risico's

Voor de bepaling van het weerstandsvermogen moeten de gekwantificeerde risico's van de gemeente bij elkaar geteld worden. Ook moet er rekening gehouden worden met de kans dat de onderkende feiten zich zullen voordoen. Voor het bepalen van de kans dat een risico zich daadwerkelijk manifesteert, maken we per risico een analyse. Uit die analyse blijkt ook welk effect we kunnen verwachten als een risico zich voordoet. Zoals we in deze paragraaf vermelden, werken we aan de invulling van risicomanagement.

De relevante risico's voor het weerstandsvermogen zijn die risico's die niet anderszins zijn ondervangen. Risico's die zich regelmatig voordoen en die veelal vrij goed meetbaar zijn, maken geen deel uit van deze paragraaf. Hiervoor zijn immers verzekeringen afgesloten dan wel voorzieningen gevormd. Het gaat dus uiteindelijk om die risico's die de financiële positie van de gemeente kunnen verstoren.

In het volgende overzicht zijn risico's opgenomen van economische, politieke, juridische, milieutechnische of financiële aard. Deze risico's zijn niet limitatief opgesomd. Naast de risico's die feitelijk alle gemeenten lopen, zijn hier de risico's vermeld die bekend zijn en specifiek de gemeente Valkenswaard betreffen.

¹ Voor een gedetailleerde onderbouwing van de beschikbare weerstandscapaciteit wordt verwezen naar bijlage 1.

Bij mogelijke risico's denken wij onder andere aan:

- Open-einde regelingen
- Beheerplannen
- Grondexploitatie (bijvoorbeeld: stagnatie van grondverkopen en ontwikkeling plannen)
- Gemeenschappelijke regelingen (GGD, MRE, enz.)

Voor bovengenoemde zaken geldt dat wij risico's alleen meenemen als het om een materieel risico gaat. Hierbij hanteren wij de ondergrens van € 50.000.

Zoals aangegeven in de nota 'Weerstandsvermogen en risicomangement' (Plan van Aanpak) dragen wij zorg voor een zo volledig mogelijk beeld van alle mogelijke risico's binnen de gemeente. Het inzicht in alle mogelijke risico's zal de impuls zijn om een risicobeheersing/-managementsysteem op te bouwen, te implementeren en blijvend te actualiseren.

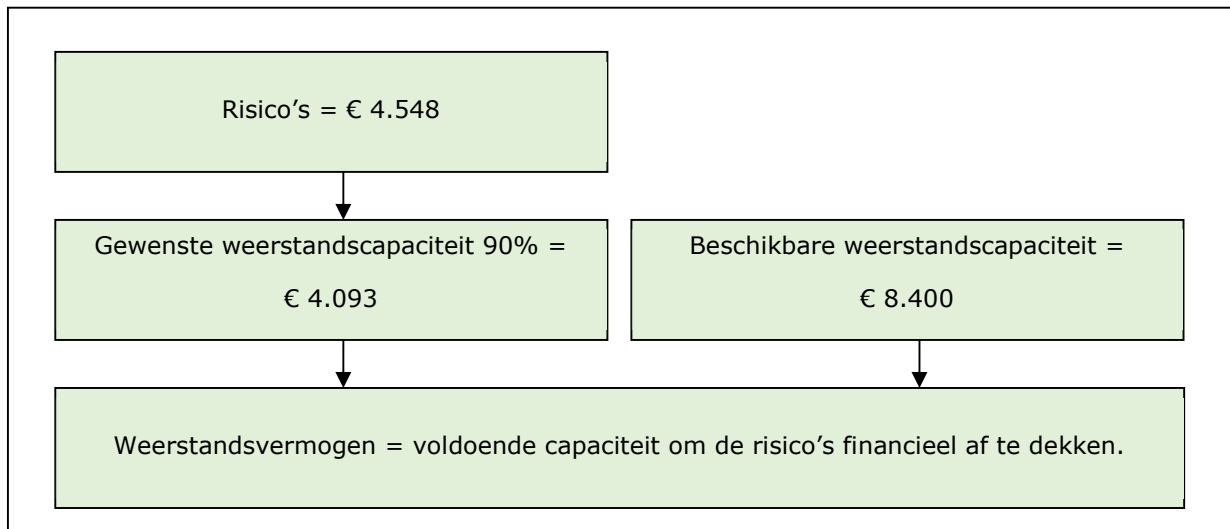
Bij het bepalen van een norm (ratio weerstandsvermogen) is het belangrijk dat we zoeken naar een evenwicht tussen financiële soliditeit enerzijds en het streven om niet onnodig geld 'op de plank te laten liggen' anderzijds. Een belangrijk criterium hierbij is de kwalitatieve beoordeling van het risicomangement. Als deze hoger uitvalt, kunnen we volstaan met een lagere financiële weerstandscapaciteit en dus met een lager verhoudingsgetal.

Belangrijkste risico's	Hoogte risicobedrag (x € 1.000)
Schadeclaims: de gemeente kan schadeclaims ontvangen die zijn ontstaan door onder andere onvoldoende weg- of groenbeheer, het wijzigen van bestemmingsplannen, het uitvoeren van grote (bouw)projecten, het verlenen of weigeren van vergunningen, het uitvaardigen van nieuwe regels op het gebied van gebruik van openbare ruimten, het subsidiebeleid of welk ander onderwerp ook, als het maar in verband gebracht kan worden met de activiteiten die de gemeente ontplooit.	60
Planschade: in het kader van risicobeheersing wijzen we op de risico's van schadeclaims op grond van artikel 6.1 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro), de zogeheten planschade. Voor bestemmingsplannen die dienen ter actualisatie geldt dat eventuele planschade niet verhaald kan worden op de ontwikkelaar. Op grond van de nieuwe Wet op de ruimtelijke ordening geldt per 1 juli 2008 – een drempel van 2%, wat inhoudt dat planschade alleen tot uitkering komt als deze de waardevermindering van het object met meer dan 2% overschrijdt. Voor bestemmingsplannen die dienen ter ontwikkeling geldt dat met de ontwikkelende partijen planschadeovereenkomsten kunnen worden afgesloten om eventuele planschade af te wentelen op de ontwikkelende partij.	327
Kennisuitstroom: de gemiddelde leeftijd van de medewerkers van de gemeente Valkenswaard is 49. De komende jaren zal ongeveer 19 % (iedereen van 57 jaar en ouder) van de medewerkers uitstromen omdat zij met pensioen gaan. De uitstromende medewerkers bezitten veel kennis, die zij zullen moeten overdragen of die moet worden ingekocht (bijvoorbeeld door opleidingen of inhuur van derden). Hiervoor moeten we een buffer reserveren. In de berekening gaan we uit van een overdracht van een jaar waarin de medewerker 50% productief is.	200
Verbonden partijen: risico's worden conform het BBV, artikel 11, lid b, gedefinieerd als alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Als we geen redelijk beeld kunnen vormen van de risico's en/of het weerstandsvermogen, nemen we standaard 10% van de gemeentelijke bijdrage op in het weerstandsvermogen van de gemeente.	1.122

Belangrijkste risico's	Hoogte risicobedrag (x € 1.000)
<p>Sociaal domein: sinds 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor de jeugdzorg en de nieuwe taken van WMO. Landelijk zien we binnen het sociaal domein tekorten ontstaan. De gemeente Valkenswaard is hier geen uitzondering op.</p> <p>Het aantal kinderen dat jeugdzorg nodig heeft blijft stijgen. Deze tendens is in heel Nederland zichtbaar. De toegang is laagdrempelig geworden door deze lokaal neer te leggen. De inwoners weten de weg naar hulp steeds beter te vinden. De zorg lijkt ook steeds complexer te worden, waardoor zwaardere en/of langdurige inzet van hulp nodig is. Aangezien we te maken hebben met diverse verwijzers, zoals huisartsen, medici en rechters, hebben we niet alle beschikkingen 'in de hand'. Daarnaast is er sprake van een "open-einde regeling". Het risico bestaat dat er onverwacht een grotere toename van hulpvragen ontstaat dan we verwachten.</p> <p>Voor de Wmo geldt dat inwoners langer thuis blijven wonen en dat Valkenswaard vergrijst. Hierdoor ontstaat het risico dat meer mensen een beroep gaan doen op voorzieningen en ondersteuning: meer dan verwacht. Ook door de invoering van het abonnementstarief bestaat het risico dat meer mensen zich wenden tot ondersteuning.</p>	750
<p>Grondexploitaties: voor het bepalen van de risico's gaan we uit van een drietal scenario's. Op basis van een gewogen gemiddelde van deze scenario's bepalen we voor iedere grondexploitatie het financiële resultaat. Daar waar er sprake is van een negatief resultaat vormen we een voorziening. In de paragraaf weerstandvermogen houden we daarnaast rekening met de mogelijkheid dat alleen het meest negatieve scenario zich voordoet, namelijk een grondprijzverlaging van 25% en een verlenging van de looptijd met twee jaar. Het verschil tussen het resultaat van het worst case scenario en het resultaat van de gewogen scenario's beschouwen we als risico.</p>	2.089
Totaal	4.548

Weerstandvermogen

Op dit moment kunnen we nog niet beoordelen of een volledige afdekking van het risicobedrag door de algemene reserve noodzakelijk is. Inzicht in de risico's (i.c. risicomatrix), de financiële omvang, de inbedding van risicomanagement in de organisatie en implementatie van de in de nota beschreven acties voor het bereiken van een kwaliteitsgroei, zijn aspecten die hierbij een rol spelen. Daarbij moeten we overwegen dat niet alle risico's zich tegelijk in één jaar zullen voordoen. In deze benadering gaan we uit van een zekerheidspercentage van 90% dat alle risico's zich tegelijk zullen manifesteren. Met de beschikbare weerstandscapaciteit en de benoemde risico's heeft de gemeente dus voldoende weerstandvermogen om de risico's financieel af te dekken.

Kengetallen

Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans. Ze kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van een provincie of gemeente. Om dit te bereiken wordt voorgeschreven dat de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing de volgende kengetallen bevat: netto schuldquote en de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio, grondexploitatie, structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit. Deze kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid. De kengetallen nemen we gezamenlijk op in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing, omdat die paragraaf weergeeft hoe solide de begroting is en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen.

Norm kengetallen VNG (%)	Voldoende	Matig	Onvoldoende
Netto schuldquote	< 100	100 > < 130	> 130
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 100	100 > < 130	> 130
Solvabiliteitsrisico	> 50	30 < > 50	< 30
Structurele exploitatieruimte	> 0,6	0 < > 0,6	< 0
Grondexploitatie			
Belastingcapaciteit	< 100	100 > < 120	> 120

In bovenstaande tabel zijn de normen per kengetal weergegeven op basis van gegevens van de VNG. In onderstaande tabel geven we met groen aan welke kengetallen onder de categorie voldoende vallen, met oranje welke kengetallen matig zijn en met rood welke kengetallen onvoldoende zijn.

Kengetallen	Jaar-rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Netto Schuldquote	79	78	93	97	96	95
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	79	78	93	97	96	95
Solvabiliteitsrisico	21	21	17	16	16	16
Structurele exploitatieruimte	-5	3	2	1	1	1

Kengetallen	Jaar-rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Grondexploitatie	12	19	10	6	1	-
Belastingcapaciteit	105	105	111	111	111	111

Netto Schuldquote (gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen)

Inkomsten bepalen hoeveel schuld een gemeente kan dragen. Het is goed te vergelijken met het afsluiten van een hypotheek. Hoeveel geld u kunt lenen, is afhankelijk van uw loon. Dat principe geldt ook voor gemeenten. De hoogte van de schuld die een gemeente kan dragen, hangt af van de hoogte van de inkomsten. Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote.

Normaal ligt de netto schuldquote van een gemeente tussen 0% en 90%. Als de netto schuldquote tussen 100% en 130% ligt, is de gemeenteschuld hoog. Hij moet niet verder stijgen. Als de netto schuldquote boven de 130% uitkomt, dan bevindt de gemeente in de gevarenzone.

We zien een stijgende schuldquote binnen de gemeente. Dit wordt veroorzaakt door de voorgenomen investeringen die hoofdzakelijk met vreemd vermogen worden gefinancierd. Vooralsnog bedraagt de hoogste schuldquote 93 in 2021. Volgens de VNG normen voldoende.

Solvabiliteitsrisico

De solvabiliteitsratio wordt berekend als verhouding tussen de verschillende vermogenscomponenten. Het gaat erom inzicht te krijgen in de mate waarin de gemeente in staat is aan zijn financiële verplichtingen te voldoen. Een methode is het bekijken in hoeverre het in de activa geïnvesteerde vermogen door het eigen vermogen kan worden gefinancierd. In feite wordt er gekeken naar in hoeverre, in geval van nood, de verschaffers van het vreemde vermogen kunnen worden betaald.

De verschillen in de solvabiliteitsratio's tussen gemeenten zijn groot. Gemeenten tussen 5.000-50.000 inwoners hebben gemiddeld een solvabiliteitsratio van boven de 40 procent. Kleinere gemeenten en grotere gemeenten kennen een ratio die veel lager is. Dan worden eigendommen met meer geleend geld gefinancierd.

Gemiddeld zal de solvabiliteit van de gemeente vanaf 2019 17% bedragen. De oorzaak van de daling betreft de financiering met vreemd vermogen van de voorgenomen investeringen. Een maatregel om de solvabiliteitsratio tot de norm te laten groeien is het temporiseren en snijden in de voorgenomen investeringen. Hierdoor zal er in de komende jaren minder worden gefinancierd en dit zal leiden tot minder vreemd vermogen.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is belangrijk als we willen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen. We gebruiken het kengetal ook om te bepalen welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting maken we nu het onderscheid tussen structurele en incidentele lasten.

Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken. De ratio is oplopend tot 2%. Dat komt doordat de bandbreedte een positief saldo laat zien. Ook in de komende jaren verwachten we een positieve exploitatieruimte.

Grondexploitatie

Dit kengetal geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Het kengetal betreft de verhouding tussen de boekwaarde van de gronden ten opzichte van de totale baten. Hoe hoger de ratio, hoe hoger het potentiële risico. Het is dus belangrijk om regelmatig te beoordelen of de grondexploitaties actueel zijn.

Een norm bepalen voor het kengetal grondexploitatie is lastig. De boekwaarde van de gronden in bezit zegt namelijk nog niets over de relatie tussen de vraag en aanbod van woningbouw. Daarnaast is het belangrijk dat we weten wat de te verwachte vraag zal zijn. Dit vergt meer onderzoek dan naar voren komt uit het genoemde kengetal. De boekwaarde van de gronden geeft wel weer of een gemeente veel middelen heeft gestopt in haar grondexploitatie. Dit geld dient namelijk ook nog terugverdiend te worden. Daarom is er geen norm verbonden aan het kengetal grondexploitatie.

De verwachting is dat de boekwaarden van de grondexploitatie zal dalen vanwege de verkoop van de bouwrijp gemaakte gronden. De boekwaarden van de grondexploitaties zal vanaf 2023 nihil bedragen. Daartegenover staan baten uit verkoop van gronden. Hierdoor daalt het potentiële risico voor de gemeente.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht in hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. De ratio is gebaseerd op een meerpersoonshuishouden. De OZB is voor de gemeente de belangrijkste eigen belastinginkomsten. De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen of dat er ruimte is voor nieuw beleid. In 2020 bedraagt de ratio 1,11; dat betekent dat in Valkenswaard de gemiddelde belastingdruk voor een meerpersoonshuishouden hoger ligt dan het landelijk gemiddelde.

Geprognosticeerde balans

Het opnemen van een geprognosticeerde balans geeft de raad meer inzicht in de ontwikkeling van de investeringen, het aanwenden van reserves en voorzieningen en de financieringsbehoefte.

Geprognosticeerde balans per 1-1-2020				
Vaste activa		€ 90.820	Vaste passiva	€ 20.749
- Immateriele activa	€	522	- Algemene reserve*	€ 4.763
- Materiele activa	€	89.897	- Overige reserves	€ 15.986
- Financiële activa	€	401		
Vlottende activa		€ 26.745	Vlottende passiva	€ 96.816
- voorraden	€	5.574	- Voorzieningen	€ 10.858
- Overige vlottende activa	€	21.171	- Leningen	€ 68.972
			- Overige vlottende passiva	€ 16.986
		€ 117.565		€ 117.565

Geprognosticeerde balans per 1-1-2021				
Vaste activa		€ 95.578	Vaste passiva	€ 19.683
- Immateriele activa	€	468	- Algemene reserve	€ 4.935
- Materiele activa	€	94.990	- Overige reserves	€ 14.748
- Financiële activa	€	120		
Vlottende activa		€ 20.407	Vlottende passiva	€ 96.302
- Voorraden	€	4.607	- Voorzieningen	€ 8.969
- Overige vlottende activa	€	15.799	- Leningen	€ 70.347
			- Overige vlottende passiva	€ 16.986
		€ 115.985		€ 115.985

Geprognosticeerde balans per 1-1-2022				
Vaste activa		€ 101.784	Vaste passiva	€ 20.076
- Immateriele activa	€	414	- Algemene reserve	€ 5.328
- Materiele activa	€	101.370	- Overige reserves	€ 14.748
- Financiële activa	€	-		
Vlottende activa		€ 13.278	Vlottende passiva	€ 94.986
- Voorraden	€	1.277	- Voorzieningen	€ 8.278
- Overige vlottende activa	€	12.001	- Leningen	€ 69.722
			- Overige vlottende passiva	€ 16.986
		€ 115.062		€ 115.062

Geprognosticeerde balans per 1-1-2023				
Vaste activa		€ 101.800	Vaste passiva	€ 20.301
- Immateriele activa	€	360	- Algemene reserve	€ 5.977
- Materiele activa	€	101.440	- Overige reserves	€ 14.324
- Financiële activa	€	-		
Vlottende activa		€ 11.110	Vlottende passiva	€ 92.609
- Voorraden	€	-	- Voorzieningen	€ 7.526
- Overige vlottende activa	€	11.110	- Leningen	€ 68.097
			- Overige vlottende passiva	€ 16.986
		€ 112.910		€ 112.910

Onderhoud kapitaalgoederen

Inrichting en kwaliteitsniveau van de kapitaalgoederen in de openbare ruimte.

De leefbaarheid in onze gemeente wordt voor een groot gedeelte bepaald door de inrichting en het gebruik van de openbare ruimte. Het is onze taak om de voorzieningen die hierin zijn ondergebracht, zoals de hierna genoemde kapitaalgoederen, op orde te houden en zo effectief en efficiënt mogelijk te beheren. Hiervoor zijn kaders vastgelegd in het KIOR (Kaders Inrichting Openbare Ruimte). Een praktisch, organisatorisch document waarin de in onze organisatie aanwezige kennis en ervaringen zijn vastgelegd, die we vervolgens hanteren als een "programma van eisen" voor alle toekomstige inrichtingsvraagstukken.

Om het kwaliteitsniveau van deze kapitaalgoederen op het gewenste peil te houden heeft de gemeenteraad het KOOR (Kwaliteit Onderhoud Openbare Ruimte) vastgesteld. Hierin is aangegeven dat "gemiddeld B" het kwaliteitsniveau moet zijn van het onderhoud van deze kapitaalgoederen. Dit niveau is vastgesteld na uitvoering van een nulmeting, op basis van de door CROW gehanteerde beeldkwaliteiten. Onderstaande tabel geeft een overzicht van onze belangrijkste kapitaalgoederen en het hiervoor vastgestelde kwaliteitsniveau:

Omschrijving	Kwaliteitsniveau 2019	Kwaliteitsniveau 2020
Wegen en bruggen	B	B
Riolering	B	B
Groen	B	B
Openbare verlichting	B	B
Speelvoorzieningen	B	B
Buitensportvoorzieningen	B	B
Tractie	Operationeel	Operationeel
Gemeentelijke gebouwen	NEN 2767 Conditie 3	NEN 2767 Conditie 3

De professionele beheerorganisatie.

Om bij alle kapitaalgoederen dit kwaliteitsniveau te realiseren en te kunnen handhaven hebben we een professionele beheerorganisatie ingericht die gebaseerd is op de volgende taakvelden:

Ambitie	Hier worden de beleidskeuzes, in termen van (kwaliteit) ambities, geformuleerd (wat willen wij bereiken?)
Plan	Ambities vertaalt naar operationele plannen en meerjarenplanningen (beleidsmatig en technisch) om kwaliteitsborging organisatorisch in te bedden
Bestek	Vertaling van plannen in termen van prestatie-eisen, beschikken over de juiste, actuele en betrouwbare beheer informatie
Toezicht	Controle op uitvoering (intern/extern): worden de afspraken/ prestatie-eisen nagekomen
Meten	Kwaliteit buiten meten om te beoordelen of datgene is behaald wat met elkaar is afgesproken en of dit overeenkomt met de benchmark. Focus op efficiency
Review	Hier wordt bekeken of de beleidsdoelstellingen zijn gehaald en of bijsturing gewenst is. Focus op verantwoording en doeltreffendheid
Ambitie	Hier worden de beleidskeuzes in termen van (kwaliteit) ambities geformuleerd (wat willen wij bereiken?)

De vijf richtlijnen voor het beheer van onze kapitaalgoederen.

1. De gemeente als regisseur.	Hoe de openbare ruimte eruit komt te zien wordt niet alleen bepaald door de gemeente. Diverse "partijen" spelen hierbij een rol. Op de eerste plaats natuurlijk de inwoners maar ook marktpartijen als horeca, winkeliers, industrie, nutsbedrijven, diverse partijen uit het maatschappelijk veld et cetera. Iedereen tracht zijn of haar belangen zoveel mogelijk in te brengen. Het is onze taak om hierin de regie te nemen. We hebben heeft dus de regisserende rol bij de inrichting en het onderhoud van de openbare ruimte.
--------------------------------------	---

2.Kwaliteit gestuurd beheer.	We werken met beeldkwaliteiten en schouwen, het ontwikkelen en opstellen van beeldbestekken, formulieren, rapportagemodellen en ten slotte het "vertalen" van het gekozen kwaliteitsniveau in de verschillende beheerprogramma's. Via regelmatige inspecties controleren we of het gekozen kwaliteitsniveau ook daadwerkelijk wordt gehaald. Het beheer wordt dus op basis van beeldkwaliteiten gestuurd.
3.Integraal beheer.	Het onderhoud aan onze kapitaalgoederen wordt integraal uitgevoerd. De riolering is hierbij leidend. Concreet betekent dit dat bij een onderhoudsplan aan de riolering ook de rijbaan, het trottoir en de groenvoorzieningen worden meegenomen als dit noodzakelijk is. Ook vindt er een afstemming plaats met de werkzaamheden van nutsbedrijven en de teams RB en P&P.
4.Risico gestuurd beheer.	De toepassing van het risico gestuurd beheer zorgt ervoor dat we constant de afweging maken of de eerder voorgestelde maatregel echt nodig is op dat moment en of ergens anders geen nieuwe urgentere situaties zijn ontstaan. Door middel van deze constante (her)prioritering zetten we de beschikbare middelen daar in waar ze het meest effectief zijn. Hogere risiconiveaus worden daardoor verlaagd.
5.Bewoners gericht beheer.	Niet alleen bij de inrichting maar ook bij het onderhoud van de openbare ruimte zijn verschillende partijen betrokken die op diverse manieren hun inbreng kunnen leveren. Onze integrale onderhoudsplannen leggen we dus voor aan de burgers, wijkraden en/of wijkcommissies om vervolgens het onderhoud per woonwijk uit te voeren. Tijdens de uitvoering worden bewoners actief benaderd met informatie door zowel de gemeente als de wijkcommissie (omgevingsmanagement). Vragen of klachten worden zoveel mogelijk besproken in een persoonlijk gesprek.

De voornaamste kapitaalgoederen per onderdeel

Riolering.

Op basis van de Waterwet heeft de gemeente drie zorgplichten:

- Inzamelen van stedelijk afvalwater en transporteren naar de rioolwaterzuivering.
- Doelmatig verzamelen en verwerking van afvloeiend hemelwater van openbaar terrein.
- Het doelmatig voorkomen van nadelige gevolgen van grondwaterstanden.

Om te voldoen aan deze zorgplicht heeft de gemeenteraad in 2019 het Gemeentelijk RioleringsPlan (GRP) 2019-2022 vastgesteld. Met het GRP dragen we op gestructureerde wijze zorg voor de aanleg, het beheer, het onderhoud en de verbetering van het gemeentelijk rioleringsstelsel. Voor het GRP is de voorziening "riolering" gevormd. De lasten en baten verantwoorden we rechtstreeks in de exploitatie en het jaarlijkse resultaat hiervan storten we of onttrekken we uit de gevormde voorziening riolering. De nadruk van dit GRP ligt op klimaatadaptatie en bewustwording hiervan.

In 2018 hebben we een nieuw Basis RioleringsPlan (BRP) voor gehele gemeente opgesteld. In dit BRP hebben we het huidige rioolstelsel doorgerekend met verschillende neerslaggebeurtenissen. Uit het BRP zijn aanpassingen naar voren gekomen om wateroverlast op gevoelige locaties te voorkomen en/of te verminderen. Deze verbetermaatregelen worden in het nieuwe GRP opgenomen. Na vaststelling van het GRP zullen we de eerste maatregelen in 2020 uitvoeren.

Het afvalwater wordt via het gemeentelijk rioleringsstelsel ingezameld en getransporteerd naar de rioolwaterzuiveringsinstallatie in Eindhoven. Alle gemeenten die lozen op deze waterzuiveringsinstallatie en het waterschap de Dommel hebben een bestuurlijke overeenkomsten vastgesteld om de waterkwaliteit van het oppervlaktewater ten gevolge van het afvalwater te waarborgen. De maatregelen die voortvloeien uit deze overeenkomst zijn onderdeel van de Europese Kader Richtlijn Water, waarvan het waterschap de Dommel voor de gemeenten binnen hun stroomgebied de regie voert. Daarnaast hebben een deel van de samenwerkende gemeenten gezamenlijk een grondwatermeetnet opgesteld. Dit grondwatermeetnet wordt door Brabant Water in samenspraak met de aangesloten gemeenten gemonitord en beheerd.

Om de beleidsdoelstellingen voor het jaarlijks onderhoud te realiseren, voeren we de volgende maatregelen uit:

- Twee keer per jaar reinigen van alle kolken en lijngoten
- Jaarlijks 10% van het vrij vervalstelsel reinigen en inspecteren
- Jaarlijks noodzakelijke reparaties uitvoeren op basis van de hierboven genoemde inspectie
- Twee keer per jaar alle gemalen en bergbezinkstations/leidingen onderhouden
- Eén keer per jaar alle gemalen en bergbezinkbassins/leidingen reinigen
- Eén keer per jaar alle drukrioolgemalen reinigen en onderhouden
- Jaarlijks opschonen van watergangen
- Het aanleggen en onderhouden van huisaansluitingen
- Verhelpen van klachten, meldingen en storingen
- Structurele vervanging van het riool bij einde levensduur
- Het innen van rioolheffing

Wegen en bruggen.

Voor de instandhouding van onze wegen en bruggen hebben we de voorziening 'groot onderhoud wegen/bruggen' ingericht. De storting in deze voorziening is afgestemd op de verschillende beheerplannen en onderhoudsplannen voor het onderhoud van onze wegen, bruggen en civieltechnische kunstwerken. De kwaliteit hiervan meten we via regelmatige inspecties, waarop we vervolgens ons onderhoud afstemmen en inplannen.

Elke twee jaar beoordelen we het onderhoudsniveau van alle verhardingen met een inspectie op basis van landelijke richtlijnen/normen. In het voorjaar van 2019 inspecteerden we het totale wegen-areaal visueel. Met deze inspectiegegevens stellen we nu een meerjaren onderhoudsprogramma elementenverharding 2020-2023 op. In 2019 is er onder andere groot onderhoud gepland aan:

- Verhardingen zwembad De Wedert;
- Voetpaden Waalreseweg en Korenstraat;
- Rijbanen Valentijndal en omgeving;
- Vervangen aquaflow Bakkerstraat;
- Rijbaan en trottoirs Molenstraat;
- Trottoirs en rijbaan Van Rotselaerstraat en Swaanstraat.

Naast de visuele inspectie hebben we in 2013 een grootschalig constructief onderzoek uitgevoerd aan onze doorgaande asfaltwegen om de levensduur en het onderhoudsniveau voor de middellange termijn te bepalen. Aan de hand van deze onderzoek- en inspectiegegevens is een meerjaren onderhoudsprogramma asfaltwegen 2020-2023 opgesteld. De uitvoering van de Damianusdreef is vervroegd naar 2019. Dit is mogelijk omdat we de wegen die gerelateerd zijn aan de nulplusprojecten van het gebiedsakkoord-N60, op zijn vroegst in 2020 in uitvoering nemen.

De civieltechnische kunstwerken, bruggen, duikers, stuwen, constructie in grondwallen en kano-aanlegsteigers hebben we in 2019 geïnspecteerd en opgenomen in een meerjarenplanning. Vervolgens hebben we een onderhoudsplan kunstwerken voor de komende jaren opgesteld. Hieruit moeten voor 2019 de vervangingsinvesteringen nog worden bepaald.

Begin 2019 zijn alle kano-aanlegsteigers aan de Dommel vervangen. Begin 2018 zijn de in- en uitlaten van de visvijvers aan de Oase nader geïnspecteerd. Aan de hand van dit onderzoek zullen in 2019 ook een aantal vervangingen plaatsvinden.

Het dagelijks onderhoud aan onze wegen, bruggen en civieltechnische kunstwerken voeren we uit op basis van de klachten en meldingen die via de melddesk bij de gemeente binnenkomen. Deze klachten worden, samen met de bij de inspecties geconstateerde kleine gebreken, op basis van prioritering verholpen.

Groen.

Voor het groot onderhoud en vervanging van groen is nog geen voorziening of reserve gevormd. De lasten en baten worden rechtstreeks in de exploitatie verantwoord. Op dit moment kijken we of we een bomenfonds op kunnen richten om het bomenbestand in de gemeente te versterken. Zo'n bomenfonds kunnen we inzetten voor compensatie en herplant van gekapte houtopstanden en voor het structureel vervangen van bomen die aan het einde van hun levensduur zijn gekomen. Bij de

huidige werkwijze voeren we vervanging, vernieuwing en renovatie van het groen zoveel mogelijk uit binnen integrale uitvoeringprojecten.

De kwaliteit van ons groen wordt in het kader van kwaliteit gestuurd werken (beleidsplan KOOR) regelmatig geïnspecteerd. Tweemaal per jaar houden we een groen- en een kwaliteitsinspectie. Bij groenbeheer houden we zoveel mogelijk rekening met klimaatadaptie en versterking van de biodiversiteit.

Het bestrijden van de eikenprocessierups is inmiddels een structureel probleem geworden. We voeren dit preventief uit met een biologisch bestrijdingsmiddel.

Het integraal prestatiecontract met de Ergon is langlopend en nog voor meerdere jaren van kracht. In dit contract zit naast het regulier onderhoud ook de deelname van het 'clean team'. Hierin krijgen langdurig werklozen de kans om met behoud van een uitkering werkritme op te doen.

Openbare verlichting.

We hebben de beschikking over een beheerprogramma, waarin de actuele gegevens van onze openbare verlichting zijn opgenomen. De vervanging van de openbare verlichting vindt plaats via investeringsprojecten. De lasten en baten worden rechtstreeks in de exploitatie verantwoord.

Per april 2018 hebben we het gecombineerd onderhouds- en vervangingsbestek 2018-2022 aanbesteed. De aannemer draagt, naast het direct acteren op ontvangen storingen, ook zorg voor de juiste beheergegevens, klein- en grootschalige vervangingen en het dagelijks onderhoud waarbij wij als opdrachtgever de algehele regie voeren.

In 2019 hebben we bij de Eindhovenseweg ten Noorden van de Geenhovensedreef tot de gemeentegrens met Waalre de armaturen vervangen door LED-armaturen. Daarnaast zijn alle armaturen in woonwijk "de Beemden" in Dommelen vervangen door LED-armaturen. Voor 2020 staat het volgende op de planning: in wijk het Gegraaf vervangen we verschillende masten en armaturen, in de Dommelstraat vervangen we armaturen en aan de Brouwerijdreef vervangen we masten en armaturen.

Verkeersregelinstallaties.

Voor de instandhouding van verkeersregelinstallaties hebben we geen voorziening ingericht maar verantwoordt we de lasten en baten rechtstreeks in de exploitatie. Voor grootschalig onderhoud en vernieuwingen richten we investeringsprojecten in. Alle installaties zijn in 2018 onderworpen aan een uitgebreide inspectie. Op basis daarvan hebben we het onderhoudsprogramma van 2020-2023 geactualiseerd.

In 2018 zijn we, met behulp van GBI, begonnen met het professionaliseren en digitaliseren van het bovengrondse deel van de verkeersregelinstallaties.. Sinds 2019 is dit operationeel.

Speelvoorzieningen.

Vanuit het beheerprogramma speelvoorzieningen is een meerjarenplanning voor het groot onderhoud en de vervangingen opgesteld. De concrete onderhoudsplannen maken we aan de hand van de jaarlijks, wettelijk verplichte veiligheidsinspecties en de technische staat van de speelvoorzieningen. De kosten van het onderhoud worden rechtstreeks in de exploitatie verantwoord.

De vervangingen van de speelvoorzieningen worden gedekt door de bestemmingsreserve speeltoestellen en de bestemmingsreserve in stand te houden buitenterrein peuterspeelzalen.

In 2015 is het speelvoorzieningen beheerbeleid vastgesteld. De uitvoering hiervan is gestart in 2017. De omvormingen worden per wijk opgepakt en gecommuniceerd.

Buitensportvoorzieningen.

Het "Meerjaren Investerings Plan buitensportaccommodaties (MIP) geeft ons een nauwkeurig inzicht in de omvang, het kwaliteitsniveau en de theoretische levensduur van onze buitensportvoorzieningen. Daardoor wordt duidelijk welke middelen we nodig hebben om het gebruik van deze voorzieningen voor de toekomst te kunnen garanderen.

Op basis van deze gegevens blijkt dat we als gemeente, gezien over een periode van dertig jaar, gemiddeld ongeveer € 500.000 per jaar nodig hebben om deze sportmogelijkheden te kunnen behouden. Jaarlijks geven we via de Nota Kaders aan welke buitensportvoorzieningen in het betreffende begrotingsjaar moeten worden vervangen.

In de loop van 2019 is er een Meerjaren Onderhoud Plan opgesteld waarmee wij een exact beeld krijgen van de middelen die nodig zijn om onze buitensportaccommodaties op het vereiste kwaliteitsniveau te behouden. Begin 2019 is deze getoetst en is de begroting 2020 hierop aangepast.

Tractie.

Het team B&U is belast met de uitvoering van het onderhoud van de openbare ruimte, bos- en natuurterreinen, sportvoorzieningen en begraafplaatsen. Hiervoor beschikken zij over een breed scala aan bedrijfsvoertuigen en machines waarvan we er jaarlijks verschillende moeten vervangen. Voor deze vervanging hebben we de bestemmingsreserve "tractie ruimtelijk beheer" ingesteld. Naast de bedrijfsvoertuigen en machines van het team B&U hebben we hier ook de voertuigen van de bodes, geo en de toezichthouders in opgenomen. Het college stelt jaarlijks het benodigde vervangingsbudget ter beschikking vanuit deze reserve.

Gemeentelijk vastgoed

Voor de instandhouding van de onroerende zaken is de voorziening "groot onderhoud onroerende zaken" gevormd. Er is een beheerplan 'Meerjaren Onderhoudsverwachting' (MJOV) aanwezig. Het beheerplan leidt naar een uniforme manier van onderhouden van de gemeentelijke gebouwen.

In 2019 is het gebouwenbestand voor de MJOV geactualiseerd. De constatering uit 2016, dat de voorziening in de nabije toekomst ontoereikend zou zijn, is bijgesteld. Door uitstel van onderhoud en de uitvoering van de maatregelentoets hebben we namelijk bereikt dat deze voorziening, op basis van het huidige beleid en areaal, voor de komende jaren toch nog toereikend is. Voortbordurend op de in 2012 vastgestelde uitgangspunten, over het door ICS opgestelde rapport over maatschappelijk vastgoed, werken we momenteel aan de vulling van het vastgoedmanagement informatiesysteem. In dit systeem worden alle bijgewerkte en actuele meerjaren onderhoudsverwachtingen opgenomen. Op basis van deze verwachtingen zullen we de onderhoudswerkzaamheden uitvoeren en de budgetten bijsturen. In 2020 staat de verdere doorontwikkeling van vastgoed centraal, waarin we het areaal af te stoten vastgoed continueren, een nieuw grondbeleid formaliseren om aan de raad voor te leggen en mogelijkheden voor eigen ontwikkelprojecten oppakken.

We willen structurele verhoging van onderhoudskosten en/of grote problemen met de kwaliteit van de gebouwen voorkomen. Om het voorzieningenniveau op peil te houden, moet ook de technische kwaliteit van gebouwen en installaties voldoende zijn. We hebben al vastgesteld en beoordeeld dat de kwaliteit minimaal aan conditie 3 van de NEN 2767-methodiek moet voldoen.

In 2012 heeft de gemeenteraad de uitgangspunten van het ICS-rapport "Valkenswaard heeft vastgoed voor elkaar" overgenomen. Dit leidde tot een aantal concrete acties: de nadere uitwerking van het beleid en dit in te vullen door de vastgoedorganisatie. In het rapport worden voor de komende jaren tekorten voorzien voor de groot onderhoud voorziening onroerende zaken. Het traject 'Beheer op orde' loopt hieraan synchroon en voorziet mede in de uitputting van het huidige voorzieningenniveau waarin de prognose te zien is dat deze stabiliseert en voor de komende jaren een lichte groei zal laten zien.

De storting in de voorziening onderhoud behoeft geen structurele verhoging. We willen dit vanuit de opbrengsten van de verkoop vastgoed (via de egaliseringsreserve vastgoed) opvangen. In het gemeenteraadsvoorstel over maatschappelijk vastgoed, en de daarbij behorende vastgoed-inventarisatie, hebben we af te stoten panden in beeld gebracht. We stellen voor om een deel van de opbrengsten onder te brengen in de egaliseringsreserve vastgoed. We verwachten in de komende jaren voor € 6,3 miljoen aan vastgoed af te stoten (WOZ-waarde minus boekwaarde en verkoopkosten). Voor de periode 2020-2028 voorzien we geen structureel tekort in de begroting voor het traject 'Beheer op orde' en de groot onderhoud voorziening onroerende zaken. Met de egaliseringsreserve kunnen we dit tekort vermijden.

Financiering

Inleiding

Met deze financieringsparagraaf willen we de uitvoering van de treasuryfunctie in beeld brengen. De treasuryfunctie bestaat uit de taken financiering, cashmanagement en renterisicobeheer en voorziet onze organisatie in de behoefte aan vreemd vermogen tegen zo laag mogelijke kosten. Ook beschermt het de gemeente tegen ongewenste financiële risico's. De uitvoering ervan vereist snelle beslissingen in een complexer geworden geld- en kapitaalmarkt. Er zijn aan de uitvoering van de treasuryfunctie budgettaire gevolgen verbonden, onder meer afhankelijk van het risicoprofiel. Onder de functie valt ook het garanderen van geldleningen door derden.

Financieringspositie

Om te voorzien in de financieringsbehoefte stelt de gemeente interne en externe financieringsmiddelen ter beschikking. De interne financieringsmiddelen bestaan uit de reserves, oftewel eigen vermogen en de voorzieningen. De externe financieringsmiddelen bestaan uit de opgenomen langlopende geldleningen en kortlopende middelen, zoals rekening-courant geld en kasgeldleningen, oftewel het vreemd vermogen. Op het moment dat de uitgaven worden gedekt door inzet van reserves vindt een substitutie plaats van eigen vermogen naar vreemd vermogen. We werken vanuit totaalfinanciering. Kenmerk is dat we geen één-op-één relatie leggen tussen een investering en een financiering, maar dat we kijken naar het totaal. Het systeem van totaalfinanciering maakt optimale benutting van externe financieringsbronnen mogelijk. We proberen leningen tegen zo laag mogelijke kosten aan te trekken en tegelijkertijd de renterisico's te beheersen.

Door de rekening-courantovereenkomst en kasgeldleningen kunnen we de tussentijdse schommelingen in de financieringspositie opvangen. Bij benutting van de kasgeldfaciliteiten hebben we afgewogen of en wanneer omzetting in een vaste geldlening noodzakelijk is.

Renterisico

Het renterisico is het volume aan uitstaande schuld dat aan een renteherziening onderhevig is. De wetgever heeft in de wet Fido eisen gesteld aan het maximum aan renterisico dat een gemeente in enig jaar mag lopen. Deze eisen komen tot uitdrukking in de kasgeldlimiet (voor leningen met een looptijd tot één jaar) en de renterisiconorm (voor leningen met een looptijd vanaf één jaar). Deze normen bepalen de speelruimte voor de gemeente om verantwoord en goedkoop te financieren.

Schatkistbankieren

Voor de gemeente Valkenswaard betekent schatkistbankieren dat zij al haar overtollige middelen belegt in de schatkist bij het ministerie van Financiën. Dit houdt in dat geld en vermogen niet langer bij bijvoorbeeld banken buiten de schatkist mogen worden aangehouden. Overtollige middelen mogen alleen in rekening-courant en via deposito's bij de schatkist worden aangehouden of onderling worden uitgeleend aan andere decentrale overheden. De schatkist biedt geen leen- of roodstandfaciliteit aan. Voor het betalingsverkeer blijft Valkenswaard aangewezen op het bankwezen. Daarom is schatkistbankieren beperkt tot schatkistbeleggen.

Rente

Rente is een onderdeel van de kostprijs van een product. Vandaar dat rentelasten toegerekend worden aan producten. Het rentebedrag dat wordt toegerekend aan een investering is de uitkomst van de boekwaarde x het rekenrente percentage. De hoofdregel is dat er geen rente tijdens vervaardiging van een actief wordt geactiveerd: dus geen opname in de kostprijs. Pas vanaf het moment van ingebruikname van een investering worden rentelasten toegerekend aan het product waarvoor het actief wordt gebruikt.

Uitzondering op deze hoofdregel betreft de uitgaven in de bouwgrondexploitatie. Om de kosten van het kapitaalbeslag in de kostprijs op te nemen wordt zowel over de boekwaarde per 1 januari van het dienstjaar als over de uitgaven dan wel de inkomsten in de loop van het dienstjaar rente berekend.

Leningenportefeuille opgenomen geldlening voor gemeente

Omschrijving	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Stand per 1-1	62.573	56.748	68.721
Nieuwe leningen	6.000	10.932	8.000
Aflossingen	5.826	5.826	6.625
Stand per 31-12	62.748	61.854	70.096
Rentekosten	1.200	1.214	1.263

Financieringssaldo

De financieringsbehoefte is het bedrag aan liquide middelen dat de gemeente moet aantrekken om voldoende middelen te hebben om alle voorgenomen plannen, zoals opgenomen in de begroting, uit te kunnen voeren en de aflossingen (van bestaande leningen) op te vangen. De financieringsbehoefte wordt gebaseerd op de lange termijn liquiditeitsplanning. Hieruit blijkt dat er sprake is van een toename van het financieringstekort (een negatieve financieringsbehoefte).

	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Financieringstekort	7.490	12.596	17.967	22.071

Kredietrisico

De omvang van de kredietrisico's op verstrekte geldleningen in 2019 is opgenomen in de volgende tabel:

Omschrijving	Percentage	Hypothecaire zekerheid	Restantschuld per 01-01-2019
Financiële instelling met een A rating of hoger	12%	Zonder	32
Overige toegestane instellingen	88%	Ja	233
Niet toegestane instellingen	-	Zonder	
Totaal	100%		265

Bedrijfsvoering

Inleiding

De wereld verandert. Dat is op zich geen enorme verrassing, want dat doet hij al jaren. Maar het betekent wel wat. Dat we mee moeten veranderen. Mee moeten groeien. En niet stil moeten blijven staan.

Dat verwachten mensen ook van ons. Snelheid, flexibiliteit en een persoonlijke aanpak zijn niet alleen belangrijk voor bedrijven, ook wij moeten daarin mee. Als gemeente maken we ons zowel sterk voor het algemeen belang als voor de behoeften van kleinere groepen in de samenleving. Dat dienstverlenend karakter moeten we laten zien aan de inwoners, organisaties en partners met wie wij samenwerken.

STERK IN JE WERK

Maatschappelijke veranderingen raken ons allemaal en we kunnen onze doelen alleen realiseren met gezamenlijke inspanningen. De Toekomstvisie van Valkenswaard wijst ons de weg, maar we hebben ook hulpmiddelen ontwikkeld waarmee onze medewerkers kunnen groeien. Zodat ze sterker staan voor de uitdagingen van de toekomst.

Sterk in je werk is een van deze hulpmiddelen. Waar de Toekomstvisie aangeeft wie of wat we in 2030 willen zijn, geeft dit programma aan hoe we daar willen komen. Met vijf thema's, en de projecten die daaronder vallen, willen we bijdragen aan een sterkere medewerker en een sterkere organisatie, die naadloos aansluiten op de toekomst. We geven onze medewerkers en teams alle ruimte om met hun ontwikkeling aan de slag te gaan. Zodat we allemaal de vaardigheden ontplooiën die bij een vooruitstrevende gemeente horen.

Over welke thema's we het hebben? Met Doen! laten we zien dat we onze kernwaarden (Empathisch, Gelijkwaardig, Oplossingsgericht en Daadkrachtig) begrijpen en ernaar handelen. Met Groei! laten we zien dat we onszelf blijven ontwikkelen en niet stilstaan. Dienstverlening draait om de manier waarop we ons opstellen naar onze burgers, bedrijven onze maatschappelijke partners, maar ook naar onszelf. Integraal werken betekent dat we onze kennis, kunde en krachten weten te bundelen. En met Participatie bewijzen we dat we er alles aan doen om samen met onze inwoners, stakeholders en andere partijen tot de best denkbare oplossingen te komen.

STERK IN JE SAMENWERKING

Als gemeente sta je niet alleen. Je bent continu in verbinding en in gesprek met je omgeving. Van inwoner tot aangrenzend dorp en van provincie tot buitenland: samen sta je altijd sterker. Valkenswaard werkt daarom nauw samen met lokale, regionale en (inter-)nationale partners en partijen. Alleen zo kunnen we onze doelen uit de Toekomstvisie bereiken.

Om dat te doen, hebben we een open houding naar de buitenwereld nodig. We moeten weten wat er buiten onze gemeentegrenzen speelt, hoe we daarop in kunnen springen en welke kansen we moeten pakken. Deze open houding wordt niet alleen gedreven door interne ambities, ook ontwikkelingen als de Omgevingswet dwingen ons om op andere manieren samen te werken.

Participatie is en blijft een sleutelwoord. Het is belangrijk dat we de samenwerking vanaf het begin opzoeken. En dat we elkaar serieus nemen in ideeën, wensen en behoeften. Er zit veel kennis en kwaliteit in de samenleving en daar moeten we op vertrouwen. Gelukkig wordt dat steeds vanzelfsprekender. Onze medewerkers weten de mensen in de wijk beter te vinden en ook regionaal en (inter)nationaal worden grote thema's snel samen opgepakt.

Dat moet ook wel, als je bedenkt hoe complex maatschappelijke vraagstukken zijn geworden. Tegelijkertijd zijn de middelen sterk geslonken, dus strategische samenwerkingsverbanden zijn hard nodig als we onze doelen willen realiseren. Dat betekent overigens niet dat we voor onszelf alle

krenten uit de pap moeten willen halen. Soms moeten we wat inleveren voor het grote geheel. Dat is een vertaalslag die we als kleinere gemeente nog moeten maken.

Speerpunten voor het programma Sterk in je Werk 2020

Dienstverlening

Bij dienstverlening denken we vaak aan het klantcontactcentrum (KCC). Het is breder dan dat, dienstverlening is namelijk van ons allemaal. Behandel de klant zoals je zelf behandeld wilt worden, dat is waar het om draait. Die dienstverlenende mentaliteit willen we bij alle medewerkers, teams en afdelingen voelen. Er is een plan opgesteld om de doelen in de dienstverlening te bereiken. Een onderdeel daarvan zijn de Teamtomtom's die de wegwijzen van burger naar juiste medewerker, en andersom. De focus leggen we nu op:

- Impulsen voor houding en gedrag
- Regievoerders aanstellen om zaken integraal op te pakken
- Procesverbeteringen voor KCC door onder andere Vraag Antwoord Combinaties (VAC's)
- Tijd en aandacht besteden aan leren en samenwerken

Doen!

De kernwaarden Empathisch, Gelijkwaardig, Oplossingsgericht en Daadkrachtig zijn inmiddels bij iedereen bekend. We kennen ze, we weten wat er met ze wordt bedoeld en we weten hoe we ze na moeten leven. Maar dóen we dat ook? Het is belangrijk dat we onze kernwaarden niet alleen kennen, maar ook actief uitdragen. Dat ze in ons DNA zitten en onderdeel zijn geworden van ons gedrag. Dat is de focus voor Doen! aankomend jaar, aan de hand van organisatiebrede communicatiemiddelen zoals narrowcasting, Knooppunt en het Altijd Open-podium en -magazine. Daarnaast gaan we met onze kernwaarden naar buiten: (h)erkent de omgeving deze?

Integraal werken

Als gemeente zijn we onderdeel van de samenleving. Willen we een versterkende organisatie zijn, dan moeten we het zo makkelijk mogelijk maken om met alle betrokken partijen én met elkaar samen te werken. Dat betekent dat verschillende disciplines elkaar vanaf het allereerste begin opzoeken om projecten aan te vliegen. En dat we ons allemaal verantwoordelijk voelen voor het eindresultaat. Met een samenhangende aanpak verkleinen we de kans dat we langs elkaar gaan werken én kunnen we onze inwoners beter helpen. Om dit te bereiken gaan we in 2020 inzetten op drie onderwerpen:

- Integraal werken in de praktijk, met onder andere trainingen
- Strategisch vermogen, onder andere producten ontwikkelen om dit te vergroten
- Projectmatig werken, organisatie breed doorontwikkelen van projectmatig werken door onder andere gebruik te maken van het handboek Projectmatig werken Valkenswaard

Participatie

Mensen worden steeds zelfredzamer en vertonen meer initiatief. Als overheid heb je wel de taak om mee te denken, maar je wilt zaken niet overpakken of overnemen. Zeker sinds de komst van de Omgevingswet verschuiven we naar een meer ondersteunende rol. Maar hoe zorgen we binnen die nieuwe regelgeving voor een duidelijke aanpak en structuur? Hoe professionaliseren we de participatie binnen Valkenswaard? En welke methodes zetten we zelf in, zodat de samenleving optimaal met ons mee kan denken bij nieuwe projecten en nieuw beleid?

Een van de concrete middelen die hier antwoord op geeft is de Participatiewijzer. Deze handleiding geeft aan wat participatie inhoudt, welke rollen en verantwoordelijkheden alle betrokkenen hebben en wat de uitgangspunten voor het participatieproces zijn. Deze participatiewijzer wordt toegespitst op de situatie van Valkenswaard. Daarna moet het worden geïmplementeerd.

Een ander middel is het Expertisecentrum, dat zich met drie wijkcoördinatoren al sinds 2004 inzet voor een betere samenwerking tussen de gemeente Valkenswaard en onze inwoners. Dat wordt gedaan door samen met collega's om de tafel te gaan en manieren te bedenken om inwoners bij hun

plannen te betrekken. Het Expertisecentrum ondersteunt de medewerkers bij vraagstukken over de aanpak van participatie.

Groei!

Voor Valkenswaard is het belangrijk dat wij inzetbaar blijven, dat we een lerende organisatie worden en dat we onze talenten écht benutten. Je bent zelf verantwoordelijk voor je eigen inzetbaarheid. Daarom geven we onze medewerkers alle kansen om aan hun ontwikkeling te werken. Dit doen we onder andere met de Valkenswaard Academie, teamontwikkeling, strategische personeelsplanning en herijking van de vaardigheden. Daarnaast gaan we inzetten op de ontwikkelcyclus van de medewerker en de leidinggevende. We geven inhoud aan modern leiderschap en zetten in op de ontwikkeling daarvan. Integraal management met aandacht voor ontwikkeling van medewerkers en teams zijn daarbij belangrijke uitgangspunten. Het is belangrijk om de medewerkers te binden en te boeien. In 2019 is er een introductieprogramma voor Valkenswaard ontwikkeld. In 2020 gaan we ook inzetten op talentontwikkeling.

Ontwikkelingen in de bedrijfsvoering

Harmoniseren en standaardiseren bedrijfsvoering

Voor het bereiken van de doelstellingen van de samenwerking op het gebied van bedrijfsvoering welke de gemeente aan de GRSA2 heeft opgedragen is het harmoniseren van het beleid op het onderdeel bedrijfsvoering en het standaardiseren van bijbehorende processen en systemen noodzakelijk. Dit zal ook in 2020 een belangrijk aandachtsgebied zijn samen met de andere A2 gemeenten. Denk hierbij aan zoveel mogelijk uniformeren van het Planning & Control proces, werken aan duurzame digitalisering, applicaties, enz. . Dat vraagt om inzet van zowel management en medewerkers van de A2 als van de gemeente.

Informatievisie

De veranderende technologische ontwikkelingen, de veranderingen die richting gemeenten komen vanuit de overheid en samenleving en eigen ambities worden gebundeld in een gezamenlijke I-visie. Thema's die in de visie een plaats vinden zijn bijvoorbeeld de doorontwikkeling van de dienstverlening en het realiseren van samenwerkingsomgevingen. Hierboven zijn deze ontwikkelingen reeds belicht. Deze I-visie zal bijdragen aan de planmatige realisaties van onze ambities. De realisatie zal via projecten de komende jaren ingevuld worden. Daarvoor zullen ook investeringen noodzakelijk zijn.

Informatiebeveiliging en privacy

Binnen de gemeente is het college van burgemeester en wethouders integraal verantwoordelijk voor de beveiliging van informatie binnen de werkprocessen van de gemeente. Informatiebeveiliging gaat niet over ICT alleen, het gaat over informatie in alle verschijningsvormen binnen de organisatie. Informatiebeveiliging en privacy blijven bij het meer en meer digitaal werken belangrijke thema's.

De komende jaren nemen de digitale dreigingen voor de gemeentelijke organisaties toe. Om nieuwe risico's en dreigingen op het gebied van de beschikbaarheid, vertrouwelijkheid en integriteit van gegevens het hoofd te kunnen bieden zijn technische aanpassingen van onze ICT-omgeving onontkoombaar en worden meegenomen in de Informatievisie.

In 2013 hebben de gemeenten afgesproken om de Baseline Informatieveiligheid Gemeenten (BIG) te implementeren. Deze BIG is door de jaren heen steeds geactualiseerd en wordt per 1 januari 2020 vervangen door de BIO (baseline informatievoorziening Overheid). Deze baseline is de basis voor de verantwoording (ENSIA) over informatieveiligheid aan de gemeenteraad. De verantwoording bestaat uit de zelfevaluatie, een IT-audit, een verklaring van het college van B&W en een passage over informatieveiligheid in het jaarverslag. De A2samenwerking ondersteunt de gemeenten bij de implementatie van de BIO.

Personeel & organisatie

De personeels- en salarisadministratie processen worden verder gedigitaliseerd waardoor er een zo groot mogelijk mate van 'selfservice' wordt aangeboden aan de medewerkers en management.

Juridische zaken

Op basis van de ervaringen uit o.a. de ontvangen bezwaarschriften, aanbevelingen jaarverslag van de commissie bezwaarschriften A2 samenwerking en wijzigende wet & regelgeving wordt er in 2020 de juridische kwaliteitszorg binnen de gemeentelijke organisatie en de processen verder versterkt. Dit is een continue proces. In het najaar van 2019 wordt gestart met een pilot mediation, het effect van de inzet van dit middel zal met behulp van een evaluatie in 2020 bepaald worden.

Personeel & Organisatie

Functieboek en HR-gesprekscyclus

In 2017 is gestart met de onderhoudsronde HR21. Dit naar aanleiding van bezwaren die voortkwamen uit de technische omzetting in 2015 van bestaande functies naar de nieuwe systematiek generieke functiewaardering en beschrijving HR21. De onderhoudsronde is inmiddels afgerond, dit heeft geleid tot een paar nieuwe functie-indelingen. In Q4 van het jaar 2019 worden de wijzigingen in het functieboek van de gemeente Valkenswaard aangepast en opnieuw vastgesteld.

De HR-gesprekscyclus bestaat sinds 2016 uit "Het goede gesprek". Dit gesprek heeft als doelstelling om op basis van gelijkwaardigheid een dialoog aan te gaan tussen medewerker en manager. In 2019 wordt in dit gesprek, als gevolg van de ontwikkelingen vanuit Strategische Personeelsplanning, nog meer ingezet op ontwikkeling van de toekomstbestendige medewerker. We gebruiken daarvoor POP-gesprekken (persoonlijke ontwikkeling).

Project generatiepact

In 2015 is een projectopdracht voor een generatiepact opgesteld. Dit heeft geleid tot een regeling generatiepact voor medewerkers vanaf 60 jaar met een looptijd van 3 jaar. Het eerst instapmoment is geweest januari 2017 en het laatste instapmoment is december 2019. Het generatiepact houdt in dat ruimte voor aanstelling van jongeren wordt gemaakt, doordat via ondersteunende instrumenten oudere werknemers gestimuleerd worden minder te gaan werken. Na de looptijd wordt het generatiepact niet verlengd.

Formatieontwikkeling en -beheersing

Team	Fte 2019	Fte begroting 2020
Griffie	1,56	1,56
Directie/staf	4,00	4,00
Klantcontact Burgers (KCB)	13,33	13,04
Klancontact Omgeving (KCO)	18,59	18,64
Klantcontact Zorg (KCZ)	20,33	20,55
Beheer & Uitvoering (B&U)	49,04	43,00
Sociaal en Economisch Beleid (SEB) (19,42 fte) inclusief team Sociaal Domein (4,61 fte)	21,81	24,03
Ruimtelijk Beleid (RB)	21,40	29,03
Projecten & Programma's (P&P)	8,45	8,45
Toegestane formatieomvang per 1 januari begrotingsjaar	158,31	162,30
Centrum voor muziek en dans (CMD)	12,60	12,60

De toename van Fte (team SEB en gedeeltelijk team RB) betreft besluiten die zijn genomen om structurele inhuur om te zetten naar vaste formatie. De afname van FTE bij team B&U betreft medewerkers zwembad, deze zijn overgeheveld naar het team RB.

Personeelsopbouw

	Valkenswaard per 01.01.2019 (absoluut)	Valkenswaard per 01.01.2019 (%)
leeftijd < 20 jaar	1	-
leeftijd 20 - 30 jaar	22	10
leeftijd 30 - 40 jaar	35	16
leeftijd 40 - 50 jaar	55	24
leeftijd 50 - 60 jaar	67	29
leeftijd 60 - 65 jaar	30	13
65 en ouder	19	8
	229	100

In het overzicht met betrekking tot de personeelsopbouw zijn het CMD, B&W en Raad meegenomen.

Uitgangspunten tijdelijke inhuur

De inzet van externe medewerkers wordt bepaald op basis van een aantal uitgangspunten:

- Incidenteel werk, waaronder projecten;
- Tijdelijk extra capaciteit;
- Specifieke vaardigheden gezien de ontwikkeling van de organisatie;
- Externe deskundigheid;
- Vervanging bij ziekte.

Verzuim

In 2019 (meetpunt augustus 2019) is het ziekteverzuim (4,36%) en de meldingsfrequentie bedraagt 1,13. Het ziekteverzuim is beduidend lager dan in 2018 (5,97%), De meldingsfrequentie is hoger dan in 2018 (1,03).

Sturing en Control

Administratieve organisatie en interne beheersing

Een goed ingerichte administratieve organisatie (AO), met daaraan gekoppeld een adequate interne beheersing (IB), is noodzakelijk om als gemeente 'in control' te zijn. Het gaat dan om het geheel van organisatorische maatregelen, die gericht zijn op het goed functioneren van de administratieve aspecten van de bedrijfsprocessen en de daarbij behorende informatievoorziening.

De belangrijkste financiële bedrijfsprocessen, financiële materialiteit, hebben we in beeld gebracht en voorzien van beheersmaatregelen. Jaarlijks toetsen we met een interne controle of deze maatregelen nog voldoende in de organisatie zijn verankerd. De belangrijkste bedrijfsprocessen zijn:

- Inkopen/ aanbestedingen
- Personeel
- Sociaal Domein
- Grondexploitaties
- Subsidieverstrekking
- Sisa
- Gemeentelijke belastingen
- Omgevingsleges
- Parkeren
- Verhuur en overige opbrengsten

Het verbeteren van de AO en IB vindt continue plaats en hangt samen met de doelstellingen van de organisatie en de veranderingen in de bedrijfsvoering. We sturen actief op de aanbevelingen en/of aandachtspunten van de accountant uit hun Managementletter en Verslag van Bevindingen. Hierover wordt aan de auditcommissie gerapporteerd.

Doelmatigheid/ doeltreffendheid

Op grond van de verordening 'Onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid Gemeente Valkenswaard' (art. 213a) worden jaarlijks de doeltreffendheid en/of doelmatigheid van twee specifieke onderwerpen onderzocht uit een programma of paragraaf. In de afgelopen jaren is hierbij aandacht besteed aan beheer op orde in het ruimtelijk domein en de opzet van een programmatische aanpak in het sociaal domein. Hierboven hebben we aangegeven dat we verder inzetten op het waar mogelijk harmoniseren en standaardiseren van de bedrijfsvoering. Dat vraagt om inzet van zowel management en medewerkers van de A2 als van de gemeenten.

Verbonden Partijen

Inleiding

De gemeente Valkenswaard participeert in diverse rechtsvormen. Wanneer samenwerking plaats biedt aan bestuurlijke invloed én er een financieel belang mee gemoeid is, spreken we van verbonden partijen. Uitgangspunt is dat deze vorm van samenwerking bijdraagt aan het realiseren van de doelstellingen van de gemeente. De tegenhanger is dat bepaalde vormen van samenwerking ook risico's met zich meebrengen. Denk hierbij aan bestuurlijke en politieke risico's, maar ook aan financiële risico's.

Op 28 november 2013 heeft de gemeenteraad de nota 'Verbonden partijen' vastgesteld. Daarin hebben we een visie op verbonden partijen bepaald en hebben we een aantal uitgangspunten en spelregels geformuleerd, waardoor de gemeente grip kan houden op de risico's en tijdig kan bijsturen. De vaststelling van deze nota heeft geleid tot een aanpassing van de paragraaf verbonden partijen ten opzichte van voorgaande jaren. Ook de wijziging van het Besluit Begroting en Verantwoording van 25 juni 2013 en 2016 heeft geleid tot een aantal aanpassingen in de paragraaf verbonden partijen.

Met deze aanpassingen willen we meer inzicht in en grip krijgen op de resultaten, financiën en risico's van de verbonden partijen. Concreet moeten we, behalve de al opgenomen informatie, ook de volgende informatie meenemen:

- het openbaar belang dat wordt gewaarborgd (financieel en bestuurlijk belang);
- visie/doelstelling van de verbonden partij in relatie tot de doelen van de gemeente;
- voorgenomen activiteiten van de verbonden partij;
- actuele ontwikkelingen;
- deelnemende organisaties in de verbonden partij;
- de veranderingen die zich hebben voorgedaan gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de gemeente in de verbonden partij heeft;
- het eigen en het vreemd vermogen en de solvabiliteit van de verbonden partij aan het begin en aan het einde van het begrotingsjaar;
- het (financieel) resultaat van de verbonden partij;
- verplichting tot afdekking van risico's;
- verstrekte geldleningen en/of garanties.

Overzicht verbonden partijen (alle bedragen x €1.000)

Metropoolregio Eindhoven	Toelichting
1. Visie/ doelstelling in relatie tot doelen van gemeente Valkenswaard	De gemeenten in de Regio Eindhoven zetten zich op bepaalde terreinen van lokale overheidszorg gezamenlijk in voor hun inwoners. Te denken valt hierbij aan milieu, verkeer, vervoer, communicatie.
2. Deelnemende organisaties	De gemeenten Eindhoven, Veldhoven, Best, Waalre, Oirschot, Nuenen, Son en Breugel, Deurne, Laarbeek, Helmond, Gemert-Bakel, Asten, Someren, Geldrop-Mierlo, Heeze-Leende, Valkenswaard, Cranendonck, Eersel, Bergeijk, Bladel, Reusel-de Mierden.
3. Rechtsvorm	GR
4. Bestuurlijk belang	Burgemeester A. Ederveen: afgevaardigde Algemeen bestuur MRE
5. Vestigingsplaats	Eindhoven
6. Belang	3,86%
7. Gemeentelijke bijdrage 2020	€ 427
8. Resultaat 2018	€ 1.005
9. Eigen vermogen eind 2018	€ 4.280
10. Vreemd vermogen eind 2018	€ 17.413

Metropoolregio Eindhoven	Toelichting
11. Geprognoseerd resultaat 2020	€ 0
12. Eigen vermogen begin 2020	€ 3.100
13. Eigen vermogen eind 2020	€ 2.920
14. Vreemd vermogen begin 2020	€ 16.976
15. Vreemd vermogen eind 2020	€ 16.184
16. Voldoende weerstandsvermogen?	Nee
17. Risico's*	€ 42

Samenwerkingsverband A2-gemeenten	Toelichting
1. Visie/ doelstelling in relatie tot doelen van gemeente Valkenswaard	De Samenwerking A2 gemeenten behartigt de gemeenschappelijke en afzonderlijke belangen van de deelnemers op de gebieden van: - Werk en Inkomen; - Bedrijfsvoering
2. Deelnemende organisaties	De gemeenten Heeze-Leende, Cranendonck en Valkenswaard.
3. Rechtsvorm	GR
4. Bestuurlijk belang	Burgemeester A. Ederveen: voorzitter bestuur Wethouder T. Geldens: lid bestuur Wethouder K. Marchal: lid bestuur Wethouder M. Theus: lid bestuur
5. Vestigingsplaats	Valkenswaard
6. Belang	49,49%
7. Gemeentelijke bijdrage 2020	€ 8.128
8. Resultaat 2018	€ 99
9. Eigen vermogen eind 2018	€ 148
10. Vreemd vermogen eind 2018	€ 7.025
11. Geprognoseerd resultaat 2020	€ 0
12. Eigen vermogen begin 2020	€ 37
13. Eigen vermogen eind 2020	€ 25
14. Vreemd vermogen begin 2020	€ 7.025
15. Vreemd vermogen eind 2020	€ 7.025
16. Voldoende weerstandsvermogen?	Nee
17. Risico's*	€ 350

Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost	Toelichting
1. Visie/ doelstelling in relatie tot doelen van gemeente Valkenswaard	Samenwerking van brandweer, GHOR en RAV (Regionale Ambulancevoorziening) om incidenten en rampen te voorkomen, beperken en bestrijden.
2. Deelnemende organisaties	De gemeenten Eindhoven, Veldhoven, Best, Waalre, Oirschot, Nuenen, Son en Breugel, Deurne, Laarbeek, Helmond, Gemert-Bakel, Asten, Someren, Geldrop-Mierlo, Heeze-Leende, Valkenswaard, Cranendonck, Eersel, Bergeijk, Bladel, Reusel-de Mierden.
3. Rechtsvorm	GR
4. Bestuurlijk belang	De burgemeester A. Ederveen is vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur.
5. Vestigingsplaats	Eindhoven
6. Belang	4,21%
7. Gemeentelijke bijdrage 2020	€ 1.564
8. Resultaat 2018	€ 773
9. Eigen vermogen eind 2018	€ 7.391
10. Vreemd vermogen eind 2018	€ 49.117
11. Geprognoseerd resultaat 2020	€ 0
12. Eigen vermogen begin 2020	€ 5.377
13. Eigen vermogen eind 2020	€ 5.503
14. Vreemd vermogen begin 2020	€ 35.014

Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost	Toelichting
15. Vreemd vermogen eind 2020	€ 34.016
16. Voldoende weerstandsvermogen?	Ja
17. Risico's*	€ 0

Werkvoorzieningsschap Regio Eindhoven (Ergon)	Toelichting
1. Visie/ doelstelling in relatie tot doelen van gemeente Valkenswaard	Het uitvoeren van de Wet Sociale Werkvoorziening door zorg te dragen voor werkgelegenheid voor inwoners met een lichamelijke, verstandelijke of psychische handicap. Hiervoor is een gemeenschappelijke regeling aangegaan waarbinnen het bedrijf Ergon wordt geëxploiteerd.
2. Deelnemende organisaties	De gemeenten Eindhoven, Veldhoven, Heeze-Leende, Valkenswaard en Waalre. De gemeente Geldrop-Mierlo heeft een inkooprelatie.
3. Rechtsvorm	GR
4. Bestuurlijk belang	Het college is met de wethouder M. Theus vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur van Ergon
5. Vestigingsplaats	Eindhoven
6. Belang	8,35%
7. Gemeentelijke bijdrage 2020	Geen gemeentelijke bijdrage, alleen doorbetaling van rijksmiddelen.
8. Resultaat 2018	€ 371
9. Eigen vermogen eind 2018	€ 10.247
10. Vreemd vermogen eind 2018	€ 6.769
11. Geprognoseerd resultaat 2020	€ 0
12. Eigen vermogen begin 2020	N.n.b.
13. Eigen vermogen eind 2020	N.n.b.
14. Vreemd vermogen begin 2020	N.n.b.
15. Vreemd vermogen eind 2020	N.n.b.
16. Voldoende weerstandsvermogen?	Nee
17. Risico's*	€ 384

Cure	Toelichting
1. Visie/ doelstelling in relatie tot doelen van gemeente Valkenswaard	Door middel van een openbaar lichaam behartigen van de belangen van - en het tot stand brengen van een samenwerking tussen - de aan de regeling deelnemende gemeenten op het terrein van het beheer van huishoudelijke afvalstoffen afkomstig uit de deelnemende gemeenten en de daarmee samenhangende taken, een en ander met inachtneming van de Wet milieubeheer en van het door de overheid gevoerde afvalstoffenbeleid.
2. Deelnemende organisaties	De gemeenten Eindhoven, Geldrop-Mierlo en Valkenswaard.
3. Rechtsvorm	GR
4. Bestuurlijk belang	In het dagelijks bestuur is de wethouder Milieu/ Financiën vertegenwoordigd. In het Algemeen Bestuur zijn de wethouder Milieu/ Financiën en de wethouder Economische Zaken vertegenwoordigd.
5. Vestigingsplaats	Eindhoven
6. Belang	8,5%

Cure	Toelichting
7. Gemeentelijke bijdrage 2020	€ 2.865
8. Resultaat 2018	€ 198
9. Eigen vermogen eind 2018	€ 198
10. Vreemd vermogen eind 2018	€ 18.079
11. Geprognoseerd resultaat 2020	€ 0
12. Eigen vermogen begin 2020	N.n.b.
13. Eigen vermogen eind 2020	N.n.b.
14. Vreemd vermogen begin 2020	N.n.b.
15. Vreemd vermogen eind 2020	N.n.b.
16. Voldoende weerstandsvermogen?	Nee. Alle risico's zijn voor deelnemende gemeenten.
17. Risico's*	€ 286

Gemeenschappelijke gezondheidsdienst Zuidoost Brabant (GGD)	Toelichting
1. Visie/ doelstelling in relatie tot doelen van gemeente Valkenswaard	Via de gemeenschappelijke regeling GGD BZO is Valkenswaard samen met 20 andere gemeenten verantwoordelijk voor de instandhouding van de Gemeenschappelijke Gezondheid Dienst Brabant Zuidoost. Het betreft hier een verplichting op basis van de Wet publieke gezondheid, die in 2008 onder meer de Wet collectieve preventie volksgezondheid heeft vervangen.
2. Deelnemende organisaties	De gemeenten Eindhoven, Veldhoven, Best, Waalre, Oirschot, Nuenen, Son en Breugel, Deurne, Laarbeek, Helmond, Gemert-Bakel, Asten, Someren, Geldrop-Mierlo, Heeze-Leende, Valkenswaard, Cranendonck, Eersel, Bergeijk, Bladel, Reusel-de Mierden.
3. Rechtsvorm	GR
4. Bestuurlijk belang	Wethouder M. Theus: lid AB, DB en lid financiële commissie, Burgemeester A. Ederveen: lid DB
5. Vestigingsplaats	Eindhoven
6. Belang	4,20%
7. Gemeentelijke bijdrage 2020	€ 545
8. Resultaat 2018	€ -16
9. Eigen vermogen eind 2018	€ 2.830
10. Vreemd vermogen eind 2018	€ 12.672
11. Geprognoseerd resultaat 2020	€ 0
12. Eigen vermogen begin 2020	€ 2.415
13. Eigen vermogen eind 2020	€ 2.150
14. Vreemd vermogen begin 2020	€ 12.755
15. Vreemd vermogen eind 2020	€ 12.716
16. Voldoende weerstandsvermogen?	Nee. Dit is beperkt. Voor overige risico's staan deelnemende gemeenten garant.
17. Gekwantificeerde risico's	€ 54

Omgevingsdienst Zuidoost Brabant	Toelichting
1. Visie/ doelstelling in relatie tot doelen van gemeente Valkenswaard	Gemeenten en provincies gaan samenwerken in regionale uitvoeringsdiensten (RUD's) om de kwaliteit van de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving van complexe en bovenlokale milieugerelateerde uitvoeringstaken te verbeteren.
2. Deelnemende organisaties	De gemeenten Eindhoven, Veldhoven, Best, Waalre, Oirschot, Nuenen, Son en Breugel,

Omgevingsdienst Zuidoost Brabant	Toelichting
	Deurne, Laarbeek, Helmond, Gemert-Bakel, Asten, Someren, Geldrop-Mierlo, Heeze-Leende, Valkenswaard, Cranendonck, Eersel, Bergeijk, Bladel, Reusel-de Mierden.
3. Rechtsvorm	GR
4. Bestuurlijk belang	In dagelijks bestuur is Valkenswaard vertegenwoordigd door wethouder milieu van Heeze-Leende. In algemeen bestuur heeft wethouder milieu van Valkenswaard zitting.
5. Vestigingsplaats	Eindhoven
6. Belang	0,75%
7. Gemeentelijke bijdrage 2020	€ 206
8. Resultaat 2018	€ 0
9. Eigen vermogen eind 2018	€ 1.514
10. Vreemd vermogen eind 2018	€ 4.254
11. Geprognoseerd resultaat 2020	€ 0
12. Eigen vermogen begin 2020	€ 1.515
13. Eigen vermogen eind 2020	€ 1.515
14. Vreemd vermogen begin 2020	€ 3.615
15. Vreemd vermogen eind 2020	€ 3.466
16. Voldoende weerstandsvermogen?	Nee.
17. Gekwantificeerde risico's*	€ 6

N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	Toelichting
1. Visie/ doelstelling in relatie tot doelen van gemeente Valkenswaard	Bankieren met een bankinstelling die voldoet aan de hoogste ranking (AAA). De BNG is de bank van de overheid en voor het maatschappelijk belang. De BNG voorziet in zo goedkoop mogelijke financiële dienstverlening en biedt zo toegevoegde waarde aan haar aandeelhouders en de Nederlandse publieke sector
2. Deelnemende organisaties	De publieke sector in Nederland, zoals gemeenten, provincies, gemeenschappelijke regelingen etc.
3. Rechtsvorm	N.V.
4. Bestuurlijk belang	De vertegenwoordiger in de algemene vergadering van aandeelhouders is de wethouder T. Geldens.
5. Vestigingsplaats	Den Haag
6. Belang	0,023%
7. Gemeentelijke bijdrage	Geen bijdrage
8. Resultaat 2018	€ 337.000
9. Eigen vermogen eind 2018	€ 4.991.000
10. Vreemd vermogen eind 2018	€ 132.518.000
11. Geprognoseerd resultaat 2020	N.n.b.
12. Eigen vermogen begin 2020	N.n.b.
13. Eigen vermogen eind 2020	N.n.b.
14. Vreemd vermogen begin 2020	N.n.b.
15. Vreemd vermogen eind 2020	N.n.b.
16. Voldoende weerstandsvermogen?	N.n.b.
17. Gekwantificeerde risico's	N.n.b.

*Risico's worden conform het BBV, artikel 11, lid b, gedefinieerd als alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Indien er geen redelijk beeld gevormd kan worden omtrent de risico's en/of het weerstandsvermogen, wordt er standaard 10% van de gemeentelijke bijdrage opgenomen in het weerstandsvermogen van de gemeente.

Totale bijdrage verbonden partijen

Verbonden Partij	Bijdrage 2020
Metropoolregio Eindhoven	427
Samenwerkingsverband A2-gemeenten	8.128
Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost	1.564
Werkvoorzieningsschap Regio Eindhoven (Ergon)	-
Cure	2.865
Gemeenschappelijke gezondheidsdienst Zuidoost Brabant (GGD)	545
Omgevingsdienst Zuidoost Brabant	206
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	-
Totaal	13.735

Grondbeleid

Inleiding

De manier waarop de gemeente invloed uitoefent op de realisatie van ruimtelijke plannen kunnen we kortweg zien als de essentie van gemeentelijk grondbeleid. Een slagvaardig grondbeleid is een randvoorwaarde voor het welslagen van ruimtelijk en sectoraal beleid.

Toekomstvisie, Structuurvisie, Woningbouwprogramma en andere beleidsnota's geven richting aan de toekomstige ontwikkeling van Valkenswaard. Om te zorgen dat de gemeente daarin de regie kan voeren, is het belangrijk dat zij zich naast publiekrechtelijke kaders kan bedienen van privaatrechtelijke kaders en instrumenten. Dit kan door het voeren van een faciliterende grondpolitiek met een sterke regiefunctie. Alleen voor maatschappelijke doelen en natuurcompensatie voeren we nog een actieve grondpolitiek. De doelstellingen en werkwijzen en instrumenten van het grondbeleid liggen vast in de Nota Grondbeleid, vastgesteld op 23 juni 2016.

Integrale afweging provinciale woningbouwprognose 2014-2023

In november 2014 heeft de provincie het woningbouwprogramma voor de periode 2014- 2023 bekendgemaakt. Op basis van deze prognose heeft de gemeenteraad in 2015 het raadvoorstel "Integrale afweging en prioritering woningbouwprojecten" vastgesteld. De besluitvorming hebben we verwerkt in de actualisatie van alle onderhanden grondexploitaties en in deze begroting.

In het voorjaar van 2017 heeft de provincie een nieuwe provinciale bevolkings- en huishoudensprognose bekendgemaakt. Door deze prognose kunnen we in de periode 2017-2026 circa 175 woningen extra realiseren, bovenop de woningbouwprogrammering van september 2015. In februari 2019 heeft de gemeenteraad het woningbouwprogramma 2019 – 2021 vastgesteld. De besluitvorming over deze afweging hebben we nog niet verwerkt in deze actualisatie van de grondexploitaties. Op dit moment werken we stedenbouwkundige schetsen uit voor de gemeentelijke locaties.

Actuele prognose resultaat totale bouwgrondexploitatie.

Op dit moment zijn de onderstaande negen grondgrondexploitaties actief en worden onderstaande resultaten op einddatum geraamd. Kloosterpark en Veldbeemd beëindigd per 31-12-2019.

Grex (*€ 1.000)	Einde looptijd	Verwacht resultaat op einddatum	Tussentijdse winstneming t/m 2018	Totaal resultaat einde looptijd na tussentijdse winstnemingen
Hoge Akkers	2023	-2.477	0	-2.477
Vlasakkers	2021	-445	0	-455
Carolusdreef 100	2021	-123	0	-123
Molensteen	2021	103	76	179
Biestven	2021	116	482	598
Luikerweg 55	2021	217	43	260
Lage Heide wonen*	2024	6.230	12	6.242
Lage Heide landgoederen*	2021	685	0	685
Lage Heide natuur*	2020	-1.616	0	-1.616

Tabel: resultaat op einddatum

* = Grexen Lage Heide financieel één grex.

Risicoanalyse

In de crisisperiode waarin sommige gemeenten enorme bedragen in de grondexploitaties moesten afboeken heeft Valkenswaard de risico's met een scenariomodel gemonitord. Voor een tweetal grexen met een (beperkt) risico is steeds een drietal scenario's doorgerekend. Het betreft de grexen van het plan Lage Heide wonen en Lage Heide landgoed. Voor alle andere grexen liggen er besluiten voor de voorgenomen grondverkoop of zijn er taxaties gemaakt.

Voor 2018 conform de onderstaande scenario's. Hieronder geven wij in het kort weer, welke scenario's er zijn.

- `Scenario 1: Bij dit scenario dalen de grondprijzen met 15% en blijft de doorlooptijd van de grex gelijk aan het door de gemeente beoogde scenario;
- `Scenario 2: In dit scenario dalen de grondprijzen nogmaals met 5% en wordt de looptijd van de grex met één jaar verlengd. Dit scenario is negatiever dan scenario 1;
- `Scenario 3: Dit scenario gaat uit van een nog lager grondprijs (min 10% ten opzichte van scenario 1) en de looptijd van de grex wordt met twee jaar verlengd in plaats van één jaar. Dit scenario is het worstcasescenario scenario.

Vervolgens hebben we voor alle drie de scenario's het resultaat op einddatum berekend. Het resultaat op einddatum rekenen we daarna terug naar de netto contante waarde van 1 januari in het begrotingsjaar. Dit doen we om de resultaten van alle grondexploitaties onderling te kunnen vergelijken.

Wij hebben voor het bepalen van het risicobedrag een aanname gedaan dat de kans van optreden van één van de scenario's voor ieder scenario gelijk is. Door het resultaat op netto contante waarde te vermenigvuldigen met het percentage wordt het gewogen resultaat bepaald. Het resultaat van de grondexploitatie minus het gewogen resultaat is dan het risicobedrag van de betreffende grondexploitatie.

In de tabel zijn de gewogen resultaten op netto contante waarde 1 januari 2020 in kolom B weergegeven op basis van de geschetste risicoscenario's.

Grondexploitatie (*€ 1.000)	Kolom A Actualisatie Netto Contante Waarde 01-01-2020	Kolom B Gewogen resultaat Netto Contante Waarde 01-01-2020	Kolom C Verschil B - A Netto Contante Waarde 01-01-2020
Hoge Akkers	-2.334	besluit	0
Vlasakkers	-437	taxatie	0
Carolusdreef 100	-121	koopovereenkomst	0
Molensteen	101	grond verkocht	0
Biestven	114	grond verkocht	0
Luikerweg 55	213	koopovereenkomst	0
Lage Heide, deelgebied Wonen*	5.643	2.927	2.716
Lage Heide, deelgebied Landgoederen*	659	186	473
Lage Heide, deelgebied Natuur*	-1.616	Geen bouwgrond	0
Totaal	2.222		3.189

* grexen Lage Heide financieel één grex.

In kolom A zijn de resultaten op netto contante waarde op 1 januari 2020 vermeld op basis van de laatste fasering en actueel rentepercentage. Deze actualisatie heeft plaatsgevonden in het kader van het opstellen van de begroting 2020.

De bedragen in kolom B geven de netto contante waarde weer op basis van het gewogen resultaat van de risicoanalyse. Het verschil in kolom C geeft als resultaat de lagere winst op basis van de risicoanalyse ten opzichte van het resultaat op netto contante waarde 1 januari 2020 (kolom B).

Conclusie risicoanalyse:

Alle grexen, waarvoor een risicoanalyse is opgesteld, blijven positief. Het zou wel kunnen dat er op de grondexploitaties minder winst wordt gemaakt dan geraamd, als de geschetste scenario's uitkomen. Het geraamde resultaat van de grexen van circa € 2.222.000 (netto contant 1 januari 2020) kan hierdoor met € 3.189.000 verminderen naar € 967.000 (negatief). Voor dit negatieve bedrag treffen we geen voorziening, omdat voor alle negatieve grondexploitaties al een voorziening is getroffen.

In de begroting 2020 hebben wij geen rekening gehouden met de verwachte winst van de grondexploitaties: er zijn dus geen projecten gefinancierd met een verwachte winst vanuit de grondexploitaties. Vanuit het voorzichtigheidsprincipe nemen we de winst pas op als deze daadwerkelijk is gerealiseerd. Zo hebben we het de voorgaande jaren ook gedaan.

Voorzieningen en risico's aanvullend op de risicoanalyse Lage Heide.

De grexen Lage Heide Wonen, Landgoederen en Natuur worden financieel beschouwd als één grex. De netto contante waarde van de eindwaarden van de grex Natuur is negatief. Voor de grexen Wonen en Landgoederen zijn netto contante waarden op basis van risico analyse positief. Voor het totale grex Lage Heide leidt dit tot een gezamenlijk gewogen resultaat van € 1.478.361 positief.

Garantie grondprijzverlaging.

In de woningmarktanalyse (raadsvoorstel 13raad00478 d.d. 5 september 2013) zijn stimulerende maatregelen benoemd die direct invloed hebben op het resultaat van de lopende grondexploitaties. De maatregel, die effect heeft op het resultaat van de lopende grondexploitatie, is de garantie die de gemeente aan de koper van een bouwkaavel verstrekt, die garandeert dat een eventuele verlaging van de grondprijz binnen 10 jaar na aankoop wordt terugbetaald aan de consument.

Bij de behandeling van het raadsvoorstel 2e actualisatie bouwgrondexploitaties 2015 heeft uw raad een amendement aangenomen, dat deze garantieregul met ingang van 1 april 2016 te beëindigen, waarbij de tot dat moment afgegeven garanties worden gerespecteerd.

Dit betekent een risico bij grondprijzverlaging.

Tot en met 1 april 2016 hebben wij negen bouwkaavels in de grex Lage Heide Wonen verkocht met toepassing van de prijzgarantie. In het onderstaande overzicht geven wij de concrete financiële gevolgen aan voor de grex Lage Heide Wonen bij een grondprijzverlaging. Voor de bepaling van het risicobedrag zijn we uitgegaan van een substantiële grondprijzverlaging naar € 322/m².

Kavelnummer + oppervlakte	Aankoopjaar	Prijz verkoopdatum	Risicobedrag
Kavel 24 (460 m ²)	2013	€ 380/m ²	26.680
Kavel 18 (405 m ²)	2014	€ 380/m ²	23.490
Kavel 19 (434 m ²)	2014	€ 380/m ²	25.172
Kavel 23 (535 m ²)	2014	€ 380/m ²	31.030
Kavel 14 (463 m ²)	2015	€ 380/m ²	26.854
Kavel 29 (376 m ²)	2016	€ 380/m ²	21.808
Kavel 30 (480 m ²)	2016	€ 380/m ²	27.840
Kavel 35 (378 m ²)	2016	€ 380/m ²	21.924
Kavel 41 (433 m ²)	2016	€ 380/m ²	25.114
Totaal garantiebedrag			229.912

Het risicobedrag moet uitbetaald worden op het moment dat wordt besloten om de bouwgrondprijzen te verlagen. Op basis van het aantal vierkante meters bouwgrond van de verkochte bouwkaavels kan een negatief resultaat optreden van € 229.912.

Grondexploitatie	Einde looptijd	Resultaat op netto contante waarde 1 januari 2020	Resultaat gebaseerd op gewogen resultaat of eindwaarde
- Lage Heide wonen basis - prijsgarantie PO-kavels	2025	2.926.684 -229.912	Gewogen Risicobuffer
Lage Heide landgoederen	2020	185.091	Gewogen
Lage Heide natuur	2020	-1.616.233	eindwaarde
Lage Heide totaal		1.266.230	

Uit bovenstaande tabel blijkt dat het totaal resultaat van de grexen Lage Heide positief blijft en er geen voorziening getroffen moet worden.

Dommelkwartier

In december 2015 is de ruimtelijke procedure van het bestemmingsplan Dommelkwartier 2013 beëindigd, omdat de ontwikkeling niet past binnen de kaders van ladder van duurzame verstedelijking. Er is een mediationtraject gestart over de afwikkeling van de gesloten anterieure overeenkomsten. Dit mediationtraject is in 2016 gestart en is eind 2018 beëindigd. De advocaat van de ontwikkelaars heeft daarop op 20 december 2018 schriftelijk mededeling gedaan dat partijen weer worden teruggeworpen op de op 29 december 2015 kenbaar gemaakte aansprakelijkstelling en concept-dagvaarding. De definitieve dagvaarding is vervolgens op 30 april 2019 bij de rechtbank aanhangig gemaakt.

Om bovenstaande reden wordt de grondexploitatie nog niet gesloten, wel zal de boekwaarde van de grex niet hoger mogen zijn dan de taxatiewaarden van de huidige bestemming. De boekwaarde van de grex bedraagt op 31 december 2018 € 1.707.085.

De taxatiewaarde bedraagt € 255.000. Op basis van deze taxatiewaarde de bij de jaarrekening 2017 getroffen voorziening van € 1.413.064 verhoogd met een bedrag van € 39.022 tot € 1.452.086.

Resume voorzieningen.

Voor grexen waarvoor een nadelig exploitatieresultaat wordt verwacht zijn voorzieningen getroffen. Het negatieve resultaat van verliesgevende grexen wordt onttrokken aan de voorziening 'grondexploitaties'.

Voor de volgende bestemmingsplannen in exploitatie (grondexploitaties) zijn voorzieningen getroffen:

Grondexploitatie	Voorziening 1-1-2020	Geraamde resultaat op NCW 1-1-2020	Aanpassing voorziening begroting 2020	Voorziening per 1-7-2020
Hoge Akkers	2.288	-2.334	46	2.334
Vlasakker	428	-437	9	437
Carolusdreef 100	118	-121	3	121
Dommelkwartier	1.452	-	0	1.452
Totaal	4.286		58	4.344

De voorzieningen worden verhoogd als gevolg van de aanpassing van de netto contante waarde van 1-1-2019 naar 1-1-2020.

Voor de grexen waarvoor op basis van de gewogen netto contante waarde een negatief resultaat wordt verwacht zijn voorzieningen getroffen. De voorzieningen zijn ten laste van de algemene reserve gebracht. Het totaal van de voorzieningen bedraagt daardoor ± € 4,3 miljoen.

Verschilanalyse actualisatie begroting 2020 – jaarrekening 2018.

Jaarlijks worden de lopende bouwgrondexploitaties (grexen) geactualiseerd. Het proces van de actualisaties valt samen met het proces van de jaarrekening. In de onderstaande tabel zijn de resultaten op einddatum, van zowel de begroting 2020 als de jaarrekening 2018, van de geopende bouwgrondexploitaties weergegeven.

Grondexploitatie (*€ 1.000)	Jaarrekening 2018 Resultaat op einddatum	Begroting 2020 Resultaat op einddatum	Vershil Tussentijdse winstneming 2018	Vershil – overig
Hoge Akkers	- 2.477	-2.477	0	0
Vlasakkers	-445	-445	0	0
Carolusdreef 100	-123	-123	0	0
Molensteen	181	103	- 76	-2
Biestven	211	116	- 95	0
Luikerweg 55	261	217	- 43	-1
Lage Heide, Wonen*	6.242	6.230	- 12	0
Lage Heide, Landgoederen*	685	685		0
Lage Heide, Natuur*	-1.616	-1.616		0
Totaal			- 226	-3

* = Grexen Lage Heide financieel één grex.

De verschillen worden veroorzaakt:

- de tussentijdse winstnemingen bij de jaarrekening 2018 met bijbehorende rentevershillen voor de grexen Molensteen, Biestven, Luikerweg 55 en Lage Heide wonen.

Subsidieverstrekking

Inleiding

De kwaliteit van de samenleving in de gemeente Valkenswaard en haar kernen Borkel, Schaft en Dommelen wordt mede gekenmerkt door de hoge mate van sociale samenhang. Het fundament van die sociale samenhang wordt gevormd door betrokken burgers die vorm geven aan de samenleving, hun samenleving. Veel activiteiten die burgers ontplooiën, komen tot stand in georganiseerd verband. De gemeente Valkenswaard vindt die activiteiten belangrijk. Daarom verstrekt de gemeente jaarlijks subsidies aan een breed scala van meer dan honderd verenigingen en organisaties.

Er zijn veel verschillende subsidies en daarom hebben we de algemene subsidieverordening beperkt tot de hoofdlijnen. Het gaat om een procedureverordening en daarnaast gelden de beleidsregels. De subsidies kunnen structureel en incidenteel zijn en daarnaast is er sprake van subsidierelaties met gewone en intensieve sturing door de gemeente. Met subsidierelaties die hoog scoren op bepaalde criteria is er intensiever contact vanuit de gemeente, zodat we zowel op bestuurlijk als op ambtelijk niveau tot een goed plan en een adequate monitoring kunnen komen. Het gaat om criteria zoals het van vitaal belang zijn voor het welbevinden van de burger, het bepalend zijn voor het al dan niet realiseren van gemeentelijke beleidsdoelstellingen en het vormen van een groot financieel risico voor de gemeente.

Subsidiebeleid en subsidieverordening

Begin 2019 is de evaluatie van het Subsidiebeleid 2016 en de verordening opgeleverd. Aan de hand van deze evaluatie passen we het beleid, de subsidieverordening en de beleidsregels aan. Na de vaststelling door de gemeenteraad is het aangepaste beleid van toepassing op structurele subsidies vanaf 2021 en voor incidentele vanaf 2020.

Subsidieplafond

Gebaseerd op de algemene subsidieverordening stelt de gemeenteraad, bij de jaarlijkse vaststelling van de begroting, per cluster het bedrag vast dat ten hoogste als budgetsubsidie door het college kan worden verleend aan organisaties. Die subsidie is bedoeld voor het daaropvolgende jaar en moet gebruikt worden om de doelen binnen het cluster te bereiken. Overigens kunnen er altijd redenen zijn waardoor we aan de aan ons gelieerde partijen vragen om extra activiteiten te verrichten, zodat we ons beleid kunnen uitvoeren. De extra middelen die dan nodig kunnen zijn, zoeken we altijd binnen de programma's.

Op basis van het in 2016 vastgestelde subsidiebeleid zijn de subsidies verdeeld in clusters. Deze clusters geven aan welke maatschappelijke doelen worden gediend. In onderstaande tabel geven we aan welk subsidiebedrag (x € 1.000) met welk cluster is gemeoid. Vervolgens hebben we onderscheid gemaakt tussen relaties met "gewone" sturing en de intensieve sturingsrelaties:

Cluster	Subsidieplafond 2020	Gewone sturing	Intensieve sturing
Bevorderen Sociale Cohesie	150	20	130
Cultuur	1.822	239	1.583
Meedoen Makkelijker Maken	1.574	244	1.330
Opgroeien en Opvoeden	1.808	127	1.681
Ondersteuning Ondernemersklimaat	71	5	66
Sport	343	37	306
Toerisme	172	32	140
Vorming en Ontwikkeling	73	73	-
Volksgezondheid en Zorg	63	17	46
Totaal	6.076	794	5.282

Bezuinigingen

In deze paragraaf hebben we in één integraal beeld alle bezuinigingen en taakstellingen opgenomen. Met deze paragraaf willen we een beter financieel inzicht geven.

	2020	2021	2022	2023
Programma 1 Wonen				
Inbesteden gras(maaier)	20	20	20	20
Totaal nog te realiseren programma 1	20	20	20	20
Programma 2 Werken				
Huurtarieven medegebruik lokalen	40	40	40	40
Vervanging dure en externe locaties	56	56	56	56
Totaal nog te realiseren programma 2	96	96	96	96
Programma 3 Vrije Tijd				
Werven van subsidies	44	44	44	44
Optimale bezetting sportaccommodaties	25	25	25	25
Accountmanager sport	50	50	50	50
Totaal nog te realiseren programma 3	119	119	119	119
Programma 4 Sociaal Domein				
Individuele begeleiding	50	100	200	200
Vervoer	10	20	50	50
Dagbesteding	10	30	100	100
Efficiency inhuur en inzet medewerkers sociaal team	-	70	300	300
Vermogenskosten naar draagkracht	10	20	30	30
Onderhoud begraafplaatsen naar niveau B	-	-	-	85
Totaal nog te realiseren programma 4	80	240	680	765
Programma 5 Bestuur & Organisatie				
Coalitiegelden inzetten	300	400	500	500
Totaal nog te realiseren programma 5	300	400	500	500
Algemene dekkingsmiddelen				
OZB verhogen 4%	308	308	308	308
Totaal nog te realiseren Algemene dekkingsmiddelen	308	308	308	308
Overhead				
Efficiency personeel	52	105	105	105
Efficiency ICT budget	80	80	80	80
Efficiency proces- en gerechtskosten	25	25	25	25
Kantineprijzen verhogen	20	20	20	20
Totaal nog te realiseren Overhead	177	230	230	230
Onvoorzien				
Onvoorzien	50	50	-	-
Totaal nog te realiseren Onvoorzien	50	50	-	-
Subsidies				
Subsidiebeleid herijken	190	190	190	190
Totaal subsidies	190	190	190	190
Totaal nog te realiseren bezuinigingen	1.340	1.653	2.143	2.228

Bijlagen

Bijlage 1: weerstandsvermogen

Weerstandscapaciteit	Bedrag
Algemene reserve (vrij aanwendbaar deel)	4.763
Vrij aanwendbare specifieke bestemmingsreserves	1.636
Budget onvoorzien	75
Begrotingsruimte (saldo begroting 2019)	-
Stille reserve(s)	-
Onbenutte belastingcapaciteit	1.926
Kostenreductie (bezuinigingen)	-
Totaal	8.400

Algemene reserve	
Verwacht saldo per 01-01-2020	4.763
Vrij aanwendbare specifieke bestemmingsreserves	
Verwacht saldo per 01-01-2020	
Decentralisatie huisvesting onderwijs	60
Beeldende kunst	172
Speellocaties	522
Evenementen	49
Egalisatiereserve Vastgoed	-
Tussentijdse winstneming bouwgrondexploitatie	224
Buitenspeel terreinen peuterspeelzalen	98
Vervanging instrumenten CMD	40
Vervanging inventaris sport	58
Tractie ruimtelijk beheer	-
Vervanging bedrijfsmiddelen	284
Rood voor groen	129
Totaal	1.636
Minimale vereiste hoogte budget onvoorzien	75
Begrotingsruimte	-
Stille reserves	
	-
Totaal	-
Onbenutte belastingcapaciteit	
In de artikel 12 procedure is een minimaal tarief voor de OZB opgenomen van 0,1853%. Het OZB tarief voor woningen in 2020 is lager dan de artikel 12 norm.	1.926
Totaal	1.926
Kostenreductie	-

Bijlage 2: gemeentebestuur

Samenstelling gemeenteraad, raadsperiode 2018 - 2022

Partij	Aantal zetels in de gemeenteraad
H&G (Helder & Gedreven)	6
CDA (Christen Democratisch Appèl)	5
Valkenswaard Lokaal	4
PvdA (Partij van de Arbeid)	2
Samen voor Valkenswaard	2
VVD (Volkspartij voor Vrijheid en Democratie)	2
D66 (Democraten 66)	1
Vitaal Valkenswaard	1

Op 21 maart 2018 heeft er een gemeenteraadsverkiezing plaatsgevonden, waarna een nieuwe gemeenteraad is geïnstalleerd (29 maart 2018).

Vanaf maart 2018 bestaat het college van burgemeester en wethouders uit:

College	Portefeuille
Burgemeester drs. A.B.A.M. Ederveen	Openbare orde en veiligheid, toekomstvisie, bestuurlijke aangelegenheden, intergemeentelijke samenwerking, burgerzaken, communicatie en marketing. Programma's en projecten: Groote Heide Dommelland
Wethouder T.P.T.H. Geldens	Beheer openbare ruimte, financiën, duurzaamheid, bedrijvigheid, monumenten, eigendommen en grondzaken, grondexploitaties, vergunningen, sport. Programma's en projecten: Dommelkwartier, Dommelen-Zuid (verkeer), Masterplan Centrum, Business Case Sport.
Wethouder drs. C. Marchal	Verkeer en mobiliteit, ruimtelijke ordening, volkshuisvesting, personeel en organisatie, dienstverlening, toerisme en recreatie. Programma's en projecten: BGTS Groote Heide, Dommelkwartier, Bereikbaar Valkenswaard, Lage Heide woningbouw, Eurocircuit, Omgevingswet, Jongeren en jonge gezinnen.
Wethouder M.H. Theus	Zorg en welzijn, wijkgericht werken, werk en inkomen, onderwijs en cultuur. Programma transformatie sociaal domein.

Bijlage 3: overzicht reserves en voorzieningen

Naam reserve	2020	2021	2022	2023
ALGEMENE RESERVE				
Algemene reserve	4.763	4.935	5.328	5.977

BESTEMMINGSRESERVES				
Rood voor groen	129	129	129	129
Tussentijdse winstneming	224	224	224	224
Egalisatiereserve Vastgoed	0	127	544	961
Totaal bestemmingsreserves programma 1	353	480	897	1.314
Instandhouding buitenterreinen peuterspeelzalen	98	83	73	63
Decentralisatie huisvesting onderwijs	60	60	60	60
Speellocaties	522	317	337	357
Totaal bestemmingsreserves programma 2	680	460	470	480
Beeldende kunst	172	157	142	127
Evenementen	49	49	49	49
Vervanging instrumenten CMD	40	42	44	46
Vervanging inventaris sport	58	53	58	48
Totaal bestemmingsreserves programma 3	319	301	293	270
Egalisatiereserve WMO	0	0	0	0
Totaal bestemmingsreserves programma 4	0	0	0	0
Tractie ruimtelijk beheer	0	86	172	7
Vervanging bedrijfsmiddelen	284	245	301	199
Winstuitkering HNG	269	0	0	0
Totaal bestemmingsreserves programma 5	553	331	473	206
Totaal bestemmingsreserves	1.905	1.572	2.133	2.270

DEKKINGSRESERVES				
Afschrijvingen voormalig gemeentehuis	190	160	130	99
Woonwagens 2010	23	20	16	12
Totaal dekkingsreserves programma 1	213	180	146	111
Nulplus maatregelen N69	1.600	1.600	1.600	1.600
Totaal dekkingsreserves programma 2	1.600	1.600	1.600	1.600
Afschrijvingen CC De Hofnar	7.395	7.120	6.839	6.551
Klimaatbeheersing CC de Hofnar	26	13	0	0
Parkeerplaats sportpark 't Heike	30	28	26	24
Totaal dekkingsreserves programma 3	7.451	7.161	6.865	6.575
Afschrijvingen Gemeentehuis	4.025	3.836	3.642	3.443

Naam reserve	2020	2021	2022	2023
Tractie 2010	20	0	0	0
Tractie 2011	12	10	8	6
Vrachtwagen 83BKJ3	157	138	119	100
Nimos onkruidborstel machine	63	55	47	39
ICT algemeen	336	0	0	0
Brandveiligheid gemeentelijke gebouwen	204	196	188	180
Totaal dekkingsreserves programma 5	4.817	4.235	4.004	3.768
Totaal dekkingsreserves	14.081	13.176	12.615	12.054

Totaal bestemmings – en dekkingsreserves	15.986	14.748	14.748	14.324
---	---------------	---------------	---------------	---------------

VOORZIENINGEN				
Groot onderhoud onroerende zaken	2.500	1.376	1.402	1.305
Groot onderhoud Hofnar	392	355	318	279
Onderhoud De Hofnar facilitaire deel	386	406	426	446
Totaal voorzieningen overhead	3.278	2.137	2.146	2.030
Onderhoud wegen en bruggen	375	254	242	255
Riolering	3.253	2.798	2.267	1.668
Reiniging	0	0	0	0
Totaal voorzieningen programma 1	3.628	3.052	2.509	1.923
WW verplichtingen personeel	4	4	4	4
Appa langlevensrisico (pensioen)	3.948	3.776	3.619	3.569
Totaal voorzieningen programma 5	3.952	3.780	3.623	3.573
Totaal voorzieningen	10.858	8.969	8.278	7.526

Totaal reserves en voorzieningen	31.607	28.652	28.354	27.827
---	---------------	---------------	---------------	---------------

Bijlage 4: ontwikkelingen van reserves en voorzieningen

ALGEMENE RESERVE

Algemene Reserve	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Saldo 1 januari	4.763	4.935	5.328	5.977
Bij: Meicirculaire 2019, sociaal domein	431	429	0	0
Bij: verwacht resultaat	91	254	719	1.172
Af: Dekking sociaal domein, NK 20	350	290	70	65
Saldo	4.935	5.328	5.977	7.084

BESTEMMINGSRESERVES

Decentralisatie huisvesting Onderwijs	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Saldo 1 januari	60	60	60	60
bij: storting	0	0	0	0
af: beschikking	0	0	0	0
Saldo	60	60	60	60

Winstuitkering HNG	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Saldo 1 januari	269	0	0	0
bij: storting	0	0	0	0
af: beschikking	269	0	0	0
Saldo	0	0	0	0

Beeldende kunst	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Saldo 1 januari	172	157	142	127
bij: storting	0	0	0	0
af: beschikking	15	15	15	15
Saldo	157	142	127	112

Vervanging instrumenten CMD	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Saldo 1 januari	40	42	44	46
bij: storting	13	13	13	13
af: beschikking	11	11	11	11
Saldo	42	44	46	48

Vervanging inventaris sport	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Saldo 1 januari	58	53	58	48
bij: storting	20	20	20	20
af: beschikking	25	15	30	30
Saldo	53	58	48	38

Tractie ruimtelijk beheer	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Saldo 1 januari	0	86	172	7
bij: storting	185	172	172	172
af: beschikking	99	86	337	61
Saldo	86	172	7	118

Vervanging bedrijfsmiddelen	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Saldo 1 januari	284	245	301	199
bij: storting	58	58	58	58
af: beschikking	97	2	160	30
Saldo	245	301	199	227

Evenementen	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Saldo 1 januari	49	49	49	49
bij: storting	23	23	23	23
af: beschikking	23	23	23	23
Saldo	49	49	49	49

Speellocaties	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Saldo 1 januari	522	317	337	357
bij: storting	95	95	95	95
af: beschikking	300	75	75	75
Saldo	317	337	357	377

Instandhouding buitenspeelplaatsen peuterspeelzalen	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Saldo 1 januari	98	83	73	63
bij: storting	5	5	5	5
af: beschikking	20	15	15	15
Saldo	83	73	63	53

Rood voor groen	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Saldo 1 januari	129	129	129	129
bij: storting	0	0	0	0
af: beschikking	0	0	0	0
Saldo	129	129	129	129

Tussentijdse winstneming bouwgrondexploitatie	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Saldo 1 januari	224	224	224	224
bij: storting	0	0	0	0
af: beschikking	0	0	0	0
Saldo	224	224	224	224

Egalisatiereserve Vastgoed	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Saldo 1 januari	0	127	544	961
bij: storting	467	467	467	467
af: beschikking	340	50	50	50
Saldo	127	544	961	1.378

DEKKINGSRESERVES

Dekkingsreserves	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Saldo 1 januari	14.081	13.176	12.615	12.054
bij: storting	0	0	0	0
af: beschikking	905	561	561	575
Saldo	13.176	12.615	12.054	11.479

VOORZIENINGEN

Groot onderhoud onroerende zaken	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Saldo 1 januari	386	406	426	446
bij: storting	95	95	95	95
af: beschikking	75	75	75	75
Saldo	406	426	446	466

Groot onderhoud De Hofnar	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Saldo 1 januari	392	355	318	279
bij: storting	82	82	82	82
af: beschikking	119	119	121	121
Saldo	355	318	279	240

Onderhoud De Hofnar facilitaire deel	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Saldo 1 januari	386	406	426	446
bij: storting	95	95	95	95
af: beschikking	75	75	75	75
Saldo	406	426	446	466

Onderhoud wegen en bruggen	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Saldo 1 januari	375	254	242	255
bij: storting	538	538	788	788
af: beschikking	659	550	775	775
Saldo	254	242	255	268

Riolering	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Saldo 1 januari	3.253	2.798	2.267	1.668
bij: storting	0	0	0	0
af: beschikking	455	531	599	488
Saldo	2.798	2.267	1.668	1.180

WW verplichtingen personeel	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Saldo 1 januari	4	4	4	4
bij: storting	25	25	25	25
af: beschikking	25	25	25	25
Saldo	4	4	4	4

APPA langlevensrisico (pensioen)	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Saldo 1 januari	3.948	3.776	3.619	3.569
bij: storting	109	109	109	109
af: beschikking	281	266	159	135
Saldo	3.776	3.619	3.569	3.543

VOORZIENINGEN DIE IN MINDERING OP DE ACTIVA WORDEN GEBRACHT:

Dubieuze debiteuren	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Saldo 1 januari	2.627	2.627	2.627	2.627
bij: storting	0	0	0	0
af: beschikking	0	0	0	0
Saldo	2.627	2.627	2.627	2.627

Bouwgrondexploitatie	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Saldo 1 januari	4.859	4.859	4.859	4.859
bij: storting	0	0	0	0
af: beschikking	0	0	0	0
Saldo	4.859	4.859	4.859	4.859

Bijlage 5: overzicht van baten en lasten

Lasten

Programma	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Wonen	17.983	19.081	18.411	17.362	18.161	16.925
Werken	3.487	3.637	4.339	3.966	4.010	3.973
Vrije tijd	7.339	7.399	8.726	8.485	8.470	8.465
Sociaal Domein	33.646	32.913	32.985	32.624	32.062	32.060
Bestuur & organisatie	5.321	4.391	4.663	4.424	4.473	4.547
Overhead	10.595	10.084	11.030	10.511	10.452	10.322
Onvoorzien	113	125	75	75	125	125
Vennootschapsbelasting	0	PM	PM	PM	PM	PM
Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0	0
Totale lasten	78.484	77.630	80.229	77.447	77.753	76.417

Baten

Programma	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Wonen	11.793	11.829	12.062	10.813	11.053	10.030
Werken	183	224	281	341	401	401
Vrije tijd	2.323	2.037	2.767	2.780	2.782	2.787
Sociaal Domein	8.952	8.570	8.426	8.426	8.426	8.426
Bestuur & organisatie	1.457	1.073	1.090	975	975	975
Overhead	221	32	52	52	52	52
Onvoorzien	0	0	0	0	0	0
Vennootschapsbelasting	0	PM	PM	PM	PM	PM
Algemene dekkingsmiddelen	49.951	51.779	54.453	54.453	54.289	54.823
Totale baten	74.880	75.544	79.131	77.840	77.978	77.494

Saldo voor bestemming	-3.603	-2.086	-1.098	393	225	1.077
------------------------------	---------------	---------------	---------------	------------	------------	--------------

Mutaties reserves

Lasten

Programma	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Wonen	2.332	100	567	567	567	567
Werken	491	0	0	0	0	0
Vrije tijd	487	55	55	55	55	55
Sociaal Domein	220	0	0	0	0	0
Bestuur & organisatie	3.282	449	674	659	230	230
Saldo	6.812	604	1.297	1.281	852	852

Baten

Programma	Rekening 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Wonen	2.379	401	530	266	518	241
Werken	284	26	275	0	0	0
Vrije tijd	380	381	378	360	369	376
Sociaal Domein	397	197	381	290	70	65
Bestuur & organisatie	3.628	1.672	920	226	390	265
<i>Saldo</i>	<i>7.068</i>	<i>2.677</i>	<i>2.485</i>	<i>1.142</i>	<i>1.347</i>	<i>948</i>

Saldo mutatie reserves	255	2.074	1.188	-139	495	96
-----------------------------------	------------	--------------	--------------	-------------	------------	-----------

Saldo na bestemming	-3.348	-12	90	254	720	1.173
--------------------------------	---------------	------------	-----------	------------	------------	--------------

Bijlage 6: investeringsprogramma

Programma	Omschrijving	Investeringsbedrag	Kapitaallasten			
			2020	2021	2022	2023
Investeringsprogramma 2020						
Wonen	Grootschalig herstel asfaltwegen 2020	3.175	206	203	200	197
Wonen	Masterplan centrum upgraden parkeerplaatsen	260	13	13	13	13
Wonen	Masterplan centrum Waalreseweg	473	24	23	23	23
Wonen	Masterplan centrum programma 1	1.958	-	98	97	95
Wonen	Verbreed gemeentelijk Rioleringsplan 2020	1.693	60	60	60	60
Wonen	Investerings tractie 2020 (dekking reserve tractie)	158	-	-	-	-
Wonen	Investerings afvalinzameling 2020	85	-	6	5	5
Vrije tijd	Programma Groote Heide	950	55	55	55	53
Vrije tijd	MIP buitensportvoorzieningen 2020*	1.268	-	82	81	80
Investeringsprogramma 2021						
Wonen	Grootschalig herstel asfaltwegen 2021	955	-	21	61	61
Wonen	Verbreed gemeentelijk Rioleringsplan 2021	1.833	-	65	65	65
Werken	Integraal huisvestingsplan onderwijs	PM	-	26	52	52
Wonen	Investerings afvalinzameling 2021	55	-	-	4	4
Vrije tijd	MIP buitensportvoorzieningen 2021*	203	-	-	13	13
Investeringsprogramma 2022						
Wonen	Algemene alternatieve parkeercapaciteit	700	-	-	35	35
Wonen	Verbreed gemeentelijk Rioleringsplan 2022	1.415	-	-	50	50
Wonen	Investerings afvalinzameling 2022	50	-	-	4	4
Vrije tijd	MIP buitensportvoorzieningen 2022*	586	-	-	-	38
Investeringsprogramma 2023						
Wonen	Verbreed gemeentelijk Rioleringsplan 2023	1.434	-	-	-	51
Wonen	Investerings afvalinzameling 2023	50	-	-	-	3
Vrije tijd	MIP buitensportvoorzieningen 2023*	739	-	-	-	-
Totaal			358	652	818	902

* MIP - SPUK (Regeling Specifieke Uitkering Sport)

Op 3 november 2017 heeft het kabinet via de startnota bekendgemaakt de btw-sportvrijstellingen in 2019 te gaan uitbreiden. Door deze wetwijziging vervalt vanaf 2019 het recht op aftrek van btw voor gemeenten en niet-winstbeogende exploitanten van sportaccommodaties. Omdat de wetwijziging direct voortvloeit uit Europese regelgeving en het (dus) geen bezuinigingsmaatregel is, heeft het kabinet eerder al aangegeven de opbrengst van deze extra belastingmaatregel terug te laten vloeien naar de gedupeerden, te weten de gemeenten en amateursportorganisaties. Hiervoor heeft de overheid een fonds opgericht, SPUK-fonds.

Per saldo zijn de budgetten en kredieten budgetneutraal verwerkt in begroting (verhoging zowel bij de uitgaven als de inkomsten). De kredieten t.a.v. Sport, moeten derhalve met 21% (BTW) te worden opgehoogd, dit is ook zo verwerkt in de begroting.

De mutaties als gevolg van SPUK per saldo budgetneutraal meegenomen.

Bijlage 7: incidentele baten & lasten

Lasten

Omschrijving	Progr.	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Invoering AVG	Bestuur	75	-	-	-
Implementatie digitale dienstverlening	Bestuur	50	-	-	-
Huiskamer Geenhoven en Dommelen	Sociaal domein	50	-	-	-
Programmakosten Nulplusmaatregelen N69 (t/m 2022 i.v.m. realisatie Westparallel)	Wonen	100	100	100	-
Bereikbaarheidsakkoord & -agenda	Wonen	85	85	85	-
Masterplan Centrum stimulering economie	Wonen	83	83	-	-
Flexibele schil klantmanagement en uitkering administratie	Sociaal domein	40	40	-	-
Aanpassing WOZ	Bestuur	19	19	-	-
Correctie half jaar kapitaallasten (richtlijn provincie)	Divers	-136	-114	-24	-19
Regionale energiestrategie	Wonen	50	-	-	-
Transformatie Sociaal domein	Sociaal domein	350	290	70	65
Ruimtelijk instrumentarium compact centrum	Wonen	50	-	-	-
Vrachtwagenmaatregelen	Wonen	10	-	-	-
Agenda 22 - projectgroep	Sociaal Domein	15	-	-	-
Vastgoedontwikkelingen (incl. IHP)	Werken/Vrije tijd	290	-	-	-
Eenmalige afschrijving Hockeyvelden	Vrije tijd	272	-	-	-
Procesgeldten duurzaamheid	Werken	30	-	-	-
Totaal		1.433	503	231	46

Baten

Omschrijving	Progr.	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Extra rijksmiddelen inburgering	Sociaal domein	36	-	-	-
Transformatie Sociaal domein => dekking reserve SD	Sociaal domein	350	290	70	65
Vastgoedontwikkelingen (incl. IHP) => dekking reserve vastgoed	Werken/Vrije tijd	290	-	-	-
Totaal		676	290	70	65

Saldo (lasten minus baten)	757	213	161	-19
-----------------------------------	------------	------------	------------	------------

Bijlage 8: EMU-saldo

Het EMU-saldo is een verplichte bijlage. De begrotingsaldi van gemeenten tellen mee voor de berekening van het nationaal begrotingstekort. Jaarlijks totaliseert het CBS de EMU-saldi van alle overheidsinstanties. Uiteindelijk mag het tekort van alle overheden 3% van het BBP bedragen.

EMU-Saldo ²		2018 Rekening	2019 Begr.	2020 Begr.	2021 Begr.	2022 Begr.	2023 Begr.
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	-3.603	-2.086	-1.098	393	225	1.077
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie	3.307	4.090	4.500	4.580	4.561	4.495
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie	2.012	1.239	944	944	1.194	1.194
4	Investerings in (im-)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	10.784	10.057	10.903	4.619	4.294	2.068
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overige, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4	961	0	0	0	0	0
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa:	192	0	272	0	0	0
	Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voor zover niet op exploitatie verantwoord						
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw- en woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)	2.276	2.984	2.304	1.017	1.257	234
8	Baten bouwgrondexploitatie:	9.080	11.027	3.271	4.348	4.603	3.853
	Baten voor zover transacties niet op exploitatie verantwoord						
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voor zover deze transacties met derden betreffen	883	1.529	134	134	134	134
10	Lasten i.v.m. transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
11	Verkoop van effecten:						
	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte boekwinst op de exploitatie?	-	-	-	-	-	-
Berekend EMU-saldo		-1.994	-300	-5.452	4.494	4.898	8.184

² Economische en Monetaire Unie

Bijlage 9: overzicht van baten en lasten per taakveld

Nr.	Taakveldomschrijving	Lasten begroting 2020	Baten begroting 2020	Programma
0. Bestuur en ondersteuning				
0.1	Bestuur	1.560	-	Bestuur & Organisatie
0.2	Burgerzaken	831	-293	Bestuur & Organisatie
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	1.027	-663	Wonen
0.4	Overhead	11.030	-52	Overhead
0.5	Treasury	-630	-640	Algemene dekkingsmiddelen
0.61	OZB woningen	34	-5.389	Bestuur & Organisatie/ Algemene dekkingsmiddelen
0.62	OZB niet-woningen	11	-2.689	Bestuur & Organisatie/ Algemene dekkingsmiddelen
0.63	Parkeerbelasting	-	-746	Wonen
0.64	Belastingen overig	10	-210	Bestuur & Organisatie/ Algemene dekkingsmiddelen
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-	-46.221	Algemene dekkingsmiddelen
0.8	Overige baten en lasten	571	-	Bestuur & Organisatie/ Onvoorzien
0.9	Vennootschapsbelasting (Vpb)	-	-	Vennootschapsbelasting
0.10	Mutaties reserves	1.297	-2.484	Bestuur & Organisatie
1. Veiligheid				
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	1.675	-	Bestuur & Organisatie
1.2	Openbare orde en veiligheid	641	-101	Wonen/Sociaal Domein/Bestuur & Organisatie
2. Verkeer, vervoer en waterstaat				
2.1	Verkeer en vervoer	3.520	-193	Wonen/Werken
2.2	Parkeren	228	-	Wonen
3. Economie				
3.1	Economische ontwikkeling	779	-5	Wonen/Werken

Nr.	Taakveldomschrijving	Lasten begroting 2020	Baten begroting 2020	Programma
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-	-	-
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	319	-306	Wonen/Werken
3.4	Economische promotie	99	-	Vrije tijd/ Algemene dekkingsmiddelen
4. Onderwijs				
4.1	Openbaar basisonderwijs	-	-	Werken
4.2	Onderwijshuisvesting	1.808	-	Werken
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.484	-258	Wonen/Werken/ Vrije Tijd
5. Sport, cultuur en recreatie				
5.1	Sportbeleid en activering	454	-233	Vrije Tijd
5.2	Sportaccommodaties	3.858	-1.458	Vrije Tijd
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	2.861	-946	Wonen/Vrije Tijd
5.4	Musea	214	-	Wonen/Vrije Tijd
5.5	Cultureel erfgoed	53	-	
5.6	Media	600	-	Vrije Tijd/Bestuur & Organisatie
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4.085	-174	Wonen/Vrije Tijd
6. Sociaal domein				
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	4.471	-28	Sociaal Domein/Bestuur & Organisatie
6.2	Wijkteams	672	-	Sociaal Domein
6.3	Inkomensregelingen	10.534	-7.866	Sociaal Domein
6.4	Begeleide participatie	3.215	-	Sociaal Domein
6.5	Arbeidsparticipatie	782	-	Sociaal Domein
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	265	-	Sociaal Domein
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	5.503	-340	Sociaal Domein
6.72	Maatwerkdienstverlening -18	5.848	-	Sociaal Domein
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	-	-	-
6.82	Geëscaleerde zorg -18	479	-	Sociaal Domein
7. Volksgezondheid en milieu				

Nr.	Taakveldomschrijving	Lasten begroting 2020	Baten begroting 2020	Programma
7.1	Volksgesondheid	984	-	Sociaal Domein
7.2	Riolering	2.138	-3.176	Wonen
7.3	Afval	3.024	-3.877	Wonen
7.4	Milieubeheer	924	-	Wonen/Bestuur & Organisatie
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	233	-192	Sociaal Domein
8. Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing				
8.1	Ruimtelijke ordening	854	-60	Wonen/Werken
8.2	Grondexploitatie (niet- bedrijventerreinen)	2.409	-2.409	Wonen
8.3	Wonen en bouwen	788	-605	Wonen

Fotografie:

Rico Vogels

Heidi Wils

Gemeente Valkenswaard